

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCV., št. 9
september – kimavec

Lovlec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priloga in tisk
Tiskarna Schwarz Print, d. o. o.,
v Ljubljani
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik

Arpad Köves

Odgovorni urednik

Boris Leskovic

Bojan Avbar, Franc Černigoj,
Edvard Lenarčič, Boštjan Pokorny,
in Branko Vasa

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovlec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5 % stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite
po e-pošti v Wordovem formatu,
uradne dopise pa podpisane in žigo-
sane naknadno tudi po navadni pošti.
Fotografije sprejemamo v formatu
jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji
(velikost 1–2 MB; 300 dpi); lahko
tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše
tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovlec

Župančičeva 9 – p. p. 505

1001 Ljubljana

e-naslov: lovec@lovska-zveza.si

Tel.: (01) 24-10-922

Faks: (01) 24-10-927

Predstavitvene strani LZS:

http://www.lovska-zveza.si

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed

5 €, od 25 do 30 besed 6 €.

Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba poslati pisno

in plačati vnaprej na transakcijski

račun Lovske zveze Slovenije,

Župančičeva 9, Ljubljana,

pri NLB, d. d., Ljubljana:

02010-0015687097.

Foto: L. Skvarča

IZ VSEBINE:

I. Kos:	Kaj pa naj z znanostjo v lovstvu?	432
IZ DNEVNEGA TISKA		435
MNENJA IN PREDLOGI		437
M. Likar:	Kratkocevnorožje v loviščih	437
M. Jonožovič:	»Slovenski« medvedje na območju Avtonomne provincie Trento	439
B. Krže:	September in obveznosti z nadaljnjim odstrelom srnjadi	446
PO LOVSKEM SVETU		447
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska	447
I. Tavčar:	59. generalna skuščina CIC v Cape Townu	448
P. Novak:	Lov v namibijski savani	449
B. Leskovic:	Kaj bosta o balkanskih risih poročali telemetrični ovratnici	452
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		454
I. Černjak:	Vaška »raubšica«	454
LOVSKA ORGANIZACIJA		457
S. F. Kropce:	Lovska organizacija skozi številke	457
Š. Vesel:	Novosti pri izdaji lovskih izkaznic	458
Z. Mastnak:	90 let slovenskega lovstva na Celjskem	459
LZS:	Pokaži svojo lovsko izkaznico!	460
F. Rotar:	7. Zbor upravljalcev lovišč Pohorskega LUO	461
Š. Nemec:	5. lovski tabor ZLD Prekmurje	462
Z. Mastnak:	Na Celjskem poddelili spričevala novim lovcom	463
T. Drolc:	Strelsko državno prvenstvo LZS v lovski kombinaciji	464
D. Lepšina:	Pa smo jih le dobili ...	464
G. O. Rettinger:	Domžalskim rogistom spet zlati rog!	465
R. Mlinarič:	Neudeležbi na strelskem prvenstvu evropskih lovcev ob rob	465
J. Marhl:	Strelsko tekmovanje za pokal Občine Podvelka	466
M. T.:	Bogata bera lovnega turizma v Dobravi	467
M. Avbar:	Lovci iz Mirne Peči, takih ljudi drugje ni	467
F. Rotar:	Da bodo koroški lovci varneje ravnali z motorno žago	468
B. Ačko:	Lovci LD Slovenska Bistrica in Oplotnica ohranjajo vrednote NOB	469
LOVSKI OPRTNIK		470
B. Avbar:	V LD Raka spet zanimiva strelska preizkušnja	470
M. Toš:	V Dobravi najboljši Negovčani	471
F. Ekar:	19. Lovski poletni veleslalom pod ostenji Grintovcev	471
T. Vrščaj:	Z belokranjskimi pevci po reki Kolpi	472
M. Toš:	V LD Kamnica skrbijo (tudi) za kulturno dediščino	473
B. Žerdin:	Lovska maša v spomin na umrle in žive člane	473
O. Bakal:	Za 80. rojstni dan so mu nazdravili s 85 let starim vinom	474
T. Pirihi:	Sprehod mladoporočencev skozi koridor pušk	474
SloWolf:	Primeri dobre prakse: učinkoviti načini varovanja drobnice pred napadi volkov	474
SloWolf:	Odlavljeni in z ovratnico opremljeni volkulji z območja Nanosa in Kočevskega roga	475
B. Leskovic:	Romana Erhatic Širnik: Slovensko sladkovodno ribištvo in ribiči skozi čas	475
B. Leskovic:	Oglašanje naših ptic + CD	476
JUBILANTI		478
MLADI PIŠEJO		479
V SPOMIN		480
LOVSKA KINOLOGIJA		481
D. Poljanšek:	Pozdravljena, samokritičnost!	481
J. Šumak:	Ocenjevanje zunanosti psov LKD Celje in obisk predstavnikov Društva ljubiteljev nemških prepeličarjev iz Avstrije	483
V. Rakovec:	Po umetni krvni sledi na Jelovici	484
M. Fortuna:	Prva UP po krvni sledi LKD Idrija	485
J. Šumak:	18. Državna samostojna tekma v delu po KS – CACT	486
D. Poljanšek:	Državna VUP za jazbecarje v LKD Ljubljana	487
M. Gselman:	PNZ retrieverjev 2012	488
I. Rožman:	Tekmovanje prleških lovskih kinologov	489
M. Mali:	Prikaz nasprotnega dejstva	489
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	489

SLIKA NA NASLOVNICI:

Gozdni jereb – *Tetrastes bonasia*

Foto: W. Nagel

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Mufflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12. a

Divji prašič

merjasec:

1. 4.–31. 1.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 8.–31. 3.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–15. 1.

Poljski jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Soja

20. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

10. 8.–28. 2.

Medved in volk

po Pravilniku o odvzemu osebkov vrst
rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka
(*Canis lupus*) iz narave (Ur. list RS,
št. 28/2009; 12/2010; 76/2010).

Kaj pa naj z znanostjo v lovstvu?

Lovstvo je ena izmed najstarejših aktivnosti v človeški družbi. Najverjetneje so prav lov in z lovom povezane aktivnosti ključ za razvoj človeške vrste, znane po veliki socialni združitvi, saj prav organizacija uspešnega lova zahteva sodelovanje. In če že obravnavamo razvoj vsega živega na tem planetu skozi oči izbora – selekcije, lahko tudi razumemo, zakaj je šel razvoj človeške vrste v smer, ki je pripeljala do današnjega človeka. Od prvobitnih potreb po zagotavljanju dobrin in zagotavljanju varnosti rodovni skupnosti, ki jim je človek lahko zadostil z ulovom nekaterih živalskih vrst, se je lov razvijal v zapletenejšo aktivnost. Ta je vplivala tako na naravno okolje kot tudi neposredno na posamezne živalske vrste. A tu se vpliv ne konča. Lovstvo pomembno vpliva tudi na človeka samega, tako na posameznika kot na skupino, zato je povezano z obema temeljnima znanstvenima področjema, z naravoslovjem in družboslovjem.

Človeška družba je v desettisočletjih svojega razvoja izoblikovala v naravi novo lastnost, in sicer kulturo v širšem pomenu besede. Med različnimi kulturnimi aktivnostmi ima pomembno vlogo znanost. Znanje, poznavanje zakonitosti v naravi in tudi v človeški družbi, je postalo pomembna selekcijska kategorija in gibalo razvoja in obstoja posameznih kultur. Zakaj je znanost torej pomembna? Seveda je najbolj vsestransko uporaben odgovor: zato, ker s poznavanjem zakonitosti lahko zanesljivo predvidimo posledice svojega ravnanja. Ali ni prav to ključ preživetja in razumskega ravnanja? Znanost pa ima tudi nalogo, da z znanstvenimi metodami pridobi podatke oziroma informacije o stanju v okolju. Nekatere od teh podatkov lahko posameznik pridobiva tudi z izkušnjami. Na podlagi izkušenj se izoblikuje znanje, ki ga imenujemo izkustveno – intuitivno. Seveda pa lahko pridobimo le nekatere podatke, ki jih možgani na svoj način obdelajo. Človek namreč nima čutil za zaznavanje vseh dogajanj v naravi, zato se znanost za pridobivanje ali analizo podatkov iz narave oziroma družbe poslužuje tudi številnih tehničnih, statističnih in matematičnih orodij. Zakaj izkustveno vedenje tudi ni zadostno? Današnja družba postaja čedalje bolj globalna, kar med drugim pomeni, da se izgublja medsebojno osebno poznanstvo. Pri vrednotenju zanesljivosti izkustvenih informacij in spoznanj pa je ključna oseba – opazovalec. V empirični (zahodni) znanosti zanesljivost informacij temelji na metodologiji, ki omogoča ponovljivost in kritično vrednotenje rezultatov. Tako postajajo informacije bolj splošno sprejemljive in niso obremenjene od osebe, ki jih pridobiva. Zato je za dogovarjanje in sprejemanje odločitev v družbi mnogokrat ključnega pomena znanstvena kredibilnost informacij in spoznanj zakonitosti odziva. Tako lahko na kratko obrazložimo, zakaj tudi lovstvo potrebuje znanost. Le na podlagi znanstvenih spoznanj bomo zanesljivo vedeli, kaj se bo zgodilo, če bomo nekaj naredili oziroma se bomo lahko v družbi dogovarjali. Največja težava dogovarjanja v družbi niso različni interesi, ampak različne »resnice«. In prav to je najpogostejši razlog konfliktov na lokalni in globalni ravni. Izkustvene resnice namreč temeljijo na opazovalcu in subjektivni obdelavi pridobljenih informacij. Razlike v aktivnostih,

dostopu do informacij in interesih posameznih skupin vodi k »resnicam«, ki so lastne le njim. Človek ne more, pa tudi ne sme sprejemati nečesa, kar je v nasprotju z njegovo resnico.

Tudi v slovenskem lovstvu se že stoletje zavedamo, da je znanje pomembno. Opravljene so bile številne raziskave in izdana številna znanstvena in strokovna dela. A kljub temu smo v mnogih pogovorih ugotavljali, da se lovska znanost v Sloveniji rojeva razpršeno po posameznih institucijah. Intenzivneje smo se na LZS začeli pogovarjati v letu 2008, predvsem glede nadaljnje znanstvene oziroma strokovne aktivnosti v slovenskem prostoru. Ugotavljali smo, da v slovenskem prostoru na področju znanosti z različnimi temami, ki so ključne za lovstvo, deluje več institucij in posameznikov. Razmeroma številne in tudi v mednarodnih znanstvenih krogih odmevne rezultate pa slovenska lovska, politična in tudi druga javnost pozna le slabo. Zato tudi prihaja do nekaterih napačnih in nasprotujočih si rešitev ali ukrepov v življenjskem prostoru divjadi in njihovih populacijah pa tudi v družbi. Oblikovala se je ideja, da LZS aktivno pristopi k poskusom tesnejše združitve posameznih raziskovalcev in tudi k večji popularizaciji znanstvenih spoznanj. S tem namenom je bil 10. junija 2009 ustanovljen Strokovno-znanstveni svet LZS. Da bi omogočili prenos znanja v lovsko in širšo javnost, sta se oblikovala dva konkretna predloga: organizacija vsakoletnega znanstveno-strokovnega srečanja in izdajanje strokovne revije. Predsednik LZS mag. Srečko Kropce je že v svojem programu izpostavil potrebo po letnem srečanju s slovenskimi lovci. Izoblikovali smo slovenske Lovske dneve, ki potekajo kot letna dvodnevna prireditve. Medtem ko je prvi dan namenjen delovanju lovske organizacije, je drugi dan namenjen strokovno-znanstvenemu srečanju. Prvo strokovno-znanstveno srečanje na 2. slovenskih Lovskih dnevih, 13. junija 2010 v Novem mestu, je bilo namenjeno svetovnemu letu varstva raznolikosti življenja (biodiverziteti). Seveda izbrana tema ni bila zgolj vključje, saj se slovensko lovstvo za aktivno varstvo celotne biotske raznolikosti (varstvo posameznih vrst, varstvo »narave« in varstvo življenjskega okolja) zavzema že več kot sto let, ta tema pa je pravzaprav stalnica organiziranega delovanja slovenskih lovcev oziroma Lovske zveze Slovenije. Tudi naslednje srečanje, 4. septembra 2011, je obravnavalo svetovno aktualno temo varstva gozdov, in sicer z osrednjo temo Živalstvo – bogastvo slovenskih gozdov. Za slovenski prostor kot enega izmed najbolj ohranjenih predelov Evrope velja, da je delež gozda razmeroma velik. Naši gozdovi so razmeroma sonaravni gozdni ekosistemi, kjer imajo živali ključno vlogo. Živalstvo naših gozdov je znano po izjemnem vrstnem bogastvu, s številnimi redkimi in v evropskem prostoru ogroženimi vrstami. Seveda je verjetno najpomembnejše, da so naši gozdovi bivališča številnih endemnih vrst, znanih le s tega območja Zemlje. Za delovanje gozdnih ekosistemov je prav tako pomembno, da se pojavljajo skoraj vse, za naše območje značilne vrste zadnjega podnebne obdobja (holocena). In lovstvo kot aktivnost

ima pomemben vpliv na živalske populacije in ekosisteme kot take. Zaradi zavedanja vloge, ki jo opravljajo živali v okolju, smo prav to izbrali kot letošnjo osrednjo temo slovenskih Lovskih dnevo v Murski Soboti.

Drugi predlog aktivnega predstavljanja znanstvenih rezultatov in spoznanj ter strokovnih prispevkov je bil, da bi izdali periodično znanstveno-strokovno publikacijo Zlatorogov zbornik. Ta bo zajemal področje lovstva in za lovstvo zanimive teme. Poleg prenosa novega znanja je namen Zlatorogovega zbornika spodbuditi raziskovalne aktivnosti v slovenskem in tudi širšem prostoru. Ker v Sloveniji lovstvo večinoma temelji na prostovoljnem delu z veliko zanesenjaštva posameznikov, se nam zdi zelo pomembno, da se ta pripravljenost mnogih lovcev usmeri v pridobivanje zanesljivega novega znanja in podatkov. S prihajajočo strokovno revijo ponujamo tudi možnost, da ta spoznanja postanejo trajna in obogatijo lovsko znanost.

Kaj pa naprej?

Pri upravljanju z divjadjo z odstrelom, krmljenjem in izboljševanjem njenega življenjskega okolja in tudi z drugim delom lovstva (lov, druženje, organizacija) imamo na voljo še ogromno neizkoriščenih možnosti za izboljšanje, optimiziranje načinov upravljanja. In seveda je tu tudi mnogo pasti. Mnoge so posledica neznanja, še bolj pa škodljivega dogmatičnega prepričanja. Prepričan sem, da nič ne napravi več škode kot dogmatično stališče. Stališče, ki temelji na izmišljenem podatku, a je okrepljeno z neresnicami in povrh tega obloženo z napačno razlago. V takem primeru posameznik postane zaprt za sprejem novih informacij oziroma ni sposoben racionalnega razmišljanja. Seveda to posledično vpliva na ravnanje, ki je škodljivo njemu samemu in družbi ter navsezadnje, kot je običajno za vse naše neumnosti, za naravo kot sistem. Seveda me kot znanstvenika in učitelja to zelo moti, saj negira moje delo. Pa ne samo mojega, temveč

delo vseh raziskovalcev in učiteljev. Seveda lahko rečemo: saj ste nas vi pripeljali sem, kjer zdaj smo. To bo že res, a kljub vsemu lahko zagovarjamo tezo, da je človek brez znanja – izumrla živalska vrsta.

Seveda pa moramo vedno imeti pred očmi, da sta življenje oziroma narava zelo zapletena. Ob zavedanju tega se lahko v nas vzbudijo upravičeni pomisleki glede znanosti. Da sploh lahko pridobimo zanesljive podatke in rezultate, smo prisiljeni ravnati »redukcioniistično«. V zapletenem okolju lahko spremljamo le posamezne dejavnike. Če si ogledamo le naše gozdove ... Kako naj znanstveno proučujem gozd in z njim upravljam, če nisem sposoben niti popisati, katere živalske vrste živijo v njem, kaj šele, kaj delajo osebkovi teh vrst? Pa je vsega skupaj krepko več kot 20.000 vrst in so mnoge od njih za naše gozdove tudi ključnega pomena! Sam poznam eno vrsto strig, ki je na Zemlji znana le iz gozdov južne Slovenije. Na kvadratni meter tal živi tudi do sto osebkov, dolgih en centimeter. Kako lahko kot kmet ali uradnik upravljam z gozdom? Bom upravljal na temelju znanja o tej strigi ali na podlagi poznavanja delovanja traktorja? Ali pa bom zaključil svoje razmišljanje, da zaradi zapletenosti znanja sploh ne potrebujem?

Zaradi takšnih pomislekov v svetu potekajo številni projekti, kjer prihaja do znanstvenega preverjanja, izkustvenega znanja. Spoznavamo, da je to ena izmed možnosti celovitega razvoja določenih dejavnosti, saj ob postavljanju znanstvene hipoteze ta ni že v začetku omejena z »redukcioniističnim« pristopom. In prav na tej točki vidim tudi možnosti uspešnega raziskovalnega dela na področju lovstva – kako bi lahko iz izkušenj mnogih lovcev, z njihovo pomočjo ter na znanstveno sprejemljiv način pridobivali znanje, ki bo uporabno za lovce, širšo družbo in tudi naravo.

Prof. dr. Ivan Kos,
predsednik Strokovnoznanstvenega sveta LZS

Foto: M. Artnak – Grča

Lovska zveza Slovenije in Strokovnoznanstveni svet pri LZS
vabita na

4. Dneve slovenskega lovstva

VLOGA ŽIVALI V OKOLJU

Dnevi slovenskega lovstva bodo v **soboto, 15. septembra 2012**, in **nedeljo, 16. septembra 2012**,
na Srednji poklicni in tehniški šoli v Murski Soboti, Šolsko naselje 12.

Foto: M. Artnak

PROGRAM:

Sobota, 15. september 2012

Prvi dan bodo predstavitev prispevki in razprave usmerjeni predvsem v predstavitev aktivnosti Lovske zveze Slovenije za boljše organiziranost in promocijo slovenskega lovstva.

Po uvodnem nagovoru predsednika LZS mag. **Srečka F. Kropeta** in gostitelja, predsednika Zveze lovskih družin Prekmurje dr. **Arpada Köveša** (ZLD Prekmurje letos praznuje 90-letnico delovanja), bo zbranim lovcem svoje področje dela predstavil tudi forenzik z ministrstva za notranje zadeve **Tomaž Korbar**, nato bosta spregovorila še inšpektor za lovstvo in ribištvo **Igor Simšič** ter **Boštjan Plaznik** iz Lovske družine Makole.

Po odmoru bo kustosinja Tehniškega muzeja Slovenije dr. **Romana Erhatic - Širnik** lovce predstavila sodelovanje muzeja z Lovsko zvezo Slovenije. **Branko Lončner**, predsednik Komisije LZS za izobraževanje, bo spregovoril o aktivnostih komisije, mag. **Marko Mali**, član delovne skupine Lovstvo in mladi, pa bo predstavil aktivnosti in načrte te skupine. Strokovna sodelavka z Lovske zveze Slovenije **Tina Drolc** bo predstavila Komunikacijski načrt Lovske zveze Slovenije.

Nedelja, 16. september 2012

Drugi dan 4. Dnevov slovenskega lovstva bo namenjen strokovnim temam in predstavitvi zadnjih znanstvenih ugotovitev s področja divjadi in lovstva ter razpravi na predstavljenem. Razpravo z naslovom **VLOGA ŽIVALI V OKOLJU** bodo na povabilo Strokovnoznanstvenega sveta LZS s strokovnimi referati obogatili naslednji priznani avtorji v domačem in mednarodnem prostoru:

prof. dr. **Ivan Kos** z uvodnim referatom o vlogi živali v okolju,
dr. **Klemen Jerina** z referatom Vpliv parkljarjev na razvoj vegetacije,
doc. dr. **Boštjan Pokorny** z referatom Ekosistemska vloga in pomen divjega prašiča v okolju,
dr. **Hubert Potočnik** z referatom Vpliv velikih plenilcev v zmernih podnebnih gozdovih ter
prof. dr. **Gorazd Vengušt** z referatom Pomen patogenih organizmov za populacijo divjadi.

Po odmoru bodo svoje aktivnosti, povezane s temo strokovnega dela o VLOGI ŽIVALI V OKOLJU, predstavile tudi nekatere slovenske institucije, ki s svojimi dejavnostmi posegajo na to področje.

Po kosilu bodo znanstvene ugotovitve iz svojega strokovnega dela predstavili še dr. **Miran Čas**, dr. **Miha Krofel**, **Petra Hladnik** in drugi raziskovalci.

PROMET ZMANJSUJE PRIHODKE LOVCEV

Večer, 1. 6. – V prvih junjskih dneh se je na Celjskem malo več govorilo tudi o lovu in lovcih, saj Savinjsko-Kozjanska ZLD praznuje že 90-letnico organiziranega lovstva. Med drugim so ugotavljali, da promet na cestah in naleti divjadi na avtomobile zmanjšuje prihodke lovcev. V Velenju so razpravljali o naravovarstveni vlogi lovcev.

Večer je poročal tudi, da je Lovsko-kinološko društvo Celje pri koči Rinka nad Gotovljami razvilo svoj prapor.

TOČA JE OPUSTOŠILA 1800 HEKTARJEV KMETIJSKIH POVRŠIN

Primorske novice, 14. 6. – Po prvih ocenah kmetijske svetovalne službe pri Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) so neurja s točo prizadela pridelke na približno 1.300 hektarjih zemljišč v Slovenski Istri in na približno 500 hektarjih na Goriškem.

NEVARNE SIVE VRANE

Gorenjski glas, 3. 6. (Cveto Zaplotnik) – Siva vrana gnezdi od marca do maja, po navadi ima po eno leglo na leto. Mladiči ostanejo v gnezdu trideset dni, hranita pa jih oče in mati. V času gnezdenja in potem, ko so v gnezdu mladiči ali ko mladiči že poletavajo iz njega, lahko v urbanih okoljih nastanejo konflikti z ljudmi. Po navadi vrana že s svojimi poleti opozarja ljudi, naj se oddaljijo od gnezda oziroma od mladiča, v zelo redkih primerih pa jih celo napade. Zato naj bodo ljudje pozorni na obnašanje vran in naj jih dodatno ne vznemirjajo.

APRIL IN MAJ STA V GORAH IN GOZDOVIH MESECA LJUBEZNI

Nedelo, 3. 6. (Oskar Karel Dolenc) – April in maj sta v gorah in gozdovih meseca ljubezni. Na visokogorskih jasnah se petelini ruševci bojujejo za rastišča in naklonjenost samic,

kar vodi k nadaljevanju vrste. Zmagajo vedno le najmočnejši in tako uspešno skrbijo za zdrav zarod. Naš znani naravoslovni fotograf (tudi dolgoletni sodelavec Lovca) **Marko Pogačnik** jih vsako leto opazuje in uspešno fotografira njihove slikovite boje. Tokrat je bil v Triglavskem narodnem parku, na planini Ovčarija. Njegov najlepši zabeležen prizor je, ko petelin izkazuje vdajo pred močnejšim tekmečem.

LOVEC PO NESREČI USTRELIL PRIJATELJA

Delo, Slovenske novice, Večer, 5. 6. (Mojca Grušovnik, Primož Škerl) – Vincenca Žehlja iz Bočne pri Gornjem Gradu je okrožno sodišče v Celju zaradi povzročitve smrti iz malomarnosti obsodilo na deset mesecev pogojne zaporne kazni na preizkusno dobo dveh let. Za to kaznivo dejanje je sicer zagrožena kazen od šestih mesecev do pet let zapor, vendar je bila sodnica milostna, ker je od tragedije minilo že sedem let, ker obtoženi še ni bil kaznovan in ker lepo skrbi za hčerki pokojnega prijatelja.

MEDVEDA NA POKLJUKI PREGNAL ŠELE STREL

Delo, 6. 6. (Špela Ankele) – Pogosta so bila poročila o medvedih na Pokljuki; kar vrstila so se. Nadzornik Triglavskega narodnega parka (TNP) in revirni lovec **Florijan Tišler** se je na Lepih kopiščih, le nekaj kilometrov severno od Mrzlega studenca, iz oči v oči srečal z medvedom. Da bi se zavaroval, je sprožil opozorilni strel in tako pregnal medveda.

Na blejski enoti ZGS so pojasnili, da je pred nedavnim član LD Bled medveda, težkega do sto kilogramov, videl tudi med Rečiško in Grajsko planoto. »Ravno pes je tisti, ki medveda pripelje do človeka,« je pojasnil **Blaž Černe** z blejske enote ZGS.

TONKA IMA V LEGLU PET VOLČIČEV

Primorske novice, Dnevnik, 6. in 16. 6. (val) – Poročali so, da komaj so člani skupine

Slowolf volkulji Tonki, vodji tropa Vremščica - Nanos, pripeleli telemetrično ovratnico, že so pred dnevi pod skalami izsledili njen, kot kaže, nadvse udoben brlog. V njem se greje pet malih volčičev, ki jih je Tonka ob prihodu biologov s težkim srcem zapustila. Iz svojega skrivališča je odskočila šele v zadnjem trenutku, nato pa potrpežljivo počakala, da so nadobudnežem odvzeli vzorce sline, jih premerili in stehtali. Po oceni **Huberta Potočnika** so bili tedaj mladiči stari okoli šest tednov, tehtali pa so okoli dva kilograma. Peterica predstavlja povprečno veliko leglo, ki naj bi bilo značilno za volkove.

STO LET REŠEVANJA V GORAH

Nedelo, Večer, 17. in 18. 6. (B. L. R., R. N.) – Gorski reševalci so obletnico delovanja obhajali včeraj, sto let potem, ko so v Kranjski Gori planinski in reševalski zanesenjaki v okviru tedanjega slovenskega planinskega društva ustanovili prvo slovensko gorsko reševalno službo. Zdaj le-ta združuje že skoraj 700 reševalcev, ki na leto opravijo 400 reševalnih akcij. V stotih letih jih je bilo 8.366.

PRAGOZD IŠČE ZALOŽNIKA

Delo, 6. 6. (Simona Fajfar) – Ob letošnjem Hufnaglovem letu je **Tomaž Hartman** v sodelovanju s še petimi fotografi pripravil monografijo v slovenskem in angleškem jeziku, ki ima naslov **Pragozd – Virgin Forest** in za katero iščejo založnika. Knjiga je posvečena ostanom kočevskega pragozda, izjemni naravni dediščini, ki jo je treba ohraniti. »Takah gozdov, kot jih imamo tu, ni v Evropi,« zatrjuje kočevski gozdar **Tomaž Hartman**. Temu je bil posvečen tudi Delov sestavek **Simone Hafner** z naslovom Po pragozdu vselej z medvedjo šapo.

ZELENA BRATOVŠČINA NA BELI PODLAGI

Gorenjski glas, 8. 6. (Cveto Zaplotnik) – Lovska družina (LD) Jezersko je skupaj z Občino Jezersko, Zvezo lovskih družin Gorenjske in Lovsko zvezo Slovenije pripravila na Skutinem ledeniku pod severnimi

ostenji Grintovcev tradicionalno, že 19. tekmovanje lovcev v veleslalomu. Kot je povedal **Franc Ekar**, starešina LD Jezersko, je slaba vremenska napoved marsikoga zadržala doma, tekmovanja pa se je kljub temu udeležilo kar 58 lovcev in ena lovka iz 22 lovskih družin. V kulturnem programu so sodelovali lovski rogisti iz Bohinja ter harmonikarja **Gasper Tičar** in **Brane Dežman**.

NA OBMOČJU TNP SEDEM RJAVIH MEDVEDOV

Delo, Slovenske novice, 16. in 19. 6. (BL. R. in U. P.) – Na območju TNP je v tistih dneh hlačalo sedem rjavih medvedov, kar je več kot po navadi, saj se tam zadržujejo največ trije kosmatinci. V upravi TNP so zato obiskovalce opozarjali, naj se zadržujejo na označenih poteh, naj se predhodno seznajajo z življenjskimi navadami rjavega medveda in temu prilagodijo svoje obnašanje.

DIVJI PRAŠIČ JE ZAŠEL V TRST

Primorske novice, 5. 7. (NR) – Četrtega julija zvečer je na vrt 35-letne Tržačanke zašel divji prašič. Očitno ga je pogled nanjo precej preplašil, saj se je med begom zaletel vanjo in jo zelo poškodoval, poroča *Il Piccolo*. Srečanje z divjim prašičem se je zgodilo na obrobju mesta, v četrti Sv. Ivan. Prašič se je ženski zaletel v noge in jo obenem tudi ugriznil. Reševalci so Tržačanko zaradi močnih krvavitev odpeljali v bolnišnico.

Divji prašiči so v minulih letih že večkrat prihajali tudi na vrtove ob robu mesta.

MEDVED JE SLEMENIKOVI POBIL VSE ŽIVALI

Slovenske novice, Delo, 11. sin 24. 7. (Milan Glavonjić, Bojan Rajšek) – Irena Slemenik iz Primožev pri Kočevski Reki se je soočala z medvedovimi obiski že zadnje dni julija. V zadnjih nekaj obiskih ji je pobil vse živali: zajce, kokoši in race, Slemenikova se je po izjavah v časopisju še sama tresla za življenje. »Kajpak me je strah, v stiski sem,« je povedala Irena. »Ne upam si proč od hiše, raz-

mišljam, da bi se, če bi imela denar, izselila ...»

Po večtedenskem zasledovanju so kočevski lovci neko nedeljo odstrelili 13-kilogramskega medvedjega mladiča. Medvedka in drugi mladič sta se za nekaj časa izognila krogli, čeprav je za odstrel medvedje družine Agencija RS za okolje (Arso) izdala pismo odločbo.

SLOVENKA NA HRVAŠKI AVTOCESTI TRČILA V MEDVEDA

Primorske novice, 20. 7. – V časopisu so poročali, da je slovenska voznica na avtocesti Zagreb–Split pri predoru Sveti Rok z avtomobilom trčila v medveda, ki je bil na cestišču, je sporočila policija iz Gospića. Dodala je, da 54-letnica v nesreči ni bila poškodovana, medtem ko medved trčenja ni preživel.

V BLIŽINI HIŠ SPET MEDVED

Delo, 26. 7. (B. R.) – V bližini naselja Zgornji Primoži (Kočevje) se je spet motovilil medved.

Zgodaj zjutraj je na domačiji Bruner odtrgal deske s kurnika, gospodarica pa ga je pregnala z ropotom in obvestila lovce. Medvedja družina je več tednov ustrahovala prebivalce in delala škodo v Zgornjih in Spodnjih Primožih ter v vaseh Koče in Mlaka. Lovci imajo spet polne roke dela, ki so že opravili ogled terena in hkrati zavarovali objekt z električnim pastirjem.

Postavili so tudi kamero, s pomočjo katere bodo poskušali dobiti več informacij o kosmatincu.

V KRALJESTVU ZLATOROGA

Delo, 26. 7. (Dr. Petra Draškovič) – Zanimanja vreden je bil sestavek, ki nam je med drugim ponujal podatek, da populacija kozorogov v slovenskih planinah šteje okrog 300 živali. Tokrat je Draškovičeva pot vodila čez Prehodavce. Ob izhodu iz kočje so planinci z daljnogledi opozorilo na kozroge, ki so počivali na nasprotnih pobočjih. Trije mogočni samci z elegantnimi rahlo zavitimi rogi so pasli svežo zeleno travo. Kozorogi se radi družijo v trope, le stari samci so pogosto samo-

tarji; podnevi počivajo, zvečer pa gredo na pašo.

ODSTRELILI ŠE DRUGEGA MLADIČA IN MEDVEDKO

Dolenjski list, 23. in 25. 7. – V bližini Kočevja so odstrelili še drugega mladiča in medvedko. Po odstrelu medvedjega prvega mladiča, s čimer so lovci hoteli prestrašiti medvedko, da ne bi več zahajala v bližino hiš, so morali kmalu odstreliti tudi njo in njenega drugega mladiča. Kot so še potrdili na kočevskem zavodu za gozdove, so prebivalci na območju Kočevja takoj nato opazili še enega medveda.

Medvedko in drugega mladiča so lovci v ponedeljek zvečer odstrelili, ker se je medvedka z mladičem vrnila v bližino naselij in tako ponovila nevarnost za prebivalce vasi Primoži, je pojasnila Katja Konečnik iz kočevske območne enote ZGS.

BI BILA PREPOVED KLANJA ŽIVALI BREZ OMAMLJANJA KRATENJE VERSKE SVOBODE?

Dnevnik, 30. 7. (Tatjana Pihlar). – V pripravi je novela Zakona o zaščiti živali, ki naj bi prepovedala klanje brez omamljanja – tudi za potrebe obrednega klanja, ki ga na območju EU opravljajo predvsem islamske in judovske skupnosti. Medtem ko namero Slovenije, da prepove klanje brez omamljanja, pozdravljajo, so člani evropskega judovskega parlamenta v Bruslju že protestirali proti temu.

Slovenske novice in **Večer** sta objavila zgodbo o otrocih in starših, ki so se 1. 6. zjutraj odpravili na avtobusno postajo Iška, tam pa jih je popadel strah, ko so nenadoma zagledali medveda, ki je brskal po smetnjakih. Na kraj dogodka so kmalu prihiteli policisti, zraven pa še **Milan Podlogar**, delavec Zavoda za gozdove Slovenije. Na srečo je kosmatinec že pred njihovim prihodom odhitel v neznano in tako staršem z otroki prizanesel s strahom.

Jana je objavila novico o najboljše fotografiji, ki so si jo med drugim lahko ogledali obisko-

valci razstave v Kočevju, namenjene fotografijam medvedov. Najboljšo fotografijo kosmatinca v jutru, sedečega na snegu, je posnel že uveljavljeni fotograf in ljubitelj živali **Igor Modic**.

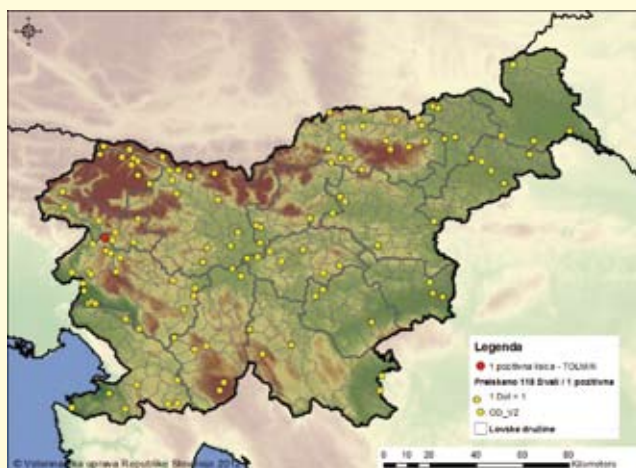
Ista revija je pred nedavnim objavila tudi vprašanje: »Ali veste, da po našem nebu leti toliko vrst ptic, kot ima leto dni? Od njih jih sme priti pred lovsko puško le 22 vrst!«

Programi spremljanja in izkoreninjenja bolezni pri divjih živalih v letu 2012

Preiskave na steklino – 2. četrtletje 2012

V drugem četrtletju leta 2012 je bilo v skladu z Odredbo na preiskavo za steklino poslanih 118 živali z območja 66 občin v Republiki Sloveniji.

Prisotnost virusa stekline je bila ugotovljena pri eni lisici na območju Občine Tolmin.

Preiskave na klasično prašičjo kugo v populaciji divjih prašičev – 2. četrtletje 2012

V drugem četrtletju leta 2012 je bilo z območja 33 lovskih družin in osmih lovišč s posebnim namenom poslanih v preiskavo na klasično prašičjo kugo 133 vzorcev krvi divjih prašičev (dva vzorca krvi divjih prašičev, uplenjenih februarja oziroma marca, sta bila v preiskavo poslana aprila).

Rezultati vseh preiskav so bili *negativni*.

Več informacij najdete na spletni strani VURS <http://www.vurs.si>.

VURS

Jedr M. Wernig, dr. vet. med.,
vodja Oddelka za zdravstveno varstvo živali

Kratkoceвно orožje v loviščih

Kot vemo, je pred leti orožni zakon lovcem omogočil, da pri svojem delu v lovišču uporabljamo tudi kratkoceвно orožje. Obenem je uporabo omejil na **usmrtilni strel** zelo ranjene (obstreljene), bolne ali onemogle divjadi in za obrambo vodnikov krvosledcev pri iskanju obstreljene nevarne divjadi. Za tiste, ki smo se za nabavo tega orožja odločili, je to pomenilo, da bomo odslej na obhodih lovišča, kadar ne bomo imeli namena loviti divjadi, lažje opravili vse druge upravljalne naloge v lovišču v povezavi z divjadjo. Kot je v naši domovini in še posebno med zeleno bratovščino v navadi, se je povsem skladno s pregovorom, da ...

»Slovenci ne bi potrebovali drv če ...«, takoj pojavil kup pomislekov glede kratkocevnega orožja. Pa ne med tistimi, ki smo se vsi opraskani prebijali čez robido, da smo poiskali divje prašiče, da je LD lahko izpolnila zapovedano kvoto odstrela. Tudi ne med tistimi, ki so veliko v gozdu in naletijo na onemoglo ali zelo ranjeno divjad, ki ji je treba skrajšati muke, kot tudi ne med tistimi, ki ob cestah po povozih opravljajo srhljivo delo skrajševanja muk živalim s polomljeno hrbtenico, nogami in hudimi notranjimi poškodbami, evidentiranja in celo odstranjevanja in odvažanja (nepotrebne!) povožene divjadi. No, vsi omenjeni se večinoma dobro zavedajo praktičnosti kratkocevnega orožja in ga s pridom odgovorno in tudi varno uporabljajo. Da posebej ne omenjam vseh tistih, ki popravljajo napake slabih strelcev ali ki iz drugih vzrokov iščejo ranjeno divjad po goščavah, ob prepadih; včasih tudi za ceno ogrožanja svojega in pasjega življenja ali se celo soočajo z napadi smrtno nevarnih ranjenih

Foto: W. Nagel

merjascev in medvedov. Vsi taki zelo dobro poznajo prednosti kratkocevnega orožja in ga po lastni presoji tudi odgovorno uporabljajo.

Pa se je našel nekdo iz naše zelene družine, ki mu tudi ni ustrezalo preprosto napisano besedilo v zakonu in je na Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ) poslal svoje vprašanje:

»Lovsko orožje je dolgo in kratkoceвно. Zanjegov prenos mora biti podan upravičen razlog. Po ZDlov s kratkocevnim orožjem ni dovoljeno izvajati odstrela (razen v primeru višje sile) in je namenjeno predvsem usmrstitvi ranjene ali poškodovane divjadi (milostni strel). V zvezi s tem se mi postavlja vprašanje ali lovec v lovišču sme nositi le (oz. samo) kratkoceвно orožje? Orožni list mu sicer daje pravico, da to orožje poseduje, prenaša, nosi in uporablja v lovišču, vendar ali je podan upravičen razlog za nošenje kratkocevnega orožja v lovišču, ne da bi lovec hkrati imel pri sebi tudi dolgoceveno lovsko orožje, glede na to, da se kratkoceveno lovsko orožje ne sme uporabljati za odstrel divjadi

oz. se lahko uporablja le in samo za t. i. »milostni strel«.

Služba za stike z javnostjo MNZ mu je odgovorila:

»Lovec v lovišču ne sme

kot tudi pri usmrstitvi bolne ali onemogle divjadi, za katero lahko domnevamo, da je lahko okužena s človeku nevarnimi boleznimi.

nositi le oz. samo kratkocevnega orožja. Upravičen razlog je lahko zgolj in samo lov, lov s kratkocevnim orožjem pa ni dovoljen.«

Trdim, da je bilo po mojem mnenju zelo neumestno vprašanje in po drugi strani je bil povsem nestrokov in neživiljenjski odgovor. Zato sem v upanju, da bodo na MNZ le premislili in drugače odgovorili, takoj poslal dodatno vprašanje oz. prošnjo za razjasnitev odgovora. Navedel sem svoje pomisleke, in sicer, da je edina omejitev uporabe kratkocevnega orožja v lovišču podana v 44. členu Zakona o divjadi in lovstvu, kjer je navedeno, da je **prepovedano uporabljati pri lovu kratkoceveno strelno orožje, razen za usmrtilni strel ranjene, bolne ali onemogle divjadi in za obrambo pri iskanju obstreljene nevarne divjadi**. Pojasnil sem jim:

»Z vašim odgovorom, za katerega upam da gre le za nesporazum in da ni dokončen, lovce postavljate v nevarne situacije tako pri sledenju ranjene divjadi, med katerimi sta predvsem nevarna medved in divji prašič,

Vodniki psov krvosledcev so pri svoji dejavnosti prisiljeni zasledovati ranjeno divjad tudi v neprehodne goščave robidovje in gosto makijo, kjer dolgoceveno orožje predstavlja bolj oviro in nevarnost kot pripomoček za usmrnitev zasledovane živali in za obrambo lastnega zdravja in življenja pred živaljo, ki je v smrtni agoniji. V primeru, da bi bil tak vodnik krvosledca prisiljen zaradi zadostitve zakona (kot v svojem odgovoru tolmačite), poleg kratkocevnega nositi s seboj še v goščavju ovirajoče dolgoceveno orožje, bi ga moral občasno, brez nadzora, pustiti celo izven takih predelov lovišča, kar vsi vemo, da je nesprejemljivo in neodgovorno, ali pa bi se z nošnjo skozi te ovire le še dodatno izpostavljal nevarnosti nenadnega napada ranjene živali.

Kot sem omenil, je problematična tudi usmrnitev domnevno bolne divjadi s tradicionalnim načinom »knikanja« z lovskim bodalom, zato je prednost uporabe kratkocevnega orožja nesporna. A lovci nikoli ne vemo kdaj lahko naletimo na tako divjad. To se lahko zgodi tudi pri ostalih

opravilih, npr. ko zalagamo krmišča s krmo ali obdelujemo krmne njive za divjad ali ob pregledih lovišča v času, ko nimamo nobenega utemeljenega vzroka, da bi s seboj nosili dolgocevnno orožje; ko iz različnih vzrokov nimamo namena ali možnosti uplenitve divjadi. Dolgocevnno orožje je nevarno odložiti med takim delom, ki se nemalokrat opravlja na odročnih, težko prehodnih terenih, medtem ko se kratkocevnno orožje lahko neovirano nosi pri sebi v toku tudi pri teh opravilih in ga po potrebi lahko tudi uporabimo.

Opozarjam tudi na določbo lova v Zakonu o divjadi in lovstvu iz katere se jasno razbere, da se lovci pri vseh teh dejavnostih, ki jih obsega lov, mnogokrat lahko najdemo v situacijah, ko bi upravičeno in v skladu z zakonom (44. člen alineja 10) uporabili kratkocevnno orožje tudi v primerih, ko smo namenjeni upleniti divjad in imamo za to s seboj dolgocevnno orožje.

Prosim, da svoj prvotni odgovor ponovno pretehtate, zato se priporočam za novega, ki lovcev pri dejavnosti, ki jo izvajamo v javno dob-

ro, ne bo postavljala novih, nepotrebnih, ovir.

V pričakovanju vašega odgovora, ki ga želim pridobiti tudi za objavo na portalu Foruma LOV, kjer sem prebral informacijo, ki nas je lovce - imetnike kratkocevnega orožja - vznemirila, vas osebno, kot tudi v imenu mnogih lovcev - somišljenikov, v imenu katerih prav tako pišem, toplo pozdravljam. »

A odgovor ni bil tak, kot bi ga pričakoval. 27. junija 2012 je služba za stike z javnostjo pri MNZ napisal/-a:

»Lovec, ki se odloči za lov divjadi v lovišču, pri sebi ne sme nositi samo kratkocevnno orožje. Zakon o divjadi in lovstvu namreč določa, da smejo lovci v lovišču loviti divjad le z dolgocevnim orožjem, saj lov s kratkocevnim orožjem ni dovoljen.

Kadar lovec rani ali poškoduje divjad in je potrebna izsleditev ranjene, bolne ali onemogle divjadi, to opravi le vodnik psov krvosledcev, ki ga lovec zaprosi za intervencijo. Vodnik psa krvosledca bo tako divjad usmrtil s kratkocevnim orožjem, kot določa zakon.

Vprašanje gospoda (Marjana Likarja - op. ur.), ki smo ga prejeli na MNZ, se je nanašalo na lov v lovišču. Kot smo mu odgovorili, se lahko lovi divjad le z dolgocevnim orožjem, lov s kratkocevnim orožjem pa ni dovoljen. Torej, ne obstaja upravičen razlog, da bi se lovec (ki ni vodnik psa krvosledca) sprehajal oziroma iskal plen - divjad, ki je zdrava, po lovišču zgolj s kratkocevnim orožjem. »

Očitno je, da kljub izčrpnemu pojasnjevanju, kaj vse lovci v lovišču počnemo, na MNZ nočejo razumeti predstavljenih razmer in situacije. Torej bi morali tudi vsi vodniki psov krvosledcev, ki so se odločili za nabavo in uporabo kratkocevnega orožja iz znanih in upravičenih razlogov, poleg tega s seboj nositi še dolgo puško (zasledovanje ranjene divjadi je prav tako oblika lova), s katero se bodo zapletali v robidovje v goščavju in težavneje plezali po skalah. Kolikor vem, so vodniki krvosledcev za kratkocevnno orožje zaprosili in ga nabavili le zaradi bolj praktičnega prenašanja in uporabe v takšnih razmerah, ko lahko

tudi hitreje in zanesljiveje zavarujejo svoje življenje in življenje psa ter na koncu skrajšajo muke ranjeni divjadi. Če pa pogledamo zunaj »krvosledniškega kroga«, naj opozorim vse lovce, ki so zdaj opravljali biotehnična dela v lovišču in s seboj – zaradi praktičnosti – jemali v lovišče kratkocevnno orožje, naj bodo pozorni, ker to ni pravilno! Toda k tej zadevi sodi še dodatna »cvetka«. Če boste slučajno naleteli na ranjeno ali onemoglo divjad, pa zaradi izdanega uradnega tolmačenja MNZ, ki sem ga predstavil, poleg puške ne boste imeli s seboj kratkocevnega orožja, tudi KNIKATI NIKAR! Uporabiti boste morali kar puško!

Pred mesecem je namreč skupini lovcev na nekem tečaju inšpektor povedal, da je tudi knikanje zgolj le mučenje živali, ki je seveda tudi kaznivo!

Bo modra država dala ustreznejši odgovor? Bojim se, da ne. Zato naj dodam še eno, verjetno bogokletno vprašanje: Kako bodo na vse to odgovorili in pojasnili pristojni organi LZS?

Marijan Likar

»Slovenski« medvedje na območju Avtonomne province Trento

(Deset let po končani doselitvi)

Letos mineva deset let od konca doselitve rjavih medvedov iz Slovenije na območje severne Italije, konkretno Avtonomne province Trento. Zato je prav, da nekoliko obudimo spomin na minule dogodke ter cenjene bralce glasila Lovec seznanimo o trenutni situaciji z medvedjo populacijo v tem delu Evrope. Ker sem bil takrat vodja operativnega dela projekta na slovenski strani, menim, da je pomembno, da eden redkih uspešnih projektov doselitve ali ponovne naselitve velikih zveri v evropskem prostoru ne bi utonil v pozabo. Okrogle obletnice so kot nalašč za obujanje spominov na minule dogodke, torej tudi ta ni posebna izjema, morda za razliko od »vsakdanjih obletnic« so nekoliko bolj posebni le vsebina in glavni junaki zgodbe.

Začetek zgodbe o doselitvi medvedov iz Slovenije

Vse se je začelo spomladi zdaj že daljnega leta 1998, ko je na upravo tedanjega Gojitvenega lovišča Medved - Kočevje, ki od razdružitve gozdarstva v letu 1994 deluje v sklopu Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS), prišlo pismo iz Naravnega parka Adamello Brenta (PNAB) iz Province Trento s prošnjo po takojšnji prodaji nekaj živih medvedov za doselitev v

Italijo. Kot se za resno ustanovo in ljudi, ki delajo v njej, spodobi, smo med seboj staknili glave in naslovnikom prošnje takoj prijazno pisno odgovorili ter jih hkrati opozorili, da se takšnega projekta ne bi želeli lotiti tako kot nakupa sendvičev ali časopisa v trgovini; brez posebnega premisleka, dobre organizacije, pridobljenih dovoljenj in na hitro. Poleg tega gre za nekoliko posebno živalsko vrsto – medved je bil od nekdaj posebna »ikona« med prebivalci našega živalskega sveta, je del naše slovenske naravne in tudi kulturne dediščine, še prav poseben spoštljiv odnos pa imamo do tega največjega predstavnika domorodnih velikih zveri slovenski lovci. Prav vsem rodovom slovenskih lovcev iz predvojnega in povojnega (2. svetovna vojna; op. a.) obdobja velja zahvala, da se je medvedja populacija ohranila do dandanašnjih dni, da je doživljala ustrezen razvoj in odnos, zato upravičeno pričakujemo, da bo tako tudi v prihodnje – da bodo naši sinovi in hčere ter naši vnuki in vnukinje imeli še vedno možnost seznaniti se s to mogočno živaljo v našem naravnem okolju. Zato čutimo do te zveri pomembno odgovornost ne le kot posamezniki, pač pa tudi kot neposredno delujoči v urejenem sistemu lovlstva in javnih institucij države Slovenije. Zato smo s pobudo italijanskih kolegov seznanili tedanje Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, pristojno za divjad in prostoživeče živali, to pa nadalje Vlado Republike Slovenije. Oba sta projekt ocenila pozitivno, saj naj bi tudi prek takšne pobude in poznejšega uresničevanja krepili našo prepoznavnost in ugled v Evropi in svetu, predvsem pa pri naših najbližjih sosedih. Hkrati sta pisno pozvala uradne organe sosednje države, naj se izjasnijo o pobudi z uradno notico Republiki Sloveniji. Biti izbran za t. i. darovalno ali »donorsko«¹ državo za obuditev že skoraj ugasle medvedje populacije nekje zunaj meja naše dežele, je hkrati tudi čast, pri čemer smo imeli prav v Sloveniji v tistem času že kar nekaj izkušenj iz prejšnjih podobnih poizkusov doselitve medvedov v Avstrijo (1993) in Francijo (I. del projekta v letih 1996/97).

Ministrstvo je po poznejšem prejemu tudi uradne prošnje Vlade Republike Italije imenovalo ZGS za nosilca projekta ter pooblastilo izvedeniško (ekspertno) skupino slovenskih strokovnjakov, naj s stališča odgovornosti do te mogočne (dandanes širom sveta zavarovane) živalske vrste do podrobnosti prouči projekt doselitve in najprej tudi obišče območje v Italiji, kamor pošiljamo »naše

¹ Donorska država je tista izvorna država, ki je vir doselitve ali ponovne naselitve živali za neko novo območje.

živali«. Izvedeniško skupino smo sestavljali naš najbolj priznani strokovnjak za rjavega medveda prof. dr. **Miha Adamič** z Biotehniške fakultete, dolgoletni strokovnjak in praktik pri delu z rjavim medvedom na Notranjskem **Marko Berce** in moja malenkost **Marko Jonozovič** – oba z ZGS. Dejstvo, da sta oba moja

spoštovana kolega zdaj že aktivna upokojenca, priča o določeni časovni oddaljenosti od dogodka in tudi o izkušenih ljudeh, ki jim je bilo takrat zaupano takšno odgovorno delo. Mandat, ki smo ga tedaj dobili iz Vlade oz. ministrstva, je bil, da poleg preveritve vsebine projekta in območja doselitve opravimo

Preglednica 1: Odlov živih medvedov za doselitev v Italijo v obdobju 1999–2002

Datum odlova	Kraj odlova	Spol in ime medveda	Tel. masa medveda	Ocenjena starost	Usoda medveda	Ušesne oznake/radioodajnik
16. 5. 1999	GL Jelen	ženski, TEJA	30 kg	1+	izpuščena na prostost	bele ušesne znamkice, levo uho št. 98, desno uho št. 97
26. 5. 1999	GL Jelen	moški, MAŠUN	99 kg	4+	izvoz v Italijo	ovratnica z radioodajnikom, ušesna radioodajnika v obe ušesi
29. 5. 1999	GL Medved	ženski, KLAVDIJA	55 kg	2+	izvoz v Italijo	ovratnica z radioodajnikom, ušesna radioodajnika v obe ušesi
6. 6. 1999	GL Medved	moški, MIHA	125 kg	5+	izpuščen na prostost	ovratnica z radioodajnikom, frekvenca 151.0289 MHz, modre ušesne znamkice, levo uho št. 99, desno uho št. 100
8. 6. 1999	GL Medved	moški, ROG	200 kg	7+	izpuščen na prostost	ovratnica z radioodajnikom, frekvenca 149.6980 MHz, rdeče ušesne znamkice, levo uho št. 148, desno uho št. 147
17. 5. 2000	GL Medved	ženski, DANICA	100 kg	5+	izvoz v Italijo	ovratnica z radioodajnikom, ušesna radioodajnika v obe ušesi
22. 5. 2000	GL Medved	moški, JOŽE	140 kg	6+	izvoz v Italijo	ovratnica z radioodajnikom, ušesna radioodajnika v obe ušesi
22. 5. 2000	GL Medved	ženski, IRMA	113 kg	6+	izvoz v Italijo	ovratnica z radioodajnikom, ušesna radioodajnika v obe ušesi
24. 5. 2000	GL Medved	ženski, ANČKA	78 kg	5+	izpuščena	ovratnica z radioodajnikom, frekvenca 149.0385 MHz, rdeče ušesne znamkice, levo uho št. 129, desno uho št. 128
2. 5. 2001	GL Jelen	ženski, JURKA	90 kg	3+	izvoz v Italijo	ovratnica z radioodajnikom, ušesna radioodajnika v obe ušesi
3. 5. 2001	GL Jelen	ženski, VIDA	70 kg	2+	izvoz v Italijo	ovratnica z radioodajnikom, ušesna radioodajnika v obe ušesi
6. 5. 2002	GL Jelen	moški, GAŠPER	105 kg	3+	izvoz v Italijo	ovratnica z radioodajnikom, ušesna radioodajnika v obe ušesi
8. 5. 2002	GL Jelen	ženski, BARKA	70 kg	2+	izvoz v Italijo	ovratnica z radioodajnikom, ušesna radioodajnika v obe ušesi
8. 5. 2002	GL Jelen	moški, JAN	35 kg	1+	izpuščen na mestu odlova	bele ušesne znamkice v obe ušesi, levo uho št. 8, desno uho št. 7
11. 5. 2002	GL Jelen	ženski, MAJA	86 kg	5+	izvoz v Italijo	ovratnica z radioodajnikom, ušesna radioodajnika v obe ušesi
11. 5. 2002	GL Jelen	ženski, DARJA	67 kg	2+	izpuščena na mestu odlova	ovratnica z radioodajnikom, frekvenca 148.0500 MHz, bele ušesne znamkice, levo uho št. 46, desno uho št. 47

* S sivo barvo so označeni medvedi, ki smo jih odpeljali v Italijo na območje PNAB.

številne razgovore, predvsem pa, da ugotovimo stopnjo sodelovanja lokalnega prebivalstva pri projektu in njihove strpnosti do medveda. Nenazadnje smo bili tudi pooblaščen, naj se dogovorimo o vseh morebitnih vsebinskih, organizacijskih in finančnih vidikih sodelovanja Slovenije pri projektu. Naše ugotovitve so bile po res izčrpnih predstavitvah v kabinetu in na terenu območja PNAB izjemno pozitivne ter so bile po vrnitvi v Slovenijo tudi podlaga za izdajo vseh potrebnih dovoljenj naših državnih organov in pristojnih služb za izvedbo takšnega podviga. Pozneje smo z italijanskimi partnerji podpisali tudi ustrezne pogodbe, v katerih smo opredelili pravi-

ce in dolžnosti vseh sodelujočih strank pri tem projektu ter se podali na lov za nakup potrebne opreme za odlov živih živali. Kar z nostalgijo in ponosom se spominjam prvih samostojnih korakov slovenskih strokovnjakov pri nakupu opreme in odlovu medvedov, saj smo pri predhodnih že omenjenih projektih (Avstrija, Francija) sodelovali zgolj kot sodelavci – pomočniki, glavne vloge pa so pripadale drugim strokovnjakom (npr. prof. dr. **Đuru Hubru** s Hrvaške). Potrebno je bilo veliko volje, časa, iznajdljivosti in potrpljenja pri pisanju prošenj za dovoljenja za uvoz specializirane opreme, katere del so bile tudi pasti za odlov in puške za omamljanje živa-

li ter posebna komunikacijska oprema (alarmni sistemi, oddajniki, sprejemniki, ovratnice ...). Tudi sredstva za ne prav poceni opremo smo zagotavljali sami iz prihodkov delovanja GL (zdaj LPN), ko je bilo to še finančno mogoče z načinom »samofinanciranja«. Nenazadnje je LPN takrat in tudi dandanes opravljal vrsto nalog t. i. javnega značaja, pa se jim žal tega ne priznava niti finančno niti moralno ...

Zahteve »naročnikov« iz pogodbe med PNAB in ZGS so bile glede odlova jasne, delo opredeljeno na štiri leta, v obdobju 1999–2002, vedno v spomladanskem obdobju, da bi imele preseljene živali pred novo zimo dovolj časa za prilagoditev na novo območje. Za odlov in preselitev je bilo prvotno predvidenih devet živali: šest samic in trije samci. Vse živali naj bi bile stare od 3 do 6 let, zdrave in v dobri telesni kondiciji, o čemer naj bi določil strokovni pregled pred prevozom, ki naj bi ga skupaj opravili vodji operativnih ekip na slovenski in italijanski strani ter slovenski in italijanski veterinar. Živali so morale biti pred nalaganjem v vozilo za prevoz v Italijo zavarovane s sredstvi proti zunanjim zajedavcem in cepljene proti steklini. Vozilo z živimi živalmi je za takratni prevoz državne meje morala spremljati »cela tona« potrebnih dovoljenj in certifikatov.

In tako smo spomladi leta 1999 začeli zares. Skupaj smo se terenski kolegi iz ZGS, moja malenkost in sodelavci iz dveh zdajšnjih LPN Medved na Kočevskem in Jelen na Notranjskem ter pridruženi kolegi veterinarske stroke lotili odlova živih medvedov za preselitev v Italijo. Skupaj z nami so usodo boljših in slabših lovnih dni, čakajoč na primerno žival, delili tudi kolegi iz PNAB iz Italije, ki so za prevoz živali s seboj pripeljali posebej prirejeno poltovorno vozilo (okrogla komora za žival s klimatsko napravo, kamero in napajalnikom z vodo v notranjosti ...). Po celotnem območju obeh LPN smo na tedaj še polno založenih mrhoviščih in drugih krmiščih nastavili posebne pasti za odlov, imenovane Aldrichove pasti, ki izvirajo iz severnoameriškega t. i. »traperskega lova« (lov s pastmi). Mesta za odlov smo opremili s alarmnimi napravami – oddajniki, ki ob ujetju živali takoj pošljejo radijski signal, zato smo ves dan nadzirali signale s pomočjo posebnih sprejemnikov. Ob večerih smo na nekatera krmišča odhajali (prav tako z namenom odlova medvedov) tudi z drugo tehniko – »na prosto«, pri kateri bi bilo mogoče žival ob hranjenju na primerno razdaljo, največ od 25 do 30 metrov, samo omamiti z izstreljeno puščico iz zato posebej prirejene CO₂

Fotografija 1: Veterinarski pregled po uspavanju prvega slovenskega medveda MAŠUNA v GL Jelen v letu 1999

Fotografija 2: Slovenska ekipa po uspešnem odlovu medvedke KLAVDIJE v GL Medved v letu 1999

puške za uspavanje. Seveda je tako prosto omamljenega in spečega medveda treba pozneje še najti z usposobljenim lovskim psom v krogu nekaj sto metrov od krmišča. Ob tem, da je okrog mrak oz. tema, verjetno ni treba posebej razlagati, kakšno je pri tem počutje ljudi s stališča varnosti.

A ves trud se je obrestoval. Če povzamem rezultate obdobja vseh štirih let odlova, smo v relativno kratkem vsakoletnem časovnem obdobju od maja do junija skupaj odlovili šestnajst medvedov, od tega devet v GL Jelen in sedem v GL Medved (*fotografiji 1 in 2*). Deset medvedov smo preselili v PNAB; poleg devetih prvotno načrtovanih naknadno še eno medvedko, saj je že doseženo medvedko IRMO v prvi zimi po preselitvi pokopal snežni plaz, pod katerim je žalostno končala življenje.

Vse odlovljene medvede smo na kraju odlova takoj natančno izmerili skladno s protokolom za meritve posameznih vrst velikih zveri, pripravljenem na ZGS, podobno kot že vsa leta počnemo tudi v Sloveniji za vse iz narave odvzete velike zveri. Za nadaljnje genetske in parazitološke raziskave smo medvedom odvzeli tudi kri in vzorce dlake (vzorci se so shranili navzoči kolegi veterinarji), izdrli pa smo jim tudi zob predmetjak za določitev starosti medveda po metodi z brušenjem (oddali smo ga v postopek in analizo na BF – Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire). Preostale odlovljene medvede smo izpustili na prostost opremljene z oštevilčenimi barvnimi ušesnimi znamkicami in radiotelemetričnimi ovratnicami, ki so bile nameščene za domače raziskovalne potrebe. Nekatere živali, npr. če so bili medvedi (pre)mladi, so bili opremljene le z ušesnimi znamkicami.

Medvede smo nato po skoraj sedemurni vožnji s posebej prirejenim vozilom ter pred objektivni številnih kamer in fotoaparátov izpustili v novo okolje na območju PNAB (*fotografija 3*).

Kam so bili preseljeni »naši« medvedi?

Parco Naturale Adamello Brenta (PNAB) – Naravni park Adamello Brenta je največje zavarovano območje v Avtonomni provinci Trento na severu Italije. Ustanovljen je bil leta 1967 na površini 504 km², pozneje pa še razširjen na zdajšnjih 618 km² (*zemljevid desno*). Območje parka geografsko sestavljata dve gorski verigi – prva Adamello-Presanella (najvišji vrh je gora Presanella 3.558 m) leži na zahodnem delu parka ter je pretežno na granitni podlagi, bogata je z vodnimi viri (>300 jezer in trije ledeniki). Brenta je druga gorska veriga, ki je

videti kot »mozaik stolpov in nevarnih ostrih vrhov«. Je tudi edini dolomitni otok zahodno od reke Adiže (orig. Adige - op. avt.); posledica porodne karbonatne podlage je pomanjkanje vode. Nadmorske višine več kot 3.000 m na območju, ki jih spremljajo različne vrste kamnin, in podnebne razmere so omogočile veliko bogastvo rastlinskih in živalskih vrst. Značilne rastlinske vrste tega višinskega pasu nad zgornjo gozdno mejo so planika, zlati klobuk, alpski kosmatinec, različne kukavičevke ... Nižje pa se že pojavljajo gozdovi bukke

in jelke s primesjo gorskega javorja in tise, še nižje pa gozdovi hrastov, jese-
na in kostanja. Kljub navedenemu so v
območju še vedno prevladujoči smreko-
vi gozdovi (**fotografija 5**). Gozdarstvo
na območju parka »posnema« naravne
proces; okrog 1.900 ha (3 % površine)
je celo povsem zavarovanih, namenjenih
kot naravni rezervat, kjer le spremljajo
naravne biotske procese brez človekove-
ga vpliva. V območju se delež gozdov
veča, pretežno zaradi naravne sukcesije
– spreminjanje gorskih pašnikov. V
zadnjih petindvajsetih letih so se ne-

Fotografija 3: Izpust medveda JOŽETA v letu 2000 na območju Naravnega parka Adamello Brenta

Zemljevid Naravnega parka Adamello Brenta, kjer so bili v obdobju od 1999 do 2002 izpušeni slovenski medvedi za doselitev.

Vse foto: M. Jonozovič

Fotografija 5: Krajinski videz območja doselitve slovenskih medvedov v Italiji, dolina Tovel

gozdne površine zmanjšale na polovico prvotnih. Zdaj je turizem prevladujoča človekova aktivnost na območju, medtem ko se zmanjšuje gospodarski pomen nekoč tradicionalnih dejavnosti, kot sta ovčereja in predvsem govedoreja. Rjavi medved je živalska posebnost in zanimivost v parku in širši regiji – provinci Trento. Neusmiljeno preganjanje v preteklosti, tudi z lovom, ter siromašenje naravnega okolja sta povzročila skorajšnjo iztrebitev lokalne medvedje populacije. Kljub vsemu je nekaj (3 do 4) domorodnih medvedov le preživel do devetdesetih let – do doselitve novih živali iz Slovenije. To pa še ni vse; to so bili tedaj poleg posameznih živali v alpskem delu Slovenije tudi edini medvedi v celotnem alpskem loku zahodno od Slovenije. Poleg medvedov so od sesalcev prebivalci PNAB še kune, podlasiče, planinski in poljski zajci, veverice, jazbeci in lisice, od velikih rastlinojedov tod živijo še gamsi, srnjad in navadna jelenjad, s človekovo pomočjo pa sta bila tja naseljena tudi muflon in alpski kozorog. Na območju zaznamujeta ptice predvsem karizmatični ujeti planinski orel in ponovno naseljeni brkati ser.

V znanstvenih in laičnih razpravah institucij ter posameznikov z območja PNAB in province Trento je dozorela ideja o potrebni doselitvi² medvedov. Sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja je bil pripravljen *Načrt za ponovno oživitve medvedje populacije v območju*, pozneje je še bolj poglobljeno *Študijo doselitve in dolgoročnega preživetja*

² Doselitev pomeni dodajanje živali iste vrste na območje, kjer ta vrsta še živi, ni izumrla ali bila iztrebljena, za razliko od ponovne naselitve, kjer gre za novo naselitev živali na območje, kjer vrsta ne živi več in je bila v preteklosti iztrebljena oz. je izumrla.

medvedov pripravil inštitut INFS (zdaj ISPRA) iz Bologne, PNAB pa je ob koncu devetdesetih prijavil t. i. LIFE Narava projekt, ki ga je večinsko finančno podprla Evropska komisija v Bruslju. Tako se je začelo novo »medvedje poglavje« v tem delu Evrope. Doselitev medvedov je bila izpeljana v sozvočju z vso tedanjo nacionalno in evropsko zakonodajo ter usmeritvami in smernicami za upravljanje z velikimi zvermi. Prav tako so predhodno opravljene genetske analize pokazale, da t. i. alpski in dinarski medvedi delijo skupni genotip, zato je bila med drugimi razlogi za doselitev kot donorska država (država darovalka) izbrana prav Slovenija. Ostanek populacije na območju Adamello Brenta je zgodovinsko pripadal nekdanji združeni medvedji populaciji, ki je obsegala široko območje od Alp pa vse do Balkana in se je zelo razdelila v zadnjem (dvajsetem) stoletju zaradi izgube ustreznega habitata.

Kaj pa dandanes, deset let po koncu zadnjega odlova in izpusta medveda na območju PNAB? Kaj se dogaja in kakšno je stanje medvedje populacije na severu Italije zdaj?

Po končanju projekta LIFE in vse do danes je celotno upravljanje z medvedjo populacijo od PNAB prevzela Avtonomna Provinca Trento (naprej: APT) oziroma zanjo Oddelek za gozdarstvo in živalski svet. APT celostno spremlja stanje (monitoring) medvedje populacije že dobrih trideset let, še posebno intenzivno pa od doselitve slovenskih medve-

dov naprej. Trenutno pri tem sodelujejo še PNAB, ISPRA in Znanstveni muzej v Trentu. Poleg klasične uporabljajo tudi najsodobnejšo tehniko – radiotelemetrijo, video kamere, »fotopasti«, trenutno so najbolj v uporabi genetske (DNA) metode, s katerimi s pomočjo t. i. neinvazivnega vzorčenja (zbiranja dlak, iztrebkov in drugih vzorcev) ter poznejšo analizo v laboratoriju določajo in evidentirajo skoraj vse »nove« medvede na tem območju ter poiščejo njihove morebitne sorodstvene vezi. Za primer: v letu 2011 so tako zbrali nekaj sto medvedjih vzorcev, od leta 2002, ko so prvič začeli s to metodo, do danes pa že čez več kot štiri tisoč.

Iz rezultatov spremljanja stanja (monitoringa) ter še posebno iz analize genetskih vzorcev je mogoče izluščiti nekaj glavnih podatkov, ki so zanimivi za najširšo javnost:

1. Populacija v Trentinu se večja vse od doselitve zadnjega slovenskega medveda (**Graf 1**).

Ob koncu leta 2011 je štela od 33 (najmanjše zanesljivo število) do 36 živali (upoštevajoč nekaj znanih živali iz prejšnjega leta, ki niso bile več zaznane v zadnjem letu), od katerih je petnajst samcev, trinajst samic in nekaj spolno še nedoločenih osebkov.

2. Povprečna letna stopnja večanja populacije v obdobju od 2002 do 2011 znaša 14,8 %.

3. Bilanca med rodnostjo in smrtnostjo je v letih od 2002 do 2011 vseskozi pozitivna, razen leta 2007, ko je bila evidentirana smrtnost za dva medveda višja kot rodnost.

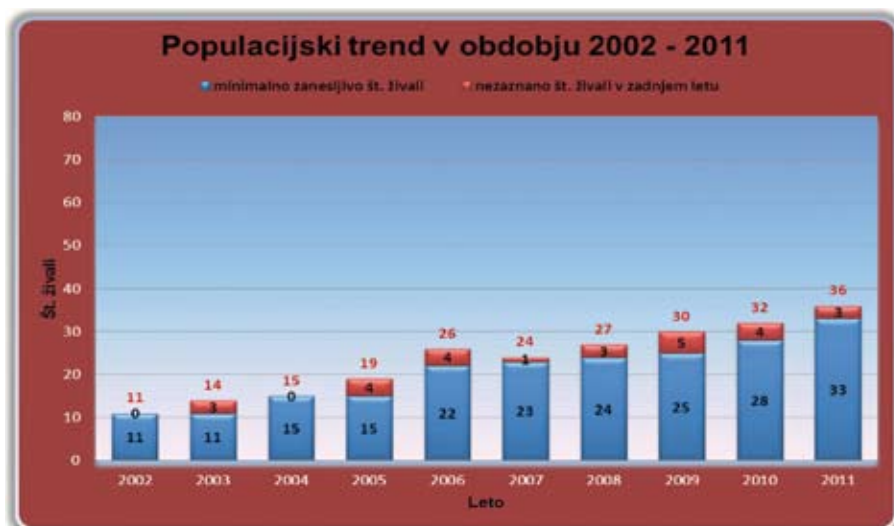
4. Ob koncu leta 2011 je bilo v populaciji vsaj sedem odraslih spolno zrelih samcev in deset odraslih spolno zrelih samic.

5. Do konca leta 2011 je bilo od leta 2002 naprej evidentiranih 27 legel z vsaj 53 poleženimi mladiči, kar daje 1,96 mladiča/leglo (**Graf 2**). Spolno razmerje poleženih mladičev je 1 : 0,85 (M : Ž).

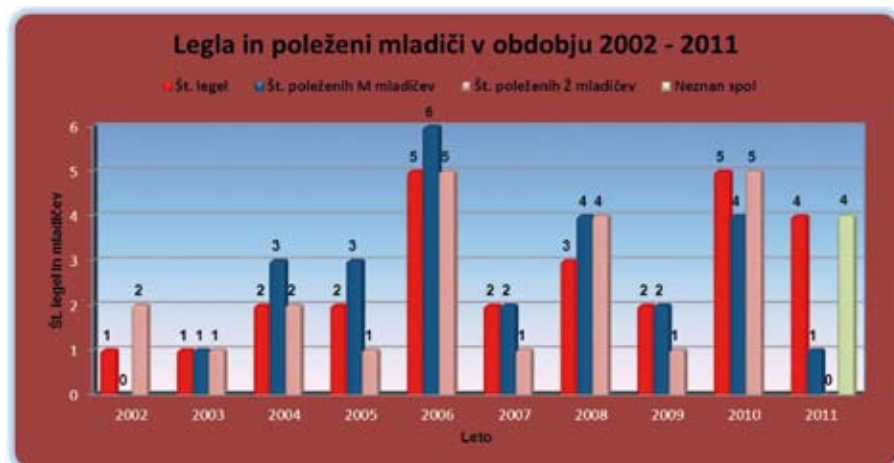
6. Samice, stare do vključno sedem let, dajejo značilno manj mladičev/leglo (< 2) kot tiste, ki so stare osem let in več (3).

7. Zabeležili so »pogrešanje« šestindvajsetih znanih medvedov, od katerih je štirinajst primerov še vedno nepojasnjenih, devet medvedov je dokazano poginilo, dva so zaradi čezmerne »konfliktnosti« odločili in ju prepeljali v zatočišče, en medved pa se je dokazano odselil (emigriral) z območja in se nanj ni več vrnil. Vzrok za smrtnost devetih medvedov je bil v štirih primerih človek, v treh naravni vzrok in v dveh neznan (nedoločen) vzrok.

8. Preživetvena raven medvedov po

Graf 1: Populacijski trend rjavega medveda od doselitve naprej (obdobje od leta 2002 do 2011)

Graf 2: Evidentirana legla in število skotenih M in Ž medvedjih mladičev v obdobju od leta 2002 do 2011

Graf 3: Škoda od medveda (št. škodnih dogodkov) in odškodnine za nastalo škodo (evrov) v obdobju od leta 1990 do 2011 na območju AP Trento

starostnih skupinah je visoka; še najmanjša je pri mladičih, kjer je manj kot 80 % (77,8), najvišja je pri srednje starih medvedih (92,9 %) in 88 % pri starih – odraslih medvedih.

Zdaj je populacija medvedov razporejena na dobrih 16.000 km². Večina medvedov je še vedno znotraj pokrajine Trentino, posamezne živali pa vendarle prehajajo tudi na območje sosednjih provinc, kot so Bolzano, Veneto in Friuli Venezia Giulia. Območje aktivnosti je pri

samicah značilno manjše, skupaj zavzema le polovico predstavljenega teritorija (862 km²). Po spolu je povprečno območje aktivnosti odraslih samcev prav tako značilno večje (390 km²) kot pri samicah (63 km²), razlika je tudi pri starosti živali v okviru istega spola, npr. odrasli samci imajo območje aktivnosti 287 km², medtem ko pri srednje starih samcih obsega 494 km².

V obdobju od leta 2005 naprej, ko je bilo prvič mogoče zaznati odseljevanje

(emigracije) iz populacije, je bil zabeležen premik šestnajstih medvedov, od katerih sta bila dva odstreljena v drugih državah (Nemčija, Švica), eden je izginil v letu 2005 na meji med Švico (Engadin, kanton Grisons) in Italijo (provincia Bolzano), eden je v letu 2011 izginil neznan kam, preostalih dvanajst pa je še vedno sledljivih – nekaj od njih se jih je vrnilo na območje Trentina, drugi pa so zunaj tega območja; eden je celo po naravni poti vzpostavil stik z dinarsko (torej »našo«) populacijo.

Na temelju posebne resolucije Vlade APT vsak škodni primer, ki ga povzroči medved, ris in volk, strokovno pregledajo, gmotno ocenijo škodo in jo povrnejo oškodovancu. Veliko vlagajo v zaščitne ukrepe, ki jih lastnikom zemljišč in imetja priporoča in svetuje Oddelek za gozdarstvo in živalski svet pri APT. Zaščitni ukrepi so sofinancirani 90 % za delo (postavitev) in z darovanjem tehničnih sredstev (brezplačno). Rezultati dolgoletnih vlaganj v delo z ljudmi na terenu so spodbudni, saj se je škoda iz leta 2010 na leto 2011 zelo zmanjšala, v letu 2011 je bilo evidentiranih 123 škodnih primerov ter izplačane odškodnine v vrednosti 43.230,75 EUR. Je pa razumljivo, da so se škodni primeri po letu 2002, ko je bilo medvedov naenkrat nekajkrat več kot prej, zelo povečali (Graf 3).

Za konec še nekaj zanimivosti

Moj dodatek ob koncu prispevka je nekako iz rubrike Morda niste vedeli.

• Spomladi leta 2006 se je prvi potomec dveh doseljenih slovenskih medvedov Jurke in Jožeta – zato označen kot JJ1 (pozneje imenovan tudi kot BRUNO) – odselil v Avstrijo in pozneje v Nemčijo (na območje zvezne dežele Bavarske). To je bil po 150 letih sploh prvi primer pojave medveda po naravni poti na nemških tleh. Žal so morali medveda – po navedbah nemško-avstrijske intervencijske skupine zaradi neobičajnega, do človeka vsiljivega in agresivnega obnašanja ter zaradi povzročanja večje gospodarske škode na Bavarskem po več neuspešnih poskusih odlova – ustreliti. Podobna zgodba se je ponovila leto pozneje še s potomcem JJ3 v Švici (kanton Grigioni), kjer se je prvi medved spet pojavil po več kot sto letih in so ga, podobno kot prej na Bavarskem, naposled intervencijsko ustrelili, predhodno pa tudi že odlovili in opremili z radiotelemetrično ovratnico.

• Leta 2007 so raziskovalci in uslužbenci APT zaradi neobičajnega, do človeka vsiljivega in agresivnega obnašanja odlovili in prestavili v ograjeno

zatočišče medvedko JURKO. V letu 2011 so jo oddali v Nemčijo in jo izpuštili v ograjeno površino na območju Schwarzwalda.

- V letu 2011 je bil v LPN Ljubljanski vrh sanitarno odstreljen medved v bruto teži 200 kg, ki je po naravni poti prepotoval razdaljo iz Slovenije do Trentina in nazaj. V Trentinu so ga odlovili (pozneje poimenovan DINO), mu namestili ovratnico, ki pa se mu je zaradi hitrega povečanja telesne mase zelo vraščala v vrat in mu povzročala velike zdravstvene in vedenjske težave (zaletavanje v drevesa in skale, neobičajna hoja in »postavljanje na glavo ...).

- Leta 2012 so raziskovalci in delavci APT opazili novo medvedje leglo medvedke DANICE s tremi mladički. Ta medvedka je zdaj stara dobrih šestnajst let in je poleg GAŠPERJA še edini preživeli medved iz obdobja doselitve iz Slovenije (od 1999 do 2002). Dve medvedki iz teh doselitev (IRMO in BARKO) je do smrti pokopal snežni plaz, JURKO pa so, kot smo že zapisali, odpeljali v ujetništvo v Nemčijo. Preostali medvedi pa so »pogrešani« v različnih letih od doselitve do danes.

- Na območju APT že od leta 2008 sledijo (in so ga tudi že odlovili in mu nadeli

radiotelemetrično ovratnico) enega risa. Zaenkrat še ni zanesljivih znakov, da bi si ta žival našla partnerja in ustvarila potomstvo, čeprav naj bi vendarle obstajala domneva, da se na območju pojavlja še ena žival. Ris, opremljen z ovratnico, je v letu 2011 s svojim območjem aktivnosti zavzel 258 km².

- V zadnjih nekaj letih so se na območju APT ponovno pojavili volkovi. Leta 2010 so prvič opazili volka (in so ga s pomočjo »fotopasti« fotografirali), v aprilu letu 2012 pa se mu je pridružil še volk SLAVC – naš znani »popotnik« iz Slovenije, ki se je odselil iz volčjega tropa na slovenskem Krasu, nato prehodil »pol Avstrije in pol Italije« in se nazadnje ustalil blizu vzhodne obale Gardskega jezera (glej spletno stran projekta SloWolf www.volkovi.si) v provinci Veneto. Po predvidevanjih se tam pojavlja skupaj z volkuljo in si bosta v prihodnjih mesecih/letih morda ustvarila nov, samostojen volčji trop.

Marko Jonožovič, univ. dipl. inž. gozd.,
vodja Oddelka za gozdne živali
in lovstvo

Zavod za gozdove Slovenije

(Pisni viri in druge informacije so na voljo pri avtorju prispevka.)

ZAHVALA

Za izvedbo trenutno najuspešnejšega projekta doselitve/preselitve velikih zveri v evropskem prostoru velja zahvala vsem takrat sodelujočim na slovenski in italijanski strani, od najvišjih državnih uradnikov do predstavnikov medijev, ki so intenzivno spremljali projekt. Še posebno pa se z navedbo imen želim spomniti vedno izjemno pomembnih terenskih sodelavcev, ki so neposredno sodelovali pri odlovu živali; to so bili:

Tone Marinčič, Drago Vidojevič, Valentin Vidojevič, Boris Žele, Miro Uljan, Zoran Bolčina, Marko Berce – vsi ZGS OE Postojna/LPN Jelen, **Tamara Čehovin** - veterinarica, **Iztok Ožbolt, Jože Muhič, Jože Šporar, Martin Žalik, Zdravko Sočak, Rudi Kovačič, Branko Gorza, Ciril Oiclj, Pavle Kastelec, Peter Kastelec, Andrej Logar, Miran Bartol** – vsi ZGS OE Kočevje/LPN Medved, **Jože Lah** - veterinar, **Andrea Mustoni, Eduardo Lattuada, Christina Fraquelli** in drugi neimenovani italijanski uslužbenci – vsi PNAB. Imenovanim veljaja vsa zahvala in slava za čudovit spomin na terensko druženje z nešteto drobnimi medvedjimi dogodbicami!

September in obveznosti z nadaljnjim odstrelom srnjadi

Ta napol jesenski mesec je z vsakim dnevom lovsko bogatejši. Z vidika upravljanja z našo najznačilnejšo vrsto parkljaste divjadi, kar srnjad nedvomno je, je to del leta, ko se uresničujejo najpomembnejše gojitvene naloge. Sicer pa je s srnjadjo treba tako ali tako živeti in jo spremljati v vseh letnih časih, tudi takrat, ko je za večino lovcev mrtva sezona. Res je tudi, da v današnjih časih zahtevnost življenja zelo zaseda in vpliva v lovčev prosti čas. September je tudi čas odstrela mladičev in srn. To je predvsem moralna obveznost večine poklicanih, ki pa morajo biti dovolj strokovno in etično čvrsti. Zveni skromno, vendar je prag odgovornosti za strokovnost posega s puško za marsikoga previsok. Zgolj formalni podpis Etičnega kodeksa slovenskih lovcev ni nikakršno jamstvo za njegovo udejanjanje.

Srnjad je tako rekoč »vsakdanji kruh« evropskih in slovenskih lovcev. Tudi zato je ta vrsta še vedno in vedno bolj raziskovalno aktualna. Nove tehnične možnosti spremljanja življenja srnjadi v prosti naravi so sicer zmanjšale velikost belih lis o posebnostih njene biologije, o marsičem pa še vedno zgolj ugihamo.

Podlaga za dolgoročno, stabilno in z razmerami v naravi uglaseno upravljanje s srnjadjo so tudi načrtovalski dokumenti. Naj mi bo dovoljeno ponoviti lastno misel izpred sedmih let; cit.: »*Načrtovanje nikakor ne sme biti odtegnjeno tistim, ki dišijo po gozdu in potu, to je pravim lovcem.*« Namesto tega se še vedno preveč energije izgublja v hipertrofični birokraciji, ki nam, sicer v imenu države, vedno znova nalaga nove neproduktivne obveznosti, ki so predvsem v vlogi njene lastne reprodukcije in zgolj navidezne nadomestljivosti.

Foto: I. Knaže

Namen prispevka je sicer predvsem v spodbujanju lovcev, da bi svoje poslanstvo pri odgovornem upravljanju s srnjadjo uresničevali strokovno in odgovorno, predvsem do srnjadi in njih samih. Zato ne sme biti odveč ponovno slišati in poudariti katero od že znanih dejstev.

Eno od takih je dejstvo, da je jesensko prebarvanje odvisno od starosti, spola in kondicije osebka. Gozdni obrod, nekatere kmetijske rastline, plodovi in tudi krmne njive z listnatim ohrovtom, avgusta posejanim na preorana strnišča, pospešijo jesensko toliščavost in prebarvanje.

V septembru je kar nekaj tehtnih razlogov za osredotočen odstrel srn in mladičev. Dnevi so še razmeroma dolgi in srnjad izstopa v razmerah, ki lovcem olajšajo pravilnost presoje in odločitve. Pomembno je tudi, da mladiči še tesno sledijo materi, kar olajša pravilnost izbire in odločitve. Ker gojitvenim interesom dajemo prednost, odstrela ne odlagajmo na poznejše mesece, ko so dnevi vedno krajši, ko se navadno začnejo deževna obdobja, ko stasiva vreme in srnjad, ki tudi sicer izstopa bolj neredno, če pa obroditel hrast ali kostanj, pa sploh ne.

Jesensko prebarvanje je hitreje kot spomladansko. Včasih se zdi, kot da se je srnjad prebarvala čez noč. Praviloma se najprej prebarva mlada srnjad, sledi srednje stara in kot zadnja starejša; med slednjimi vodeče in doječe srne pa tudi starejši, od prska izčrpani srnjaki.

Razvitost mladičev je odvisna od dneva (časa) poleganja in vitalnosti srne. Zanesljiv znak stare srne so najpogostejše podpovprečno razviti mladiči. Srne so rodne do starosti deset let in več. Ker večina srn vodi dva mladiča, ki sta navadno različnih spolov, je dobro vedeti ali ponoviti dejstvo, da je v začetku jeseni srnjaček telesno šibkejši. Vendar pa se v poznejših mesecih razvitost navadno izenači in pozneje se srnjaček telesno razvija celo hitreje. Železno pravilo – v strokovnem in tudi etičnem pomenu – nam veleva, da najprej odstrelimo mladiča, enega ali oba, pri trojčkih pa vse tri – in šele potem srno! Zato je priporočljivo, da lovca lovita v paru.

Odstrel srn in mladičev je – ob izpolnjevanju omenjenih načel – gotovo najzahtevnejši del upravljaljskih ukrepov. Po navadi to breme nosi manjšina članov. Neredke so

čustveno razgrete razprave in tudi očitki, kar sicer sodi v demokratičnost odnosov in različnost pogledov v lovskih družinah. Včasih pa, kadar zagnanost posameznikov preide v »streljaštvo«, mora vodstvo lovske družine zadeve odločno obrniti v pravo smer. To vedno res ni preprosto, saj nad nami kot Damoklejev meč visi zahteva po izpolnitvi zahtevanega načrta po višini in sestavi. Drugi objokujejo odstrel vsake srne, obenem pa pri odstrelu srnjakov nimajo nikakršnih težav ... Tretja značilnostna kategorija v mnogih LD so tisti, ki iz (ali vsaj s pomočjo) avtomobila uplenijo prvo srno, saj se jim mudi nazaj v mesto.

Eden od pomislekov zoper septembrski odstrel mladičev je finančne narave. Mladiči, zlasti telesno šibki, so v najnižjem cenovnem razredu odkupovalcev. Iznajdljivejši gospodarji lovskih družin uspešno razvijajo tudi domači trg. Čeprav so septembra denarnice zaradi poletnih počitnic in začetka šole bolj suhe, je takega mladiča mogoče shraniti pravilno globoko zamrznjenega in ga decembra prodati »za med«, kot temu rečemo.

Blaž Krže

Na kratko iz tujega tiska ...

ZDA: Zvezne države Wisconsin, Minnesota in Michigan so letos volka umaknile z rdeče liste ogroženih živalskih vrst, kar pomeni, da so za upravljanje z vrsto od zdaj odgovorne države same. Tako bodo letos v Minnesoti prvič izdali dovolilnice za odstrel volkov, odstreliti pa jih nameravajo 400. V ta namen bodo podelili 6.000 dovolilnic, 600 pa jih bo na voljo tudi tujim lovcem. Pri lovu bo dovoljena uporaba strelnega orožja, pasti in lokov, potekal pa bo od 3. novembra 2012 do 31. januarja 2013. V zvezni državi Minnesota sicer številčnost volkov ocenjujejo na 3.000 živali.

(Jagen Weltweit Internet)

Švica: Švicarski parlament je potrdil spremembo lovske zakonodaje v smislu olajšanja dovoljenja odstrela nekaterih, sicer zavarovanih vrst. Od 15. julija lahko tako kantoni dovolijo odstrel volkov, risov, kormoranov in bobrov, in sicer v primeru pojava čezmerne škode na premoženju ali čezmernega vpliva prek plenjenja na populacije divjadi. Pomen biotske pestrosti (raznovernosti) ostaja poudarjen, odstrel pa morajo potrditi zvezni organi.

(Jagen Weltweit Internet)

Švedska, Finska: Na Švedskem so se letos odločili povečati odstrelno kvoto za lov na rjave medvede. Tako bo letošnje jesen dovoljen odstrel 319 rjavih medvedov. Po novem bo v nekaterih regijah dovoljen tudi lov na mrhoviščih, nekatere regije pa uvajajo dodatne omejitve. Tako bo v pokrajini Dalarna znotraj dovoljene kvote mogoč odstrel največ trinajstih medvedov – številčnost je ocenjena na od 1.330 do 1.445 živali, medtem ko naj bi leto prej ocena znašala od 1.660 do 1.780 medvedov. Nižja številčnost naj bi bila posledica prevelikega lova v prejšnjem letu, ko so na Finskem uplenili več kot 200 rjavih medvedov. Za letos je tako dovoljen odstrel 136 živali.

(Jagen Weltweit Internet; Pirsch, 15/2012)

Kudu antilopa

Namibija: V tej afriški državi se je med krivolovom zgodila tragična nesreča. Krivolovec je v nastavljen zanko ujel samca velikega kuduja, ko pa ga je s sekiro želel pokončati, se je kudu branil in ga poškodoval z rogom. Krivolovec je zaradi hudih poškodb umrl poleg ujete živali.

(Pirsch, 14/2012)

Italija: Uslužbenci gozdne policije iz Bolzana in Trentina so v skupni akciji s policijo ujeli krivolovce, ki so imeli pri sebi šest gnezd z osemnajstimi mladiči različnih vrst ptic pevk, predvsem drozgov. Krivolovci so imeli pri sebi tudi vso potrebno opremo – daljnogled, ustrezno krmo in posebne drogove, opremljene z ogledali. Predvsem drozgi so zelo priljubljeni vabniki za lov in na črnem trgu dosegajo ceno nekaj sto evrov.

(Pirsch, 14/2012)

Avstrija: Posebno presenečenje je bil ogled posnetkov nadzorne kamere v poslovalnici Raiffeisenbank v kraju Bruck - Carnuntum v Spodnji Avstriji. Posnetek je ob 3.05 zjutraj pokazal divjega prašiča, in sicer znotraj poslovalnice. Kako je ta pri-

šel v banko, čeprav so bila vrata zaklenjena, prav tako pa se ni sprožil alarm, še ni pojasnjeno.

(Pirsch, 15/2012)

Avstrija: Medtem ko je skupina planincev v avstrijskem Ötztalu opazovala orla, ki se je spuščal na tla, je padel strel, ki je orla smrtno poškodoval. Planinci so o tem takoj obvestili policijo, ta pa je na kraju dogodka našla lovca, ki je priznal, da je streljal. Povedal je, da je bil v neposredni bližini, ko je zaslišal prestrašeno pivkanje srninega mladiča, nato pa naj bi zagledal, kako orel mladiča napada, zato ga je želel s strelom zgolj pregnati. Kot je zatrdil, ni meril v orla, temveč v njegovo neposredno bližino. Do smrtnih poškodb orla naj bi tako prišlo zaradi odboja krogle ali dela krogle, kar pa bo policija še natančneje raziskala.

(Pirsch, 14/2012)

Nemčija: O širjenju šakalov proti zahodu Evrope priča tudi naslednji podatek – 26. aprila ob 2.30 je fotokamera v narodnem parku Bavarski gozd fotografirala odraslega, od dve do tri leta starega šakala. Fotografija je popolnoma nedvoumna in je prvi dokaz o pojavu te vrste ka-

nida na Bavarskem. Na ozemlju Nemčije je bil sicer šakal že opažen leta 2000 v bližini kraja Lausitz, vendar je bil pozneje nelegalno odstreljen. O opažanjih šakalov pa vedno znova poročajo iz Avstrije, kamor se ta vrsta širi iz Madžarske in kjer naj bi šakali povzročali predvsem velike izgube pri srnjadi. Tako so bili na nekaterih območjih prisiljeni občutno omejiti načrte odstrela pri srnjadi. Šakali so sicer splošno razširjeni na območju južne Azije in Afrike. (Rezultati raziskav o prehrani šakalov na Madžarskem, ki so bili predstavljeni tudi v našem glasilu, sicer ne potrjujejo navedb; op. p.)

(Pirsch, 15/2012)

Nemčija: V okolici mesta Emden so začeli izvajati projekt, ki naj bi povečal uspeh pri gnezdenju talnih gnezdilcev v kmetijski krajini. V 80 odstotkih ga sofinancira zvezna dežela Spodnja Saška, 20-odstotno pa mesto Emden. Že v nekaterih prejšnjih projektih so namreč ugotovili, da sta se predvsem zaradi intenzivnega kmetijstva število in uspeh gnezdenja talnih gnezdilcev v kmetijski krajini v zadnjih 30 letih zmanjšala za od 50 do 90 odstotkov (zlasti pri vrstah, kot so poljski škrlanec, priba in poljska jerebica). Glavni poudarki projekta, v katerem kot eden od najpomembnejših partnerjev sodelujejo lovske organizacije, predvsem na področju lovstva, so: intenziviranje lova na plenilske vrste (lisica, kuna, velika podlasica – tudi z uporabo pasti in gradnjo umetnih rogov – ter črne vrane in srake) na celotnem območju projekta; podaljšanje lovne dobe na črne vrane in odstranjevanje posameznih dreves, kjer črne vrane sicer gnezdi; sajenje in vzdrževanje omejnikov, grmišč in gozdnega roba ter intenzivno zmanjševanje številčnosti podgan s posebnimi škatlami s strupi. Velik problem so tudi številne domače mačke, bodisi tiste, ki sicer imajo lastnike, a se prosto gibljejo v bližini naselij, bodisi podivjane domače mačke.

(Pirsch – Jagderleben.de Internet)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

59. generalna skupščina CIC v Cape Townu

Matjaž Prinčič in dr. Igor Tavčar sta predstavljala slovensko nacionalno delegacijo na 59. generalni skupščini Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi – CIC v Cape Townu. Starejša generacija slovenskih lovcev dobro pozna delovanje CIC, ki se spreminja, kot se razvija in spreminja družba. Mednarodni svet ščiti nadaljnjo ohranitev lovstva in divjadi ter obvešča javnost in družbo o pomembnosti lovstva glede ohranjanja divjadi in njenega naravnega okolja. CIC kot oseba javnega prava in z vidika antropologije najstarejšega načina človekovega izkoriščenja narave podaja informacije o trenutnih političnih in gospodarsko usmerjenih možnostih za izboljšanje naravnega življenjskega okolja divjih živali. Je svetovni znanstveni forum, ki v javnem interesu zastopa varstvo narave v povezavi s trajnostnim lovom, ki so ga na mednarodni ravni potrdili Združeni narodi v skladu z mednarodnimi konvencijami, kot so CITES, IUCN, CBD, CMS itn. CIC se v mednarodnih organizacijah, ki so jih desetletja obvladovali protilovski propagandisti, zavestno zavzema za interese vseh lovcev na svetu.

Na letošnji generalni skupščini CIC so se zbrali državni delegati iz več kot osemdesetih držav, člani vlad, predstavniki vodilnih mednarodnih organizacij, državno in mednarodno priznani strokovnjaki s področja biologije divjih živali, lovstva, kmetijstva, gozdarstva, državne uprave, državnih lovskih zvez, lastnikov zemljišč, razvojnih svetovalec, diplomatov, oseb iz gospodarstva in samostojnih poklicev, umetnikov, študentov in dijakov.

Kot že vemo, CIC trenutno uspešno vodi **Bernard Ložé**, ki spretno in odločno sodeluje z mednarodnimi organiza-

Uvodna slovestnost 59. generalne skupščine CIC

Razprava strokovnjakov iz Afrike, Evrope, Azije, Amerike za uporabno znanost biologije divjadi

cijami, da bi kot predsedujoči CIC, družbi in tistim, ki sprejemajo politične odločitve, dokazali, da dobro uravnan in skrbno nadzorovan trajnostni lov poganja družbeno gospodarstvo, pri tem pa zagotavlja učinkovito varstvo narave in je porok za povečevanje biotske raznovrstnosti.

Ta mednarodna organizacija se zavzema za lov, ki upošteva in skrbi za prostoživeče živalstvo. Prastari lov, če je opravljen etično, nesporno temelji na znanstvenih in osebnih praktičnih dognanjih o naravi, zagotavlja trajnostno

perspektivo prihodnosti: kar najboljše in izvirno ohranjanje naravnih populacij divjih živali za trenutne in prihodnje uporabnike narave našega planeta.

Glavna tema 59. generalne skupščine CIC v Cape Townu je bila **Izboljšano varstvo življenjskega okolja divjih živali in povečanje biotske raznovrstnosti s smiselnim trajnostnim upravljanjem obnovljivih virov.**

Naravovarstvo mora biti sposobno zagotavljati gospodarske storitve, da lahko preživi. To velja za nas, še zlasti

pa za zelo poseljene države v razvoju, kjer naravni prostor brez svojega prispevka k nacionalnemu gospodarstvu skoraj nima možnosti za preživetje.

Zastopniki vlad so od CIC izvedeli, kako trajnostni lov lahko uresniči zmožnosti ekonomskega preživetja kmetijskih kultur in prvobitnih naravnih okolij ob sočasnem spodbujanju večje biotske raznovrstnosti.

V CIC se izmenjuje znanje o znanstvenih podlagah in novih znanstvenih spoznanjih, pravnih podlagah in kulturnem ozadju lova v službi varstva divjih živali. Osebe izkušnje lovcev do aktualnih sprememb v življenjskih prostorih divjih živali in analize vzrokov, iz katerih vse to izhaja, so neprecenljive za smiselno odločanje in dajanje priporočil pri upravljanju populacij divjih živali. Poglobljanje našega znanja pripomore, da družbo čim bolj obvestimo o pozitivnih načelih trajnostnega razvoja kot učinkovitega, dokazanega, sodobnega in v prihodnost usmerjenega instrumenta za varstvo živali ter jo

Predsednik Bernard Lozé in podpredsednik mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi dr. Rudolf grof Colloredo – Mannsfeld

posvarimo pred škodljivimi dogajanjem.

CIC pri tem ostro nasprotuje razvoju nenaravnih oblik lova in genetski manipulaciji z divjimi živalmi. CIC po

vsem svetu spodbuja projekte za varstvo vrst, poleg tega pa opravlja tudi kulturno izmenjavo.

Združenje južnoafriških poklicnih lovskih vodnikov

(PHASA) in **južnoafriška delegacija CIC** sta se izkazala kot izjemna gostitelja 59. generalne skupščine v Cape Townu, ki ga prebivalci ljubkovalno imenujejo Our mother city – Naše materino mesto. Velemesto z več kot tremi milijoni prebivalcev je obkroženo z dihami jemajočimi naravnimi lepotami med Mizasto goro in stiščem dveh oceanov, Indijskega in Atlanskega. Tam se prepletajo mogočne nasprotne energije, ki skrbijo za posebno rodovitno in raznoliko biosfero.

Veličastna naravna okolica Cape Towna, naravno bogastvo in biotska raznovrstnost/pestrost so tisto, kar prebivalci in obiskovalci deže-

le še zlasti cenijo, zato ga tudi trajnostno koristijo in varujejo z vzornimi predpisi. Zaradi ustreznih in premišljenih ukrepov v Cape Townu gnezdijsko kofrski orli, še živijo povodni konji, leopardi, lahko plenijo antilope, beli morski psi še lahko lovijo pingvine. Le-ti gnezdijsko v obalnih vrtovih in z nekaj sreče lahko človek ob pravem času opazuje kotitevit kitovih mladičev. Rastlinska pestrost je tamkaj med najbogatejšimi na svetu, saj je znana tudi kot ena od rastlinskih carstev na svetu. Biotska raznovrstnost in njeno proučevanje sta v Južnoafriški republiki pomemben del tamkajšnje kulture.

Dr. Igor Tavčar
(LD Strunjan)

Lov v namibijski savani

V javnosti sem nemalokrat zasledil stereotipe, kako se slovenski lovci podajamo v Južno Afriko, Namibijo, na lovsko izživljanje in pobijanje afriških živali. Nemalokrat sem se zapletel s kom s tako miselnostjo v pogovor na to temo; posebno z naravovarstveniki, ki pa v širnem svetu niso pokukali dlje od Benetk in Dunaja. Žalostno je, da so takega prepričanja nemalokrat tudi učitelji v naših šolah.

Lov je nekaj, kar obstaja od začetka človekovega bivanja na planetu. Nekoč je bil nuja za preživetje, zdaj je v večji meri skrb in umetna selekcija uravnovešenosti živalskega sveta v naravi. Naši lovci skrbijo za preživetje občutljivih domorodnih vrst v hudih zimah, farmarji v Afriki skrbijo za zadostne vodne vire v sušnih obdobjih.

Namibija je zelo redko poseljena in dokaj urejena dežela. Domorodci Owambo, Bušmani, Nube živijo na obrobjih mest, pa tudi v redkih svojih naseljih v tesnem sobivanju z naravo. Za živali, ki se tam zadržujejo v najbolj

Vse foto: P. Novak

Pred nami so se v galopu umikale skupine gnuev.

sušnih predelih na Zemlji, skrbijo farmarji, evropski priseljenci, pretežno Nemci in Nizozemci, ki se ukvarjajo pretežno z bioživilnorojo s prirejo govejega pa tudi ovčjega in kozjega mesa za bogata tržišča po svetu. Torej, vsaka ped namibijskega ozemlja v velikosti dveh Francij je na-

tančno razmejena in pregrajena z žičnimi ograjami.

Lastniki tamkajšnjih območij, farmarji jim pravijo, skrbijo za vodne vire, za vrtnice, ki segajo tudi do dvesto metrov globoko, za svojo živino. Tako ostane tudi dovolj vode za antilope, svinje bradavičarke, gnue in žirafe

ter še za mnoge druge divje živali.

Večina tamkajšnjih farmarjev se ukvarja tudi z lovskim turizmom, saj so koncesijo za to dejavnost dobili od države Namibije. To pomeni, da morajo farmarji spoštovati lovske zakone in natančno voditi statistiko o vseh

živalskih vrstah na svojem območju. Tudi odstrel, ki ga opravijo lovci, med njimi tudi slovenski, se ravna po načrtih. Vse trofeje, ki gredo iz države, so skrbno izmerjene, ocenjene in popisane pri krovni lovski organizaciji Namibije.

Črni lovci so le domačini, ki se v glavnem ukvarjajo s preprodajo divjačine in menijo, da je to njihova pravica.

Na farmi Schiferhof

Schiferhof je samo ime hišice sredi namibijske savane, ki nima kaj dosti skupnega s farmo. Ime zveni nemško, ker je njen lastnik naš prijatelj, Dunajčan **Poldi Radl**, ki jo je podedoval po pokojnem očetu, ki je bil ugleden dunajski zobozdravnik in je kupil farmo v takratni jugovzhodni Afriki v zlatih časih delitev ozemlja za en ameriški dolar.

V okrožju Damara se raztezajo lovske (game-farm) in goveje farme približno na razdalji petdesetih kilometrov. Farma Moringa – imenuje se po čudnem zlatem drevesu, ki ima samo nizko deblo, iz katerega (kar je tam oktobra) na njem spomladi požene nekaj brstičev, ki so prava poslastica za antilope, ki se zadržujejo tam –, je bila naša prva sosedka.

Z Moringe smo se odpravili pozno popoldne s terenskim vozilom. V njem je bilo pet srčnih mož z natlačenimi kovčki, oblepljenimi z lističi letaliških bordingov in z eno samo risanico v kovčku, ki je delala velike preglavice južnoafriškim carinikom.

Daleč od ponorelega sveta

Občutki, ko se otreseš ponorelega sveta, so tam enkratni. Veš le, da se bliža večer, ker se sonce na severnem nebu spušča proti neznanim goram na zahodu, kjer se pravkar črne mambe in rumene kobre odpravljajo na večerni lov, kajti iz izkušenj prav dobro vedo, da bodo vsak čas iz lukenj pokukali glodavci, njihova glavna hrana.

Na terencu sem sedel med kovčki, željan pogleda na sončno savano, vesel prostosti in širjave modrega neba južne poloble.

Premetavalo nas je zaradi neravnega terena in posušenih peščenih vodnih strug, kjer je moral Aleksander vključiti štirikolesni pogon, sicer bi obtičali. Bili smo že na pol poti do Schiferhofa, ko smo dobili prve radovedne opazovalce. Z leve so nas z varne razdalje opazovali tropi pisanih skakajočih antilop z

Farma Moringa – bivalni in poslovni del

Dr. Arpad Köveš ob uplenjeni impali

majhnimi črnimi, navznoter zavitimi rogovi. Na desni so se prikazale manj zaupljive impale z vilasto oblikovanimi rogovi in se previdno umikale v zavetje bodičastih akacij in visoke posušene trave. Na peščeni poti smo presenetili nojevo družino; par s šestimi mladiči, ki so v lahkotnem diru tekli pred našim vozilom. Poglavar, gospod noj, se je naposled umaknil s poti, mati nojevka pa je pred nami uprizorila pravi bojni ples, da bi zavarovala mladiče, da se je glasno frfotanje našopirjenega perja in topot močnih nog slišalo daleč naokrog. Pokazala je pravi materinski čut: žrtvovati se za neboljše mladiče, ki so se šele po tem končno porazgubili v gosti travi.

Od nekod se je oglašalo krdelo nezadovoljnih pavijanov, ki smo jih morda zmotili pri večerji. Z bliskovito naglico so se umikali pred nami in nas z nič kaj prijet-

nim oglašanjem opozarjali, da smo nezaželeni gostje.

Pred nočjo smo zavili na ograjeno hektarsko zemljišče, kjer med palmami in limonovci stoji pravljična hišica farme Schiferhoff. Pastir **Lukas** s farme Moringa, ki tam pazi na živino, je že čez dan ure-

dil vse, kar je bilo potrebno za naše bivanje. Na terasi ob travnati površini je bila pripravljena mizica s petimi stoli, ob kurišču je bil skrbno zložen kup drv, da smo lahko takoj zanetili ogenj.

Utrjeni od dolge poti smo se čim udobneje namestili okrog ognja in tiho večerjali, da se je iz savane slišal sleherni glas, ki nam je bil povsem tuj in neznan. Nad nami je zažarelo zvezdno nebo s sojem meglic Rimske ceste in Južnega križa ter ozvezdja Kentavra; drugega namreč nismo prepoznali med milijoni migetajočih lučk na večernem nebu devetnajstega vzporednika.

Prebujanje jutra

Jutro so naznanjali neštet glasovi afriških šoj, srak in grlic, ki so preletavale grmovje in si iskale jutranji obrok hrane v krošnjah bodečih stročnic. Tam jutro napoči nenadoma, ko se žareča sončna krogla dvigne izza bodičastega ruševja in potuje vsak dan isto pot, čeprav urini kazalci kažejo isti čas kot v domovini, ko je tam daleč na severu ob tem času še trdna tema.

Ko je pri pastirju Lukas zapel petelin, so od vseh strani na vse grlo zavreščale puščavske kokoške, da je završalo ...

Iz daljave so se oglašali pavijani in zbirali svoje krdelo za jutranji pohod. Pri Lukas, slab streljaj od nas, po navadi že drugič zapoje

Na poti v Schiferhof smo srečali družinico nojev; nojevka je pred nami uprizorila pravi bojni ples.

Naš opoldanski počitek na terasi lovske kočice Schiferhof

Žirafa, lepota z Moringe, je pravi okras tamkajšnje savane.

petelin in šele takrat ga Lukas s kokošjo družico spusti iz spalnice, kjer je bilo prenočevanje najbolj varno.

Naš začasni dom je obdajalo dvanajst bujnih palm in šest limonovcev, ki jih vsako jutro zaliva Lukas. Pod mogočno akacijo, ki je tedaj začela brsteti, je košček zelenice, ki sega do terase ob hišici. Ob njej je iz kamnov sezidano majhno ognjišče za pripravo oglja za žar, zraven pa še vse drugo, kar je potrebno za peko. Vse premoženje zvesto »čuva« pes Ajax, ki si po sončnem zahodu nikakor ne upa s terase.

Streljaj od hiše je napajališče, ki privablja tudi divjad. Z daljnogledom smo z naše terase razločno videli, kdo si tam vse gasi žejo. Najpogostejši obiskovalci so bile svinje bradavičarke, od antilop pa so tja prihajali kuduji in oriksi.

Pod stoletno razklano akacijo smo si uredili opazoval-

nico; le dober lučaj od korita, od koder je bilo opazovanje pravi adrenalinski užitek. Živali z instinktivno previdnostjo so drobile korak za korakom v smeri proti vodi in znova in znova preverjale

varnost. Sveže vodno korito je premamilo vse, razen pavijanov, ki se niso dali ukaniti kar tako, ko je prvi iz krdela zaznal nezanesljiv tuj vonj. Zato je bil že ogenj v strehi ... Z gromkimi, skoraj zastrašujočimi opozorilnimi kriki so izginili v trenutku. Tako nam ni pomagal niti zrcalno refleksi fotoaparat, da bi jih fotografirali.

Lov se je začel ...

Po jutranjih opravilih je bil po našem razporedu na vrsti lov. Gospodar Moringe se je ob napovedani uri pripeljal s prirejenim terencem za lov. **Pit Bohmcker**, starec, potomec Burov, je pred nas natančno postavil pravila igre. Tisti dan sem bil za lov določen samo jaz, ker sem želel upleniti oriksa, antilopo, ki je vredna vsega spoštovanja. Njihove postave s sivimi lesketajočimi se grivami in črnimi sabljastimi rogovi, ki zmorejo prebosti tudi levji trup, so enkratne pojave savane.

Nisem se mogel več obotavljati, kocka je padla. Dogovorjeno je bilo, da bo vsak od nas petih odraslih mož uplenil po eno različno antilopo. Farmar Pit z Moringe namreč upravlja tudi farmo Schiferhof in mu prav lov prinaša znaten del prihodkov farm.

Avtor ob uplenjenem oriksu

Upognjeni starec me je vprašal, če znam streljati. Če ravno sem pred leti že lovil prav z njim, je to očitno spregledal in mi nato v nekaj stavkih opisal ponujeno orožje, kaliber, strelivo in mi ga nato potisnil v roke. Zunaj na terencu sem imel jaz prednostni sedež, zraven pa so bili še moji lovski tovariši in pastir Lukas s psom Ajaxom, ki se nam je neprestano motal pod nogami in ustvarjal še dodatno napetost. Pit je imel ob sebi, na prednjem sedežu, še »winchesterko«, čutarico s pitno vodo, v levi roki pa daljnogled Swarovski. Z desno roko je venomer že navajeno spretno sukal volan.

Vožnja in razgled čez prostranstva sta bila imenitna predvsem za vse, ki so sedeli za mano. Sam sem z znojnimi prsti stiskal puško in čakal, kdaj se bo kje prikazal kralj savane in kdaj bo treba pomeriti in zadeti, kar pa že ni več »mačji kašelj«. Na trenutek sem se spozabil in se s svojimi tovariši vživel v panoramo savanskega okolja pred nami, kjer so dirjali zdaj kuduji, potem bradavičarke in spet nato skakajoče antilope.

Oriksi so nas zaznali dovolj zgodaj in se vedno spretno izmuznili na svojo srečo in mojo žalost. Ko smo jih zagledali, je navadno gospodar Pit upočasnil terenca in preden se je dokončno ustavil, da bi lahko natančno ocenil trofejne živali, je trop sivih griv že plapolal med bodičastim grmičevjem.

Razdalja, nikoli manj kot okrog dvesto metrov, je že bila vprašljiva, vendar so bili oriksi v tropu navadno vsi mladoletniki z neprimernimi rogovi. Nenadoma je Lukas, ki je imel posebno izostren vid, v afrikanščini nekaj sporočil Pitu. Ta je samo zamahnil z roko in pognal naprej. Streljalo se je samo po posvetu z njim, ki si je najprej z daljnogledom natančno ogledal žival in jo ocenil, če je za odstrel.

Nenadoma je Pit poklical Lukasa, ki se je takoj odzval z: »Yes Mister,« izskočil s te-

renca in potem z nogo na Pitovi strani vozila potegnil po pesku. Tako sta še večkrat ugotavlja smer vetra, ki pa po Pitovem odzivu ni bil ravno ugoden.

Zaobšli smo nekaj pregrad in se naposled ustavili za velikim jezum. Nasip jezu zapira najnižjo točko planote in služi kot velik zbiralnik vode, ki se ga ob skromnem deževju nabere le toliko, da blatne mlakuže zdržijo tudi najbolj sušna obdobja. Tam je obenem tudi napajališče umetno razvejenega sistema napajanja. Jez je poraščen z visokim akacijami in z njega je lep razgled na gola izsušena prostranstva. V opoldanskem času prihajajo tja pit vsi štirinožni prebivalci savane.

Vid črnca Lukasa je bil osupljiv. S krenjo je dal znak gospodarju Pitu, da je opazil oriksa, nakar mu je še šepnil »Bule, bule,« kar je pomenilo, da je pred njim samec s primernima trofejnim rogova. Pit je vzel daljnogled v roke, pes Ajax je začel nemirno stopicati na mestu in vrteti rep, jaz pa nisem videl prav ničesar. Trdno sem držal nabito puško in čakal, kaj bo odločil šef!

On pa nič! Ugasnil je motor terenskega vozila, mi s krenjo nakazal, naj sledim Lukasu in v desni roki še naprej vrtel daljnogled. Razumel sem, da

se odpravlja na sledenje za oriksom samotarjem, ki ga je opazil Lukas. Sonce je bilo visoko, vročina je neusmiljeno pritiskala in lotevala se me je negotovost: Kaj če zgrešim in se osmešim pred kolegi? Vse mogoče stvari so mi začele rojiti po glavi, ko sem se prebijal skozi bodi-

skezi vejevje opazil oriksa samotarja, kako je brezbrizno smukal suho travo, ne da bi vedel, kaj ga čaka. Lukas me je ošinil s pogledom, če sem pripravljen. Ponovno sem s pogledom premeril puško, jo odprl in se vedel, kot bi bilo to pri meni že rutinsko opravilo.

Oriks – samotar v bližini napajališča

časte akacije in dokler me ni moj vodnik pocukal za srajco, kar je pomenilo, da moram biti zelo pozoren. Po njegovem vedenju sem vedel, da sva se že dovolj približala in da bo zdaj vendar treba le pomeriti s puško. Napetost je rasla, srce mi je razbijało, da mi je bobnelo v ušesih. Obstala sva v jarku za grmičevjem in šele tedaj sem

Njegov žvižg skozi prste je razparal smrtno tišino, nakar je z naglo krenjo predme nastavil naslon za puško. Oriks dobrih sto metrov od naju je visoko dvignil glavo in se ozrl v najino smer, od koder je zaslišal tudi žvižg. Globoko sem vdihnil, prislonil puškino cev na stojalo, zadržal dih, križ v daljnogledu pomaknil na oriksova pleča in sprožil.

»Buuuum ...,« se je vse gromko streslo. Prav ko je bilo sonce v zenitu, je po savani odjeknil moj strel. Puška mi je obvisela v rokah, v ušesih mi je še vedno odzvanjalo. Mogočni kralj savane se je zgrudil v ognju in v smrtnem krču stegoval noge kvišku. Čas se mu je iztekel ...

Priskakljal je razposajeni pes Ajax. Lukas mi je prvi čestital k lovskemu blagru, nato še preostali. Pred nami je ležal mrtev oriks, morda kapitalec. Sledila je kratka ceremonija z zadnjim grizljajem in zeleno vejico. Lukas je lahko zaukazal opoldanski počitek, ki mu ga je uzakonila nova država Namibija; med dvanajsto in petnajsto uro, v času neznosne pripeke.

Vetna črpalka na vodnem zajetju za jezum se je vrtela naprej in se oglašala z neutrudnim plenkanjem, kot bi se nekje v vrtečih delih nekaj zatikalo, kar pa nas ni več motilo, niti ne zasanjanega sveta antilop na devetnajstem vzporedniku namibijske savane.

V misijonski cerkvi v Omaruru je zazvonilo opoldanski ave, vendar niti mi niti oriks tega nismo slišali. Nastala je moreča tišina; še črički so utihnili, samo vetrnica na vodnem zajetju je še kar naprej »pela« svojo večno pesem.

Peter Novak

Kaj bosta o balkanskih risih poročali telemetrični ovratnici?

V NP Mavrovo v Makedoniji so marca 2010 in marca 2012 odlovili in z GPS- ter SMS-radiotelemetrijsko ovratnico označili dva balkanskega risa

Borni ostanki balkanske podvrste risa

Planinsko območje na meji med Makedonijo in Albanijo je najpomembnejše stanišče populacije balkanskega risa (*Lynx lynx martinoi*). Zoologi menijo, da skromno število živali

izvirne balkanske podvrste risa še životari na območju Kosova, Črne gore, prav tako pa naj bi po še nepotrjenih vesteh o pojavljanju te podvrste poročali tudi iz Srbije in celo Grčije. Poleg karpatske podvrste (*Lynx lynx carpathicus*) le še balkanska podvrsta pripada edini vrsti evrazijskega risa *Lynx lynx* L., 1758, ki

živi na večjem delu severne in srednje Azije ter Irana, Iraka in Male Azije, v Evropi pa ga najdemo v Skandinaviji, ob Baltiku ter v posameznih izoliranih populacijah v srednji, vzhodni in jugovzhodni Evropi (Alderton, 1998, Breitenmoser s sod., 2000).

Ostanki balkanske populacije evrazijskega risa so še

edino preostalo jedro živali nekdanje domorodne populacije evrazijskega risa, ki je nekdanj živel na širšem območju, ki se je raztezalo prek vseh Dinaridov. Z izginotjem balkanskega risa na območju Dinaridov je populacija ostala izolirana le na jugovzhodne predele Balkana. Zdaj je sploh najbolj ogro-

žena populacija evrazijskega risa, ki so ji predvidoma pripadale tudi živali, ki so nekdanje živle na območju obsežnih dinarskih gozdov v Sloveniji (pred letom 1908), na Hrvaškem (pred letom 1903), Srbiji (pred l. 1908), Bosni in Hercegovini (pred l. 1911) in Črni gori (pred l. 1913), ko so bile povsem iztrebljene. Doslej je tamkaj domorodni ris preživel le v izoliranih prvobitnih ostankih gozdnih območij v Albaniji, Makedoniji, na Kosovu in v Črni gori. Izguba naravnega habitata in pomanjkanje plena so privedli do izumiranja v pretežnem delu evropskega areala podvrste. Do lani raziskovalci Makedonskega ekološkega društva (MES) niso bili povsem prepričani, ali v Albaniji sploh še živi balkanski ris, toda marca 2011 je eno žival uspela zabeležiti nameščena avtomatska kamera.

Natančnejših podatkov o zdajšnji številčnosti populacije balkanskega risa še nimamo. Zgolj predvidevanja govorijo o 40 do 80 živalih, ki naj bi živle na območju Makedonije in Albanije. Situacija pa je še bolj kritična v drugih deželah, kjer so zabeležili zgolj občasno pojavljanje. Skupna ocenjena številčnosti populacije je morda največ sto živali. Za glavni vzrok zmanjšanja številčnosti veljata nezakonit lov in dejstvo, da v Makedoniji in Albaniji risa, kljub redkosti, lovci še vedno lovijo. Izjemno močno pa vplivata izgubljanje primernega habitata in pomanjkanje plena za tega plenilca.

Ponovno oživljanje domorodnega balkanskega risa

Pod vodstvom več tujih organizacij so v Makedoniji in Albaniji leta 2006 začeli z znanstveno-raziskovalnim projektom Balkan Lynx Recovery Program (Program za ponovno oživitev balkanskega risa), ki ga vodita Makedonsko ekološko društvo (MES) in Društvo za zaščito in ohranitev naravnega oko-

Foto: O. Naglost

lja v Albaniji (PPNEA) ob podpori Švicarskega združenja za raziskovanje in varstvo risa KORA, nemške nevladne organizacije EURONATUR in norveškega raziskovalnega inštituta NINA. Projekt financirata Švicarski nacionalni sklad za znanost (SNF) in Švicarska agencija za razvoj in sodelovanje (SDC) prek programa SCOPUS.

Cilj skupnega dela vseh naštetih organizacij je zbrati podatke o statusu balkanskega risa in razviti strategijo varstva te ogrožene evropske podvrste evropskega risa. Dolgoročen načrt je določiti in opraviti konkretne aktivnosti, ki so potrebne za ohranitev populacije balkanskega risa. Kot eno izmed oblik učinkovitega varstva predlagajo ustanovitve nacionalnih parkov na območju, kjer se zadržujejo ti risi, in zaščita območnega koridorja, ki povezuje vsa stanišča risa. S tem ukrepom bi povečali skupno površino zavarovanih območij in prispevali k splošnemu varstvu biotske pestrosti Balkana. Pomemben korak k ohranitvi bi bilo tudi doslednejše upoštevanje že obstoječe naravovarstvene zakonodaje, kajti čeprav je kazna za nedovoljeno usmrtnost risa osem let zapora, je zaskrbljujoče dejstvo, da še noben od kršilcev ni bil obravnavan in kaznovan.

V Makedoniji največji del terenskih raziskav opravlja na območju Nacionalnega parka Mavrovo. Poleg spremljanja sledov v snegu, da bi potrdili prisotnost risa v NP Mavrovo, so raziskovalci namestili trideset avtomatskih kamer in tako že dobili prve fotografije balkanskega risa. S fotografij so prepoznali (identificirali) 7 do 10 različnih živali te vrste, ki se zadržujejo na območju raziskav. Prav v omenjenem narodnem parku so 14. marca 2010 odlovili in z GPS- in SMS-radio-telemetrično ovratnico označili prvega balkanskega risa. Raziskovalci Makedonskega ekološkega društva (MES) so 10. marca letos odlovili in označili že drugega samca iz vrste domačega balkanskega risa. Mladega samca, tehtal je 17 kg, so ulovili v zabojno past – lovko na planini Stogovo v zahodni Makedoniji. To je zdaj že drugi ris iz balkanske populacije, ki ga spremljajo s pomočjo nameščene GPS-ovratnice. Odlovljena in ponovno izpuščena, odrasli in mladi samec, bosta raziskovalcem prek GPS-sporočil posredovala izjemno dragocene podatke, ki bodo koristili pri varstveni strategiji te ogrožene populacije.

V okviru projekta je pozornost namenjena tudi ozaveščanju, izobraževanju in obli-

kovanju javnega mnenja prebivalstva o ogroženosti balkanskega risa, saj opažajo, da so še vedno predsodki o nevarnosti, ki naj bi jo predstavljal ris za domače živali in ljudi.

Karpatski ris ni balkanski!

Populacija risa, ki je zdaj v Sloveniji, Hrvaški, Bosni in Hercegovini, je nastala s ponovno naselitvijo šestih risov (treh parov), ki so jih leta 1973 pripeljali v Slovenijo (v kočevske gozdove) iz slovaških Karpatov in jih po nekajtedenski karanteni izpustili iz prilagoditvene obore. Vse naseljene živali so iz povsem druge populacije evrazijskega risa (karpatska podvrsta evrazijskega risa), kot so ji pripadale izumrle živali na teh območjih, ki pa so telesno popolnoma enako velike in z enakimi prehranskimi navadami. Le genetsko ne pripadajo domorodni balkanski podvrsti.

Ponovno naseljena dinarska populacija, ki se je razvila iz karpatskih živali in se po letu 1973 hitro razširjala vse do Bosne in Hercegovine, je bila v osemdesetih letih ocenjena že za dokaj stabilno, zato so jih lovci vsako leto, na temelju izdanih odločb pristojnega ministrstva, nekaj tudi odstrelili. Znano je tudi, da je bilo v zadnjih petnajstih letih opaziti hitro zmanjšanje številčnosti populacije od leta 1973 ponovno oživljenega risa v Sloveniji in tudi na Hrvaškem. V Sloveniji je zdajšnja številčnost ocenjena na morda vsega deset živali, na Hrvaškem pa od 40 do 60 živali (Sindidić, 2012). Z raziskavami so dokazali zelo majhno genetsko raznolikost preostalih živali zaradi parjenja v sorodstvu. Edina rešitev za to populacijo bi bila čim prejšnja ponovna priselitev nekaj novih živali s Karpatov.

Boris Leskovic

Vir:

Sindidić, Magda, Lovački vjesnik, vol. 119, maj, 2010, str. 37.
<http://biologija.com.hr/modules/AMS/article.php?storyid=7928>

Vaška »raubšica« **IVANKA ČERNJAK**

Zgodilo se je davno, v poznih petdesetih letih prejšnjega stoletja, a spomin na premetena divja lovca – *raubšica* – je na vasi še vedno živ.

Vroč avgustovski dan se je prevesil v pozno popoldne. Sopara poletnega dne je migetala nad majhnimi, skromnimi hišicami, strnjenimi v gručasto vasico sredi zelene doline. Skrbno obdelane njivice so se razprostirale do vznožja košenic, ki so se dvigale po gričevnatem pobočju nad vasjo; nekje položneje, drugje pa že dokaj strmo. Višje nad košenicami so se raztezali mešani listnati gozdovi; le tu in tam je bila zaplata smrek. Različne gozdne združbe in kmetijske površine so nudile pomemben življenjski prostor veliki mali divjadi.

Tišina je vladala v vasici, le iz kanjona reke Kolpe je bilo slišati pritajeno šumenje vode, ki je padala čez slap. Skoraj ves življ je bil v košenicah, pri spravilu sena, ki so ga zdevali v stoge, ali pa spravljali v lesene senike.

»Oh, kakšen dolgčas! Za nameček pa še prazen želodec,« je nejevoljno razmišljal Heko in se leno presedel poleg Kovačičinove tete. Sedela sta na nizkem kamnitem zidu pred svojo revno hiško in se hladila v senci stare košate jablane.

Heko je s priprtimi očmi opazoval teto. Bila je že ostarela, srebrne lase si je splekala v dolgo kito in jo zvijala na glavi kot svitek. Še vedno je nosila tradicionalna belokranjska oblačila, stkana iz lana. Ni pozabil, da je bila edina, ki je že od malega skrbela zanj, saj je bil sirota in ga je teta vzela za

svojega. Kako je dobil ime Heko, ni vedel nihče, toda pod tem imenom so ga poznali vsi. Bil je svobodnjak. Teta mu je puščala veliko svobode. Živela sta skromno, a z leti je Heko postajal vedno bolj lačen, teta pa je tudi čedalje manj kuhala. Za hrano in svoje preživetje je moral poskrbeti kar sam, zato je v tem postal pravi mojster. Imel je veliko in močno telo, »prizemljen« pa je bil na tršatih mišičastih nogah. Temu primerno je imel tudi glavo, ki je bila pravi vir iznajdljivosti. Danes je bil ves na trnih. Rad bi se odtihotapil na drugi konec vasi, kjer je živel njegov »lovski tovariš«. Obetala se je svetla mesečna noč. Nocoj pojedeta skupaj spet na lov. Res, nešteto krat je divjad zalezoval sam, prisluškoval v veter, v uhlje lovil zvoke pokanja suhih vejic pod težo divjadi in potrpežljivo čakal na ugoden

trenutek. Boginja lova mu je bila skoraj vedno naklonjena.

»*Ampak dva sta le dva!*« se je pridušal in poskušal v sebi pregnati nelagodje, ki ga je zajelo po zadnjem dogodku. Saj ne, da bi ga bilo strah, tega se je znebil že zdavnaj. Pa vendar! Zadnjič je komaj ušel, šlo je za pasjo dlako ... Še enkrat je v sebi žolčno premleval dogodek izpred nekaj dni, ko je bil na *divji jagi*. Neslišno se je tihotapil po obronku jase, kjer se je na lovski njivi brezskrbno pasla srna, lanska mladica. »*Ravno pravšnja za pod zob,*« se je veselil slastne pečenke. Sedmi čut mu je govoril, da mora biti skrajno previden. Bila je svetla noč, zato je lahko opazil vsak premik. Prihuljeno se je pomikal bližje, obstal z eno nogo v zraku, prisluškoval in z očmi, prikovanimi na plen. Živci so mu bili napeti kot struna. Visoko nad njim so se po gabru glasno podili polhi in ga z vseh strani zmerjali z lopovom. Za nameček je zaskovikala še sova. »*Slab znak,*« ga je preblislilo. V tistem hipu je počila puška. Za trenutek mu je vzelo vid in sluh, nagonsko se je pogнал v dir in šele v starem skednju si je dokončno oddahnil. Ni vedel, ali je bil tarča strela on ali mlada srna. »*Bedak, in še enkrat bedak! Mar bi se samo potuhnil in mu morda noč ne bi šla v nič ...*«, se je ošteval, ko je ležal na senu in mu srce ni več divje razbijalo. »*Zagotovo je streljal divji lovec na srno; mene še videl ni,*« se je tolažil. Stari tetin skedenj, ne daleč od hiške, je bil njegovo redno pribežališče. Tu, na dišečem senu si je po navadi zdravil rane, telesne ali duševne. Tu je tudi pred mnogimi leti prisegel neizprosni boj kačji zalegi, najsi bo strupena ali nestrupena. Nehote se je spomnil na bližnje srečanje z modrasom. Tudi takrat mu je ušla pečenka. Hotel je zalesti zajca, potuhnjenega v nizkem rastju ne daleč od skednja. Tiho, kot duh, se je plazil okrog grmade kamnov, ko ga je naenkrat zaskalelo v nogi. Odskočil je in zagledal modrasa, ki se je ponovno postavil v napadalni položaj. A Heko ni bil bojazljivec. Odzval je bliskovito in modras je izgubil voljo do življenja. Kar nekaj časa pa je potreboval, da je spet okrevljal po modrasovem ugrizu. Dogodek ga še zdaleč ni prestrašil. Nasprotno, zamudil ni prav nobene priložnosti za maščevanje. Pretaknil je vso okolico okrog hiše in vrta, pregledal vsako skalo, skrite razpoke in postal pravi »specialist« pri lovu na to zanj osovraženo golazen. Vaščani so opazili njegovo vnemo pri preganjanju kač in ga poimenovali kar Mungo. »*Če se nisem takrat ustrašil, se tudi zdaj ne bom!*« se je pridušal

in v mislih preletel vse svoje lovske podvige za nekaj let nazaj. Heko je bil vedno zelo previden. Vse ostanke dejanj je za seboj skrbno pospravil, toda v zadnjem letu je njegova previdnost vseeno popustila. Spet so mu misli odtavale k lovskemu pajdašu, ki ga je navdušil za »raubšicarijo«, kot so tovrsten lov imenovali preprosti, neuki ljudje. Prav uživala sta pri zalezovanju divjadi, njuna samozavest je rasla, previdnost pa popuščala. Za seboj sta puščala vse več sledi o svojih prepovedanih dejanjih. Razširile so se govorice o *divji jagi*. Lovci so prisegali, da bodo skrivnostneže prav kmalu odkrili in jim sodili. Ob večerih so se zbirali ob bokalu vina v večji vaški hiši, kjer so prav po lovsko pametovali. Več bokalov je priromalo na mizo, glasnejši so bili v svojih trditvah, da so *raubšici* znani, da so jih že opazili, ker da so iz sosednje vasi. Vedeli so, da so celo z območja sosednje LD, samo imen ni izrekel nihče. Ozračje je bilo zadušljivo od cigaretnega dima in napeto. A potihom so sumili drug drugega, saj so se zavedali, da je *raubšicarija* v teh krajih znana že od nekdaj in da je to neke vrste običaj. Heko in njegov pajdaš pa se nista menila za govorice. Vsak na svoj način sta dajala pravo podobo nedolžnosti.

Sence dreves so se podaljšale, teta je vzela košarico in se odpravila do svoje male njivice ne daleč iz vasi. »*Pa sem le dočakal,*« se je Heku nenadoma povrnila dobra volja. Spet ga je v želodcu grudila lakota. Že nekaj dni se ni pošteno najedel. Takoj se je odpravil na drugi konec vasi, kjer se je nadejal najti svojega lovskega prijatelja, samega. Pritajeno se je premikal okrog napol porušene stare škarpe nad hišo in skrbno ogledoval okolico hiše ter dvorišče. Zgodilo se je že, da se je moral – na vrat in na nos – umakniti, ker sta si bila z gospodarjem hiše že nekaj časa navzkriž. Gospodar je namreč zelo sumil v Hekovo poštenost; dolžil ga je za vsa nečedna dejanja v okolici. A tokrat je bilo vse mirno in na stopnicah je zdolgočaseno sedel le njegov pajdaš, ki je bil njegovo pravo nasprotje. Bil je nizek, nekoliko temnejši, na kratkih nožicah in s podolgovato ozko glavo, ki je bila nasajena na kratkem debelem vratu. Imel pa je lepe rjave in pametne oči, ki so spreminjale barvo od svetlo rjave, temno rjave do skoraj črnih otenkov, odvisno od razpoloženja. Tudi on je imel nenavadno ime: Portus. Imena se je navadil, postal je celo ponosen nanj, saj je nakazovalo na grško premetenost, ki pa mu je resni manjkalo. Ko sta s Hekom odšla

prvič na *raubšicarijo*, ga je od strahu ščemelo v drobovju. Vedel je, da ne dela prav. Pa se je vse dobro izteklo, lov je bil uspešen in pred svitom sta se zadovoljno vrnila domov. Nihče ni ničesar opazil. Heko mu je bil odličen mentor. Vodil in poučeval ga je sproti, na terenu. Tudi Portus je bil izjemen, dojemljiv »lovski pripravnik«. Nauke o lovu je od svojega tovariša kar požiral. Zvesto mu je sledil, da je poznal že vsako stečino in vsak primeren *štant*. Učil se je večšin neslišnega zalezovanja divjadi, njenega hitrega razkosanja, pred začetkom lova pa sta se vedno tudi dogovorila o možnostih hitrega pobega. Heko je bil naravnost navdušen nad svojim varovancem. Enkrat v preteklosti je že poskusil z nekom, pa se ni obneslo; pozneje je raje lovil sam. S Portusom pa sta se odlično ujela in razvila poseben način sporazumevanja. Portus je bil ponosen na svojo »španovijo« z velikim sosedom. Popolnoma mu je zaupal, čeprav se je pred nedavnim tudi nekoliko zapletlo.

Dobila sta se kot po navadi na koncu vasi, pod obronkom. Pozno popoldan je že bilo in čas ju je priganjal. Z dogovarjanjem nista izgubljala časa in Heko se je odpravil na stojišče, Portus pa mu je dvignil divjad. Preplašeno jelenje tele je z dolgimi skoki brezglavo bežalo po stečini naravnost proti Heku, ki se je že pripravil. Otrpnil je in v mislih je že okušal mlado meso, a tele je iz neznanega razloga nenadoma odskočilo v stran in se izgubilo med grmovjem. Morda ga je pravočasno posvarila mati košuta ali prirojen nagon. Skratka, Heko je zamudil priložnost ... Poklapano je čakal Portusa, ko so nad njima nenadoma završale šibre.

»*Hja, previsoko,*« je ocenil Heko, preden se je z dolgim skokom pogнал po pobočju navzdol, ne oziraje se na Portusovo usodo. Heka je enkrat že oplazila šibra, zato je tak zvok dobro poznal. To pot sta imela oba srečo, šibre so klestile samo po grmovju. Portus, ki je svojega mentorja sicer koval v nebo, mu je zelo zameril za njegov netovariški slog. Zato je bil tokrat Heko tudi nekoliko v dvomih, kako se bo odločil Portus. Mu bo uspelo pajdaša prepričati za naslednji skupni lov? Potegnil se je izza škarpe in se pokazal v vsej velikosti. Portusu je adrenalina kar šinil skozi žile; zamera je bila takoj pozabljena.

Noč je bila kot naročena, oba *raubšica* sta složno pohitela na *divjo jago*. Prečkala sta košenice in se ustavila šele na obronku gozda, da še enkrat prehtata načrt. Lovski revir sta dobro poznala. Že usklajeno sta se spet razšla, vsak

s svojo nalogo. Heko se je spet ustavil na stečini, Portus pa se je odpravil v pogon. Nedaleč pred njim je odskočila rjava rdeča lisa in se v počasnem teku približevala Heku. Njena čutila so bila osredotočena nazaj – proti Portusu. Ko se je srnica, ki se je hotela umakniti po stečini globlje v gozd, zavedla grozeče nevarnosti, je bilo zanj že prepozno. Plen sta hitro razkosala, a nič kaj lepo. Prevzela ju je omama divjega lova. Prišla sta na sled tropu divjih prašičev, vendar je vodeča svinja pravočasno zaznala nevarnost in dvignila preplah. Završalo je, a čez nekaj trenutkov je spet zavladala tišina. »Z njimi se ne bova ubadala, greva v drugi revir!« je poveljeval Heko. Ubrala sta enako taktiko in bila zopet uspešna. Postala sta izbirčna, pograbila in požrla sta samo najboljše kose in se še naprej potepala po gozdu. Od zadovoljstva in adrenalina, ki ju je nosil kot na krilih, sta pozabila na čas. Bila sta pozna, prepozna. Zarja se je že umikala prvim sončnim žarkom. »To bi se lahko slabo izteklo,« je zaskrbljeno pomislil Portus. Skozi gozd so ju spremljale šoje in vreščale na ves glas: »Raubšica, raubšica ...!« vsaj tako je odmevalo v Portusovi glavi. Obstala sta na začetku košenic, ki so bile že obsijane s soncem. Eden velik, drugi majhen; bila sta si tako različna, le po dlakavosti teles pa podobna.

Bila sta razkrita; njuno hudodelsko dejanje bo zdaj prišlo v vasi na dan, se

jima je utrinjalo v mislih. Heko, velik in dolgonog s pokončnimi uhlji, se je počasi zasukal in se odpravil po stari stezi spat v Kovačičinov skedenj. Tega velikega pasjega mešanca vseh sort ni niti najmanj zanimala usoda malega mešančka Portusa, ki je še vedno neodločno stal in s pogledom iskal hišo, kamor se je moral vrniti. »Kam naj zdaj zbeži?! Kožušček ima krvav, trebuh pa tako okrogel, da se mu dotika tal! Le zakaj prijetne stvari tako hitro minejo?!« je ves nesrečen razmišljal in se skušal domisliti rešitve, ko se je počasi vlekel proti domu. »Samo pisati ne zna, bere po malem, razume pa vse,« se je o bistroumnem štirinožnem psičku, ki ga je imela rada vsa družina, rad pošalil gospodar. Zdaj pa na gospodarjevem obrazu ni bilo nič šaljivosti. Iz oči so švigali jezni bliski. »Huda ura se obeta,« je vedel Portus. »O joj, prejoj! V rokah drži vendar palico!« je strahoma ugotavljal. Tiho je zacvilil in teža krivde ga je še bolj potisnila k tlom. Nenadoma, kot bi jo poslal jutranji žarek, se je ob njem znašla gospodarjeva osemletna hči, ga objela in stisnila k sebi. Tudi ona se je čutila krivo. Vselej, ko je oče Portusa trdno priklenil na verigo, jo je skrivaj popustila za členek ali dva, misleč, da se kužek ne bi zadušil. In Portus je to vedno premeteno izkoristil; zaradi debelega vratu in ozke glavice si je s tačko verigo potisnil prek uhljev in je kar sama zdrsnila na tla. Deklica je slutila, da gresta s

sosedovim Hekom na divji lov, a je o tem modro molčala. Da ne bi postalo sumljivo, ga je po vrnitvi tudi vedno priklenila nazaj. »Ti mala pasja dlaka, ti!« je zarohnel gospodar, vrgel palico proč in nič kaj nežno prijel mešančka za kožuh ter ga spet trdno priklenil. Vsaj tako je mislil, kajti Portus ni pozabil, kljub prestanemu strahu, vedno do skrajnosti napeti svoj debeli vrat, da bi pozneje lahko normalno zadihal. »Samo prikaže naj se, ta svinjska glava, mu že pokažem, kje so pasja lovišča!« se je še naprej togotil gospodar in mislil na Heka, ki se je po dolgem času nažrl do onemoglosti in zadovoljno spal na senu v tetinem skednju. Portus je z milim pogledom prosil gospodarjevo hči za odpuščanje in v srcu prisegal, da se na divji lov ne poda nikoli več. »No, vsaj za nekaj časa zagotovo ne,« se je potihem hitro popravil že v naslednjem trenutku.

Življenje pa je teklo naprej po ustaljenih tirnicah. Heko se je na daleč izogibal hiše svojega lovskega pajdaša, Portus je zvesto ostajal doma na dvorišču.

Lovci niso več naleteli na ostanke divjadi. So bili poleg dveh skrivnostnežev na delu še kateri drugi divji jagri? So slišali njihove pogovore, se ustrašili in čakajo, da potihnejo polemike o raubšicariji? So postali morda previdnejši? Doslednejši? Le kdo bi to vedel?!

PRESEDNIKOVA BESEDA

Lovska organizacija skozi številke

V vsaki organizaciji in tudi v naši se veliko ukvarjajo s članstvom. V mislih imam predvsem sprejem v članstvo, mentorstvo, izobraževanje, usposabljanje, delo, disciplinske postopke, tožbe in še kaj. Na to temo najdemo v vsaki številki glasila Lovca veliko napisanega, in sicer z različnih zornih kotov. Bralci napisano jemljemo nekateri bolj resno, drugi manj. V nasprotju s preostalimi tovrstnimi vsebinami se bom nekoliko bolj naslonil na same številke o gibanju članstva. Na številke, ki nam veliko povedo in dajejo možnost razmišljanja in razglabljanja, hkrati pa so nam v pomoč pri idejah, iskanju težav in tudi rešitvah.

Številke, ki jih bom nanizal v nadaljevanju, so del tistih podatkov, ki jih lovci vodimo v aplikaciji Lovskega informacijskega sistema Lisjak. Ta Lisjak je res pravi lisjak – natančen je toliko, kolikor smo bili natančni mi pri vnašanju podatkov vanj ali kolikor smo hoteli biti natančni. Ogledali si bomo številke, ki se nanašajo na naše članstvo v lovskih družinah. Tovrstne podatke vnašamo na prvem nivoju – torej podatke o članih, ki jih vnesemo v lovski družini.

Pa si jih oglejmo.

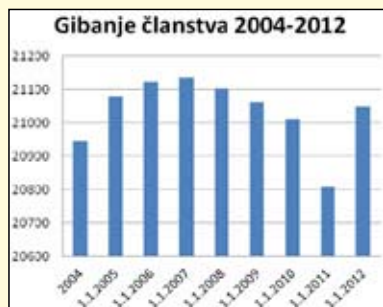
Preglednica 1: Gibanje števila članstva od leta 2004 do 2012 (Lisjak, 2012)

leto	Σ člani	Σ pripravnik	redni	častni	redni/častni	Σ izstop	smrt	izstop	brisan	izklj.	Σ vstop
2004	20945	370	20278	200	197	0	0	0	0	0	0
1. 1. 2005	21080	457	20283	206	212	416	238	155	18	5	552
1. 1. 2006	21122	474	20253	210	231	570	293	222	48	7	612
1. 1. 2007	21136	544	20180	196	240	623	319	231	61	12	637
1. 1. 2008	21104	569	20072	193	257	663	301	273	61	28	631
1. 1. 2009	21062	640	20016	192	254	743	294	341	76	32	767
1. 1. 2010	21011	570	20015	181	247	693	310	273	90	20	642
1. 1. 2011	20810	510	19893	172	240	730	353	293	60	24	529
1. 1. 2012	21048	687	19931	185	246	316	125	147	31	13	*556
					4754						4370

*vstopi-izstopi do 15. 5. 2012

V letu 2004 se je vzpostavljala evidenca aplikacije Lisjak, zato pod rubriko navedenega leta ni vseh podatkov, ampak je vrednost »0«. Posameznih podatkov ni mogoče pridobiti iz sistema, ker se vodijo v splošnem pomenu in tako vneseni niso namenjeni podrobnejšim statističnim obdelavam.

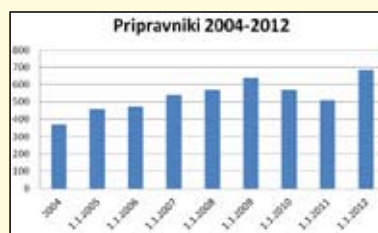
Graf številka 1: Gibanje članstva od leta 2004 do 2012

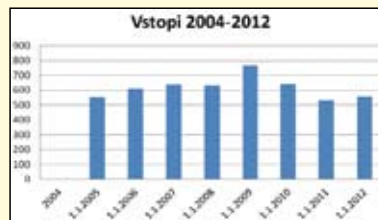
Število pripravnikov po eni strani nakazuje, da se zanimanje za članstvo v lovskih družinah veča. Kot prikazuje graf številka 2, je največ pripravnikov stopilo v lovsko vrsto v letu 2009 (640), kar je v obravnavanem obdobju drugo največje število vstopov v lovsko družino. Največ pripravnikov je v lovsko vrsto stopilo leta 2012 (687). Iz podatkov lahko razberemo, da je bila povprečna starost pripravnikov v letih 2011 in 2012 od 31 do 33 let. Odločitve za članstvo v lovskih organizacijah ljudje očitno sprejemajo v zrelejšem obdobju. Razlogi za tako pozen vstop in poznejši razlogi za izstop iz članstva niso znani oziroma o tem nimamo empirično dokumentiranih podatkov. Da razloge ali vzroke ugotovimo, bo potrebna raziskava med članstvom. Brez tega ne bomo znali pravilno ukrepati za odpravo vzrokov. Trenutno lahko vzroke za izstop iz članstva ocenimo le na splošno.

Podatki o vstopih in izstopih članov med 1. 7. 2011 in 30. 6. 2012 so kot vsi drugi podatki zanimivi. V navedenem obdobju je bilo vstopov članov in članic 591, članstvo pa je prenehalo 700 članom in članicam, od tega je 341 članov umrlo; izstopilo je 285 članov in 53 članov je bilo brisanih, od tega 13 pripravnikov.

Graf številka 2: Gibanje števila pripravnikov od leta 2004 do 2012

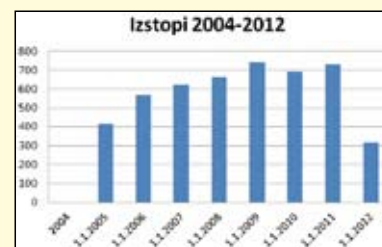
Graf številka 3: Vstopi v lovsko organizacijo

Grafa številka 4 in 5 prikazujeta vstop in izstop iz članstva lovskih organizacij. Največ vstopov se je bilo v letu 2009 (767), najmanj pa leta 2011 (529).

Zanimivo je, da je bilo največ izstopov v letu 2009, ko smo našli tudi največ vstopov v lovsko organizacijo. Število izstopov se je večalo od leta 2005, doseglo vrhunec leta 2009, nato pa se je zmanjševalo.

Graf številka 4: Izstopi iz lovске organizacije

Preglednica 2 kaže, da je najpogostejši vzrok prenehanja članstva smrt člana, drugi najpogostejši vzrok pa je izstop iz članstva (razlogi neznani). Brisanje iz članstva in izključitev sta po pogostnosti na tretjem in četrtem mestu. Govorimo o skupnem številu od leta 2005 do 2012. V posameznih letih so razmerja vzrokov različna in si ne sledijo po navedenem vrstnem redu (primer 2009, 2012 ...). Primerjavo vstopov in izstopov prikazuje graf številka 5. Leta 2008, 2010 in 2011 je bilo več izstopov kot pa vstopov v lovsko organizacijo. V preostalih letih gre za približno enaka razmerja, kjer so v prednosti vstopi, razlika v korist vstopov pa je večja v letu 2012.

Preglednica 2:

Vzroki izstopov iz članstva

leto	smrt	izstop	brisan	izklj.
2004	0	0	0	0
1. 1. 2005	238	155	18	5
1. 1. 2006	293	222	48	7
1. 1. 2007	319	231	61	12
1. 1. 2008	301	273	61	28
1. 1. 2009	294	341	76	32
1. 1. 2010	310	273	90	20
1. 1. 2011	353	293	60	24
1. 1. 2012	125	147	31	13
	2233	1935	445	141

Graf številka 5: Letne primerjave vstopa in izstopa od leta 2005 do 2012

Na podlagi prikazanih podatkov lahko sklepamo, da je od leta 2008 določen trend gibanja članstva, ki se ustavlja šele z letošnjim letom. Vsekakor gre za zanimivo podoben, ki je potrebna in vredna večje pozornosti na vseh ravneh. Ustanovili smo delovno skupino Mladi, ki je že v

prejšnjem mandatu pripravila manjšo brušuro, sedanja nova delovna skupina pa delo nadaljuje. Pa bo to dovolj? Tu se lahko vrnem k svojim predhodno napisanim prispevkom s to tematiko. Lahko začnemo kar z medsebojnimi odnosi, razumevanjem drug drugega, pozabiti bo treba neke stare zamere do očetov zdajšnjih kandidatov, pa bo podoba boljša. Vsekakor pa bo bolje proučili in o tem tudi spregovorili.

Dober pogled.

Mag. Srečko F. Krobe, predsednik LZS

Novosti pri izdaji lovskih izkaznic

Preverite, ali bo na vaši lovski izkaznici v letu 2013 še mogoče podaljšati njeno veljavnost!

Določila Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1, Ur. l. RS, št. 16/2004, 120/2006 Odl. US; št. U-I-98/04 in št. 17/2008) pooblašča Lovsko zvezo Slovenije, da z javnim pooblastilom in skladno z določili Pravilnika o lovski izkaznici (Ur. l. RS, št. 4/2012) izdeluje in izdaja lovske izkaznice članom članic LZS in drugim lovcem. S tem osebnim dokumentom, ki je neprenosljiv, lovec dokazuje (skupaj s hologramsko nalepko za tekoče leto) pravico do samostojnega lova v lovišču upravljavca lovišča, na katerega se nanaša izdana lovska izkaznica.

Določila pravilnika (4. člen) omogočajo pridobitev lovske izkaznice:

1. osebi, ki izpolnjuje pogoje za izdajo izkaznice, določene v Zakonu o divjadi in lovstvu, in je članica lovske družine, ki je kot upravljavka lovišča članica izdajatelja;

2. osebi, ki izpolnjuje zakonske pogoje in ima dokazilo o pravici do udejstvovanja v lovu v LPN, ali

3. drugi osebi, ki izpolnjuje zakonske pogoje.

Želja strokovne službe LZS je, da zaupana naloga z javnim pooblastilom (skladno z določili ZUP) ugotavljanja pravice do pridobitve lovske izkaznice, nato pa izdelava in izdaja tega dokumenta potekajo nemoteno in tekoče. Do uveljavitve določil novega pravilnika smo nalogo opravljali brez večjih težav. Takoj ob uveljavitvi novih določil Pravilnika o lovski izkaznici, ki podrobneje opredeljujejo in določajo obvezno vsebino vloge ter predvidenih prilog, pa opažamo **povečan delež prejetih neustreznih in nepopolnih vlog**. Posledično se s tem po nepotrebnem podaljšuje razumni rok za izdajo lovske izkaznice, kar pri prizadetih vlagateljih povzroča veliko negotovost, ki pa so v večini primerov neupravičena. Ob analizi vzrokov za potrebno izdajanje zahtev za dopolnitve vlog ugotavljamo, da pretežni del pomanjkljivosti izhaja iz vlagateljevega nespoštovanja in neizvajanja določil 3. člena Pravilnika o lovski izkaznici, ki določajo naslednje:

(1) Vlogo za izdajo izkaznice vložijo fizična oseba pisno pri Lovski zvezi Slovenije na obrazcu iz Priloge 1, ki je sestavni del pravilnika (<http://www.uradni-list.si/1/content?id=107160>).

(2) Vlagatelj, ki vloži vlogo za izdajo izkaznice za izvajanje lova v lovišču s posebnim namenom (v nadaljnjem besedilu: LPN) in ni tudi delavec upravljavca LPN, mora vlogi predložiti dokazilo o pravici do udejstvovanja pri lovu v LPN.

(3) K vlogi za izdajo izkaznice mora vlagatelj priložiti **fotografijo, ki kaže vlagateljevo pravo podobo in ni retuširana**. Barvna fotografija (velikost 35 mm × 45 mm) mora biti izdelana na belem, tankem, sijajnem fotografskem papirju, z zaokroženimi vogali. Fotografija nikakor ne sme biti izdelana z napravo za samopostrežno fotografiranje.

(4) Vlagatelj mora biti fotografiran v lovskem kroju, od spredaj, z odkritim čelom in obrazom, brez klobuka, čepice, rute ali drugega pokrivala in pred enotnim (enobarvnim) ozadjem.

Da bi bili v prihodnje uspešnejši, prihodnjim vlagateljem svetujemo, naj pri sestavi vloge zaprosijo za pomoč pooblaščen administratorje v lovski družini, ki imajo s programskim orodjem LIS – Lisjak dostop do matičnega lista člana konkretne LD in lahko vlogo izpišejo z enim samim ukazom (članstvo > urejanje > izbira člana > izkaznica). Tako izpisano vlogo na predpisanem obrazcu je treba nato le še opremiti z vlagateljevo številko EMŠO, datumom in njegovim lastnoročnim podpisom. Če pa se bodo priprave vloge lotili sami, jih pozivamo in opozarjamo, naj bodo pri posredovanju vlog pozorni na omenjena določila ter naj uporabijo predpisani obrazec, ki ga najdejo na spletnih straneh LZS ali Uradnega lista RS na naslovu: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=107160>.

Ob tem nikakor ne smejo pozabiti vlogi priložiti ustrezne fotografije (skladno z določili 3. in 4. odstavka pravilnika), ki mora izkazovati pravo podobo lovca, oblečenega v letni lovski kroj (srajca in kravata, brez klobuka!), in Potrdilo iz kazenske evidence (potrdila o nekaznovanju), ki ne sme biti starejše od treh mesecev (zanj lahko zaprosite na Ministrstvu za pravosodje, Sektor za izvrševanje kazenskih sankcij, Župančičeva 3, Ljubljana; http://www.arhiv.mp.gov.si/si/delovna_podrocja/centralna_kazenska_evidenca).

Če se je originalna lovska izkaznica izgubila, bila odtujena ali kakor koli poškodovana in bi jo želeli nadomestiti, je treba **najprej prejšnjo preklicati** na predpisanem obrazcu, ki ga – podobno kot obrazec za vlogo za izdajo nove lovske izkaznice – dobite s pomočjo spletnih strani Uradnega lista RS (<http://www.uradni-list.si/1/content?id=107160>). Nato obrazec izpolnite na za to predvidenih mestih, s podpisom prekličete prejšnjo izkaznico in obrazec skupaj z izpolnjeno vlogo na že opisani način pošljite na sedež LZS.

Posebej bi vas želeli opozoriti na določila 13. člena Pravilnika o lovski izkaznici, ki v prehodnem obdobju določajo, da se lovske izkaznice, izdane lovcem, ki so člani lovskih družin (upravljavk lovišč), v skladu Pravilnikom o lovskih izkaznicah lahko uporabljajo le toliko časa, dokler je mogoče na njih veljavnost podaljševati s hologramskimi letnimi nalepkami. Ko na lovski izkaznici ne bo več na voljo predvidenega mesta za pritrditev nove nalepke, s katero bi podaljšali veljavnost izkaznice (za vsako tekoče leto), bo torej treba lovske izkaznice nadomestiti z novo (po že opisanem postopku).

Vse preostale imetnike lovskih izkaznic, ki so jih prejeli po starem Pravilniku o lovskih izkaznicah (Uradni list RS, št. 87/05), **opozarjamo, da so te izkaznice skladno z določili novega pravilnika prenehale veljati**. Zato morajo v primeru, da jih potrebujejo, z ustrežno popolno vlogo zaprositi za izdajo nove lovske izkaznice ustreznega tipa na način, kot je bilo pred tem že opisano.

Zakonodajalec je v pravilniku predvidel tudi obračun stroškov za izdelavo in izdajo lovskih izkaznic ter oblikovanje cenika prepustil Upravnemu odboru LZS. Ta je na svoji 3. redni seji 6. junija 2012 med drugim sprejel tudi sklep, da se za vsako prodajo v vrednosti do 20 evrov izvrši takojšnje plačilo ali pa se pred prevzemom ali pošiljanjem blaga pridobi dokaz o izvršenem plačilu (Sklep 3.5.10.). To pomeni, da so člani članice LZS, ki je upravljavka lovišča (vlagatelj za tip izkaznice po prvi točki 4. člena pravilnika), glede na trenutni cenik **ob vlogi za izdajo lovske izkaznice dolžni na račun LZS (TR 02010-0015687097, s pripisom »za lovske izkaznice«), nakazati 14,40 evra in potrdilo o nakazilu priložiti vlogi za izdajo lovske izkaznice**.

UO LZS je na omenjeni seji v povezavi z lovskimi izkaznicami s sklepom določil tudi ceno izdelave in izdaje lovske izkaznice za upravičence (skladno z določili 2. in 3. točke 4. člena Pravilnika o lovski izkaznici) v višini 20 evrov brez DDV (Sklep 3.5.11.).

Popolno vlogo za izdajo lovske izkaznice sestavljajo:

1. Za upravičence po 1. točki 4. člena:

- popolno izpolnjena in podpisana vloga na predpisanem obrazcu*
- priložena fotografija, pritrjena na predvidenem mestu vloge
- potrdilo o nekaznovanju
- potrdilo o plačilu stroškov za izdelavo lovske izkaznice

2. Za upravičence po 2. točki 4. člena:

- popolno izpolnjena in podpisana vloga na predpisanem obrazcu*
- priložena fotografija, pritrjena na predvidenem mestu vloge
- potrdilo o nekaznovanju
- potrdilo o pravici udejstvovanja v lovu (sporazum z upravljavcem lovišča)

3. Za upravičence po 3. točki 4. člena za vsako tekoče leto:

- popolno izpolnjena in podpisana vloga na predpisanem obrazcu*
- priložena fotografija, pritrjena na predvidenem mestu vloge
- potrdilo o nekaznovanju

V primeru izgube, odtujitve oz. kakršnega koli drugega razloga sta za nadomestitev stare lovske izkaznice potrebna:

- preklic stare lovske izkaznice na predpisanem obrazcu*
- popolna vloga za izdajo nove lovske izkaznice (kot je navedeno pod 1., 2. in 3.)

* = <http://www.uradni-list.si/1/content?id=107160>

Mag. Štefan Vesel, generalni sekretar LZS

90 let slovenskega lovstva na Celjskem

Težnja slovenskih lovcev po združevanju sega v začetek 20. stoletja, ko je bil v Ljubljani leta 1907 ustanovljen *Slovenski lovski klub*, ki se je že čez dve leti preimenoval v *Slovensko lovsko društvo*. Bilo je protiutež dobro organiziranemu nemškemu društvu, v katerem za zavedne Slovence ni bilo prostora.

Vodstvo Slovenskega lovskega društva (SLD) je želelo združiti slovenske lovce iz vseh pokrajin oziroma dežel, zato so leta 1914 na občnem zboru sprejeli sklep o ustanovitvi podružnic SLD po sodnih okrajih Slovenije.

Tako se je v Celju 29. januarja 1922 zbralo nekaj več kot štideset lovcev z namenom, da bi združili vse slovenske lovce v sodnih okrajih Celje, Laško, Vransko, Gornji Grad, Šoštanj, Kozje, Konjice, Šmarje in Rogatec; »gojiti divjad in poučevati ljudi o potrebi gojenja in ščitenja divjadi« (2. čl. Pravil iz leta 1922).

Leta 1947 je bila v Celju ustanovljena **Okrajna lovska zveza**, ki se je leta 1983 s poznejšimi reorganizacijami preimenovala v **Savinjsko-Kozjansko zvezo lovskih družin – Celje**.

To so bili tudi glavni poudarki praznovanja ob 90-letnici slovenskega lovstva na Celjskem. V tej območni lovski zvezi so se priprave začele že septembra lani, ko je bil imenovan organizacijski odbor, ki so ga sestavljali člani upravnega odbora SK ZLD – Celje in strokovni tajnik zveze. Na oktobrskem občnem zboru smo lovske družine z našega območja seznanili o prihajajočem jubileju, ki smo ga obeležili 1. junija letos s slovesnostjo oziroma slavnostno akademijo. Na zboru je bila sprejeta odločitev, da lovske družine prispevajo tudi del sredstev za izvedbo prslave ob 90-letnici. Zato je bila na vseh naslednjih sejah UO naše območne zveze točka dnevnega reda Priprava na praznovanje. Zavedajoč se gospodarske krize, ki trenutno vlada pri nas, smo za dodatno finančno pomoč zaprosili tudi vse župane občin na območju naše ZLD. Na prošnjo se jih je večina odzvala in v okviru razpoložljivih finančnih možnosti tudi odobrila pomoč, za kar se jim na tem mestu in tudi vsem vodstvom naših lovskih družin še enkrat najlepše zahvaljujemo.

Prireditve je bila uresničena

Prisotni so z zanimanjem spremljali program.

po programu v petek zvečer, 1. junija 2012, v veliki dvorani Celjskega doma. Udeležili so se je številni člani lovskih družin in povabljeni gosti, med katerimi so bili tudi župan Mestne občine Celje **Bojan Šrot**, župan Občine Vojnik **Beno Podergajs**, župan Občine Kozje **Dušan Andrej Kocman**, podžupan Občine Dobrna **Stanislav Božnik**, poslanec državnega zbora **Jakob Presečnik**, direktor Zavoda za gozdove RS **Jošt Jakša**, vodji ZGS, OE Celje **Ivo Trošt** in OE Nazarje **Toni Breznik**, podpredsednik KZS **Aleksander Svetelšek**, vodja Veterinarske uprave RS OE Celje **Metka Višnikar**, predsednik LZS mag. **Srečko Feliks Kroke**, podpredsednik LZS in predsednik ZLD Zasavje **Ivan Malešič**, predsed-

nik Koroške lovske zveze **Dušan Leskovec**, predsednik Zveze lovskih družin Ptuj - Ormož mag. **Emilijan Trafela**, predsednik Uredniškega odbora revije Lovcev dr. **Arpad Köves**, predsednik IO Kamniško-Savinjskega LUO **Jernej Štrajhar** in predsednik IO Savinjsko-Kozjanskega LUO **Franc Rebeušek**. Med vabljenimi so bili še nekdanji predsedniki Savinjsko-Kozjanske ZLD – Celje in tisti člani naših LD, ki so že več kot šestdeset let člani naše lovske organizacije.

Na prireditvi, ki jo je povezovala **Tanja Jurjevec**, so v programu sodelovali **Štajerski in Savinjski rogisti**, **Pevski zbor LD Škale**, tolkalistka **Špela Mastnak** in **Trobilni kvartet orkestra Slovenske policije**.

Slovesnost se je začela z zvoki rogov Štajerskih rogistov, praporščaki pa so na oder prinesli prapore lovskih družin naše območne zveze. Ob njihovem prihodu so vsi prisotni v dvorani vstali in tako praporom izkazali spoštovanje. Praporščaki so prapore vstavili v posebna stojala. Na prireditvi je bil prvi od govornikov predsednik SK ZLD – Celje **Avogust Reberšak**, ki je na kratko predstavil zgodovinski razvoj lovstva na Celjskem in poudaril pomen, ki ga ima lovstvo v zdajšnjem času. Tudi župan Mestne občine Celje **Bojan Šrot** je v svojem nagovoru poudaril poslanstvo lovcev, ki je namenjeno predvsem varstvu življenjskega okolja divjadi in

skrbi zanjo. Mag. **Srečko Felix Kroke** je v svojem nagovoru predstavil delo LZS. Pri tem je spregovoril tudi o številnih urah neplačanega dela, ki ga lovci opravimo vsako leto v loviščih za dobro divjadi.

V programu, ki je sledil, je vse presenetila **Špela Mastnak**, ki je z izjemnim mojstrstvom na marimbi odigrala zahtevno skladbo in z njo pritegnila vse prisotne. Trobilni kvartet policijske godbe pa je dokazal, da njegovi člani izjemno obvladajo svoja glasbila, kar so nenazadnje poslušalci potrdili z dolgim aplavzom.

V programu prireditve je bila predvidena tudi podelitev posebnih spominskih priznanj za 60-letno članstvo v lovski organizaciji. Prejeli so ga: **Emil Bezgovšek** (LD Laško), **Anton Hojnik** (LD Šentjur), **Stane Jazbinšek** (LD Bohor - Planina), **Jurij Kladnik** (LD Ljubno), **Miha Letonje** (LD Oljka - Šmartno ob Paki), **Štefan Likovič** (LD Prebold), **Vinko Miklavžina** (LD Škale), **Avogust Seidl** (LD Rečica pri Laškem) in **Peter Voušek** (LD Braslovče). Prav tako so priznanje prejeli nekdanji predsedniki območne ZLD: **Maksimilijan Arlič**, **Franc Avberšek**, **Franc Berk**, **Jožef Kuntarič** in **Janez Pavel Marin**. **Hubert Kolšek** pa je prejel priznanje kot dolgoletni funkcionar območne zveze, ki je s svojim delom nedvomno pustil izjemen pečat. **Karol**

Špela Mastnak na marimbi

Pokaži svojo lovsko izkaznico!

Nadaljujemo z objavljanim podjetij, ki so z LZS sklenila pogodbo, na podlagi katere bodo vsakemu članu LZS, ob predložitvi veljavne lovske izkaznice, omogočili nakup lovske potrebščin in opreme (oz. uslug) z določenim popustom. Na tej strani bomo objavljali vsa nova **podjetja s sklenjeno pogodbo**, s spiska pa opuščali nekatera podjetja, ki so to storila že pred časom. Popoln spisek vseh podjetij je vsakomur dostopen na spletnih straneh LZS: <http://www.lovska-zveza.si>.

Popust naj ne bi bil manjši od 5 %, v Lovcu pa bomo objavljali spisek 25–30 zadnjih podjetij, ki so **pogodbo o sodelovanju** z 10 % ali višjim popustom za naše člane podpisala v zadnjem času. Prodajna mesta teh podjetij bodo označena z nalepko, ki jo vidite na fotografiji.

Ker želimo v akcijo pritegniti čim več podjetij, prosimo vse naše člane, da na elektronski naslov lzs@lovska-zveza.si sporočite imena novih podjetij, ki bi jih zanimala sklenitev take pogodbe.

Želimo si, da nam naša lovsko izkaznica na tak način omogoči neposreden prihranek pri nakupih!

LZS

Stanje: 14. 8. 2012

POGODBE ZA POPUSTE		
Podjetje	blago in storitve	% popusta
27 Robert Sodja, Pod Gozdom 23, 4264 Bohinjska Bistrica	Hydrospeed po Soči in druge dejavnosti podjetja	15
	Okna in vrata, lovsko pohištvo, oprema lovske sobe	10
28 Ebatt, d. o. o., PE BTC Ljubljana in PE Trzin	Prodajni programi Led Lenser, Gerber, Silva, Ansmann in Light My Fire	15
29 Zavod Dežela Kranjska, Dunajska 106, Ljubljana	Lovsko-ribiški slovar, faksimile in bibliofilska izdaja faksimila	10
30 GALPROM, Uroš Šmit, s. p., Stražarjeva 4, Ljubljana	Mesarski noži CS Solingen, serija Pro-X	15
31 PREPARATORSTVO, Miran Sušec, s. p., Podgorje 32, 2381 Podgorje	Preparatorske storitve	15
32 BHS hitri servis, Bojan Ovčjak, s. p., Vrhe 63, Slovenj Gradec	Storitve in material iz programa BHS	15
33 FANTON, Peter Boškin, s. p., Levstikova 18, Idrija	Dobava in polaganje gotovega parketa Margaritelli	10
34 RTV SERVIS, Marjan Kapela, s. p., Kočevska cesta 13, Dolga vas, Kočevje	Baterijske svetilke Led Lenser, daljinski upravljalci	5
	Pašni aparati 12 V ali 220 V	8
	Baterijski vložki in akumulatorji, polnilci in usmerniki	5 do 15
	Tv-LCD, LED zasloni na 12 V, DVBt in sprejemniki sat, antenski material, kabli	5
35 GOSTILNA AJDA, David Žunko, s. p., Ptujška c. 14, Gornja Radgona	Malice, kosila, jedi po naročilu, popust za skupine, nočitve in pijače	10
36 VETERINARSTVO ŠENTJUR, d. o. o., Cesta Leona Dobrotinška 12, Šentjur	Storitve v ambulanti in hrana za pse	10
37 EUROSAN, d. o. o., Nove Fužine 49, LJUBLJANA	Popust za gotovino na vse blago - popusti se ne seštevajo	10
38 GORNIK, Mojca Mohorič, s. p., Gorenja vas - Retče 36, Škofja Loka	Aktivno perilo, hlače, jakne, puloverji, jope, flisi, srjace in dodatki GORNIK	10
39 DOGMANIA, d. o. o., Bojanji Vrh 22, 1295 Ivančna Gorica	Oprema	15
	Kozmetika in insekticidi	12
	Hrana in poslastice	10
40 AKM, d. o. o., Hotemaže 71, 4205 Preddvor	Oblačila Life line, ure Traser H3, izdelki Nikwax, zaščita proti klopom Skitostop	15
	Svetilke Olight, strelska oprema AKM, taktična oprema in obutev Voodoo	10
41 DB vrata, okna, zimski vrtovi, Damjan Brajnik, s. p., Nasipna ul. 2a, Benedikt	Notranja vrata	10
	PVC, ALU, LES – okna, vrata, zimski vrtovi, senčila	5
42 Frizerski salon Tina, Kraševac Martina, s. p., Tomišelj 1, 1292 Ig	Striženje las	5
43 ROJAL, Tomo Avbar, s. p., Pod vinogradi 7, 8351 Straža	Popust za gotovinsko plačilo za vse artikle v trgovini ROJAL v BTC v Nov. mestu	10
	Izjema je orožje proizvajalca GLOCK	
44 LUR, Poslovno svetovanje, d. o. o., Peričeva 21, Ljubljana	Računovodske storitve, poslovno-svetovalne storitve	20
	Implementacija in podpora pri uporabi programa Pantheon	20
45 BIFE KREVS, Tomaž Krevs, s. p., Podgorska cesta 103, 2380 Slovenj Gradec	Pijača	10
46 JUPITRA, poslovni inženiring, d. o. o., Motnica 7a, 1236 Trzin	Izdelki za filtriranje vode v spletni trgovini www.moja-voda.si	10
	Rezervni deli za izdelke (filtrni vložki)	8
47 KONFIN, d. o. o., Ljubljanska 76, 1230 Domžale	Gedetske storitve	15
48 DJ STANE - STANE ČRVIČ, s. p., Bratuževa ulica 14, 5290 Šempeter	Vsa hrana in oprema za pse, razen znamk ORIJEN ACANA IN K9JULIIS,	10
	za plačilo v gotovini	
49 USLUGA NOVO MESTO, d. o. o., Tržaška 10, 8000 Novo mesto	Kemično čiščenje, pranje in šiviljska popravila vseh lovske oblačil in pripomočkov	10
50 TRGOVINA AVANTURA, Tomaž Inocente, s. p., Notranjska 4, 6230 Postojna	Optika (dvogledi, strelni daljnogledi, optične pike, spektivi) razen znamke Meopta	10
51 VZAJEMNA ZDRAVSTVENA ZAVAROVALNICA, d. v. z., Vošnjakova 2, Ljubljana	Celoletno zavarovanje z medicinsko asistenco v tujini Vzajemna Multitrip	10
52 VTE, d. o. o., Gradnikove brigade 4, 1000 Ljubljana	Izdelki blagovne znamke Voodoo Tactical in Olight svetilke z dodatki	10
53 CREATIV, d. o. o., Mikloša Kuzmiča 7, Murska Sobota	Nogavice	10
	obutev Crocs in stekleničke bobble	5
54 KOVINOPLASTIKA, Štefan Pavlinjek, inž., s. p., Teminova ul. 4, Murska Sobota	Posoda za divjad in samokolnice	12
55 POT USPEHA, izobraževanje Željko Hohnjec, s. p., Občice 25, Dolenjske Toplice	Odvajanje od kajenja in alkohola in drugih odvisnosti	15
56 GRAD-ART, d. o. o., Podmilščakova 11, 1000 Ljubljana	Projektiranje novogradenj, rekonstrukcij in sanacij objektov	15
	Svetovanje, nadzor in inženiring v gradnji	10
57 GEOSSET, d. o. o., Poslovna cona A 22, 4208 Šenčur	GARMIN ASTRO 320-DC 40 IN GARMIN DC-40 - ASTRO 220, 320	10
58 KARBO - Renata Kerec, s. p., Partizanska cesta 35, 2230 Lenart	Krovska in kleparska dela - prekrivanje streh in izdelava fasad s paneli	10
	Vsa gradbena in tesarska dela ter dobava in montaža stavbnega pohištva	10
59 VETERINARSKA POSTAJA BRESTANICA, d. o. o., Šolska cesta 15, 8280 Brestanica	Storitve v ambulanti	10
	Pregled in tetoviranje rodovniških legel ob cepljenju, mikročipiranju in registraciji	10
	Hrana za pse	5

Prejemniki posebnega spominskega priznanja

Trobilni kvartet Slovenske policije

Cizej iz LD Braslovče je prejel priznanje za dosežke, ki jih je dosegel na področju lovskega strelstva. Nenazadnje je zadnja leta v kategoriji super veterani še vedno eden najboljših strelcev v Sloveniji. **Ferdinand Frece** in **Slavko Kovač** sta prejela priznanje za dolgoletno udejstvovanje na področju lovske kulture. Bila sta namreč med ustanovitelji Celjskih rogistov pred več kot tridesetimi leti. Nandek, kot ga kličejo lovski tovariši, sicer aktivno ne igra več, medtem ko Viktor kljub častitljivi starosti še vedno vztraja in je trenutno predsednik Štjerskih rogistov. Priznanji sta prejeli še **Lovska zveza Slovenije**, ki ga je v njenem imenu prevzel predsednik LZS, in **Mestna občina Celje**, ki ga je v njenem imenu prevzel župan Bojan Šrot. Po podelitvi priznanj se je v imenu prejem-

nikov zahvalil Maksimilijan Arlič. Ob koncu uradnega dela sta se v imenu gostov zahvalila še gospod Jošt Jakša in gospod mag. Emilijan Trafela, ki sta na odru izrekla čestitke ob tako visokem jubileju. Uradni del programa so sklenili Savinjski rogisti.

Po končani prireditvi je bila v Mali dvorani Celjskega doma za vse udeležence pogostitev, kjer so si lahko ogledali tudi razstavo umetniških del priznanih umetnikov lovcev, ki jo je vzorno, ob pomoči Franca Rebeuška, pripravil **Stane Petrovič - Čonč** iz LD Hum - Celje, ki je prav tako prispeval nekaj svojih slik. Obema iskrena zahvala! Vsi udeleženci so si bili enotnega mnenja, da je bila prireditev ob 90-letnici slovenskega lovstva na Celjskem pripravljena in izpeljana zelo vešče, prav tako so vsi

pohvalili program, ki je bil zelo lep in dostojen jubileju.

V imenu organizacijskega odbora se na koncu tega zapisa v imenu vodstva SK ZLD – Celje še enkrat zahvaljujem vsem, ki ste kakor koli pripomogli, da smo prireditve ob 90-letnici slovenskega lovstva na Celjskem uspešno izpeljali in tako na dostojen način počastili naš visoki jubilej.

Zdravko Mastnak

7. Zbor upravljalcev lovišč Pohorskega LUO

Divji prašiči lahko ogrozijo obstoj gozdnih kur

Čeprav so delegati sedemnajstih štjerskih LD – upravljalcev lovišč iz **LZ Maribor**, devetnajstih koroških LD, ki zadnjih enajst let delujejo v okviru **Koroške lovske zveze (KLZ)**, in LPN Pohorje – že junija 2006 ustanovili **Pohorsko območno združenje upravljalcev lovišč (POZUL)** in izvolili člane v prvi izvršilni organ (IO), se zdi, kot da se je vse to dogajalo še nedavno. Prvi petletni mandat novodobne državne lovske organizacije, ki je po Pravilih POZUL pripadal štjerskemu lovskemu območju, sta z ramo ob rami uspešno vodila predsednik in tajnik mag. **Boris Podvršnik** in **Andrej Ivančič**. Delegati 37 upravljalcev koroških in dela štjerskih lovišč so junija lani na 2. občnem zboru na Planici nad Framom po pred-

hodnem kandidacijskem postopku izvolili nov izvršni odbor POZUL. V njem so **Izidor Cojzer** iz LPN Pohorje, **Marko Jelen**, **Pavel Steblovnik**, **Dušan Leskovec** in **Jožef Pačnik** iz KLZ ter **Zdravko Brezovšek**, **Ivan Golob**, **Andrej Ivančič** in **Boris Mušič** iz LZ Maribor. Ker na tem občnem zboru ni bilo vseh novih članov IO, so ožje vodstvo IO lahko izvolili šele 10. oktobra 2011 na svoji prvi seji. Za predsednika je bil izvoljen Dušan Leskovec, sicer predsednik KLZ, saj ta mandat pripada koroškemu lovskemu območju, za podpredsednika pa Izidor Cojzer in Ivan Golob. Za tajnika je bil imenovan **Franc Praznik**, ki je tudi strokovni tajnik KLZ.

Očitno je za koroške in štjerske upravljalce lovišč junij najprimernejši mesec za takšne zadeve. Pred letnimi dopusti namreč želijo opraviti še zadnjo oceno, kako uspešni so pri upravljanju z divjadjo v loviščih. V prijetnem Gostišču Kovač v Podgorju se je v junijski poletni vročini od 26 do 70 % predstavnikov – starešin ali njihovih namestnikov zbralo na 7. Zboru upravljalcev lovišč Pohorskega LUO. Po službeni dolžnosti so se ga udeležili tudi **Zdravko Miklašič**, vodja Odseka za gozdne živali in lovstvo ZGS, OE Slovenj Gradec, ter člani IO Steblovnik, Ivančič in Leskovec. Zadnji je zbor upravljalcev tudi vodil.

Čeprav zdajšnji izvršilni organ, ki ga odgovorno vodi D. Leskovec, še ne deluje vse leto, je imel že štiri redne seje z 98-odstotno udeležbo članov. Iz letnega poročila predsednika je mogoče izluščiti, da tudi zdajšnji IO odgovorno spremlja in rešuje strokovna vprašanja in pobude glede načrtovanja, razdelitve odstrela divjadi posameznih vrst in upravljanjem z lovišči. Kot pomembno obravnavo velja omeniti predloge lovskih družin za prerazporeditev odvzema divjadi posameznih vrst. Glede prerazporeditve odstrela divjadi je bilo ugotovljeno, da sicer nobena od upravljalcev lovišč ni pripravljena prevzeti povečanja odstrela. O tem vprašanju bi še kako prav prišlo več usklajevanja med LGB. Tudi določeni datum 15. november, do katerega je treba na POZUL poslati zahteve za prerazporeditev odstrela, ni realen, saj se do takrat še ne bo povsem vedelo, kakšna bo uresničitev načrtov odstrela. Čeprav smo v Lovcu že poročali o lanskem odstrelu divjadi na tem

Foto: F. Rotar

Koroški in štajerski upravljalci lovišč na 7. Zboru Pohorskega LUO v Podgorju

koncu Slovenije, velja spomniti, da je odstrel v zadnjih nekaj letih precej uravnotežen in se približuje načrtovanemu. V letu 2011 je bil odvzem srnjadi 95-odstoten, pri jelenjadi 84-odstoten, pri divjem prašiču 78-odstoten in pri muflonu 56-odstoten. Kar nekaj vzrokov je bilo lani, da lovci pri odstrelu niso mogli biti še uspešnejši. To je sicer značilno skoraj za vso Slovenijo. Je pa IO svoje ugotovitve, zakaj pri divjadi nekaterih vrst ni bilo večjega odstrela, predstavil tudi nosilcu načrtovanja Miklašiču in lovskemu inšpektorju **Dragu Križanu**. Koroški in štajerski lovci so sicer lahko zadovoljni, da se telesne teže srnjadi povečujejo (čeprav se po oceni Miklašiča stalno spreminjajo), kar je opazno tudi pri trofejah. Vendar žal srnjad še vedno plačuje prevelik davek na koroških in štajerskih cestah! So pa posebno zadovoljni, da lani v pretežnem delu LUO niso imeli večje škode od divjih prašičev. Ocenjujejo namreč, da je v nekaterih loviščih zdaj manj divjih prašičev, kot jih je bilo še pred nekaj leti. Odvzem in tudi škode so bile osredotočene na manjšem delu. Na 10 % površine LUO pa je bil odvzem celo presežen. Sicer glede škode od divjadi tamkajšnji upravljalci lovišč spadajo v tisto skupino LUO z najnižjimi izplačanimi odškodninami.

V tem mandatu je dal POZUL pobudo za omejen odvzem kronskih jelenov. Za osrednje Pohorje namreč predlaga znižanje za 5 %. Predlaga tudi, naj kronskega jelena do 1. novembra lovijo LD, ki jim po predhodnem dogovoru pripada odstrel. Če odstrel do takrat ne bo opravljen, bodo jelena lovili lovci

vseh LD tega območja. Na zadnjem zboru upravljalcev je bila soglasno sprejeta pobuda radeljskega LGB, da bi uvedli merila za kronske jelene A in B v starostnih kategorijah od 2- do 4-letnih in od 5- do 9-letnih. Doslej ta merila niso veljala, saj niso bila usklajena med LGB oziroma jih nekateri LGB sploh niso poznali. Zato so se dogovorili, da se začne s pripravo enotnih meril. Pri tem morajo sodelovati upravljalci lovišč, ki upravljajo z jelenjadjjo, in LGB. Pripraviti morajo strokovno presojo o upravičenosti uvedbe enotnih meril.

Kot vedno so upravljalci lovišč tudi tokrat z velikim zanimanjem prisluhnili kratki, a dovolj dosledni in jasni Miklašičevi razlagi. Povedal je, da je bilo na lovskoupravljalški načrt

Devetnajst koroških lovskih družin, v katere je včlanjenih 1.173 lovcev, ki skrbijo za 75.010 ha lovišč, naj bi po načrtu Pohorskega LUO v letu 2012 odstrelilo 2.121 glav srnjadi, 81 glav jelenjadi, 218 gamsov in 40 muflonov. Sedemnajst LD iz LZ Maribor, ki štejejo 1.015 članov, ki upravljajo z 62.666 ha lovišč, bi moralo odstreliti 1.745 glav srnjadi, 171 glav jelenjadi in 98 gamsov. Štirje zaposleni v LPN Pohorje, ki upravljajo s 27.513 ha lovišč, pa bodo morali biti precej pridni, da bodo odstrelili 134 glav srnjadi, 118 glav jelenjadi, 84 gamsov in 50 divjih prašičev.

(fr)

2011–2020 malo pripomb. Čeprav načrti odzema divjadi še niso dokončno sprejeti, se lov opravlja do višine 70 % lanskega načrta. Predlagal pa je, da bi septembra organizirali razgovor o novostih, ki jih prinaša nov večletni načrt. Prav tako ni mogel mimo problematike divjih prašičev. Dejal je, da je njihova populacija divjih prašičev izjemno nepredvidljiva, saj se širi tudi po levem bregu Drave navzgor. Res je, je dejal Miklašič, da težave in škode nastajajo samo v nekaterih loviščih. Na 90 % površin LUO so škode primerljive z drugimi LUO, na 10 % pa izjemno izstopajo. Sicer pa je poudaril, da je zaradi številne divjadi in škode vse več tudi nezadovoljnih lastnikov kmetijskih zemljišč. »Z nekaterimi upravljalci lovišč je bil opravljen razgovor glede nekaterih ukrepov pri upravljanju z divjimi prašiči. Nevarno bi bilo, če bi ti ušli izpod nadzora. Razvoj populacije bi slabo vplival tudi na obstoj gozdnih kur,« je opozoril dosledni inženir gozdarstva, sicer pa član LD Mislinja.

Franz Rotar

5. lovski tabor ZLD Prekmurje

V idiličnem okolju lovskega doma LD Prosenjakovci je tudi letos potekal že peti lovski tabor **ZLD Prekmurje**. Priprave za tabor so trajale že nekaj časa, udeležilo pa se ga je devetnajst tabornikov. Letos smo tabor popestrili s prikazom oponašanja jelenjega rukanja. To nalogo je odlično opravil lanski evropski prvak **Klemen Šušteršič** iz LD Rakitna. Za tabornike je bilo to enkratno doživetje. Tudi za letošnji lovski tabor je bilo veliko zanimanje, nekaj kandidatov smo morali celo odkloniti.

Tridnevni tabor je obsegal tri vsebinske sklope: *varstvo narave, zgodovina in pomen lovstva, velika in mala divjad, lovška kultura, lovška kinologija in lovška kulinarika*. Obiskali smo tudi lovski muzej v sosednji Madžarski. Tabor je organizacijsko vodil starešina LD Prosenjakovci **Ludvik Rituper**, za programsko izvedbo je poskrbel **Jožef Seršen**, pedagoško skrb pa je prevzel **Štefan Nemec**. Pri delu

Vse foto: Š. Vesel

Uvodno srečanje

Predstavitve lovskega roga

Pozdrav Ludvika Rituperja ob zaključku tabora

Mag. Srečko F. Krobe si ogleduje razstavo.

in izvedbi programa so sodelovali še **Ivo Pihler**, **Jožefa Sakovič**, **Davorin Novak** in skoraj večina članov LD Prosenjakovci. Ravno tem lovцем velja posebna zahvala, kajti brez njih bi naš program zelo težko uresničili. Za izvedbo kinološkega programa so skrbeli **Geza Bačič** in **Bojan Debršek** ter **Jože Korunič** in **Tomaž Topolovec**, lovca iz LD Prosenjakovci. Za program lovskega strelstva je poskrbel **Maks Vaupotič**.

Zaključek tabora so spremljali predstavniki lokalne skupnosti na čelu z županom Občine Moravske Toplice **Alojzjem Glavačem**. Zaključne slovesnosti se je udeležil tudi predsednik LZS mag. **Srečko F. Krobe**, ki je pohvalil naše delo in obljubil finančno pomoč. Besede zahvale je izrekel tudi predsednik ZLD Prekmurje dr. **Arpad Köves**. Pri zahvalah ne moremo mimo DOŠ Prosenjakovci, saj je kuhar **Silvo** z dobro kulinariko skrbel, da smo bili zmeraj siti.

O doživetjih na taboru so pisali in tudi likovno upodobili sami udeleženci. Nekaj jih lahko preberete v rubriki *Mladi pišejo*.

Štefan Nemeč

Na Celjskem podelili spričevala novim lovčem

Na podlagi razpisa Lovske zveze Slovenije smo, tako kot prejšnja leta, tudi letos uspešno izpeljali tečaj za pripravo

na teoretični lovski izpit, ki ga je obiskovalo petintrideset kandidatov, od katerih sta bila dva člana z območja drugih območnih lovskih zvez. En kandidat je bil iz ZLD Zasavje in ena kandidatka iz ZLD Kočevje. Tudi v letošnji generaciji smo imeli med slušatelji tri predstavnice nežnega spola, in sicer **Majdo Grušovnik** iz LD Dobrna, **Matejo Gračnar** iz LD Handil - Dobje in **Mojco Križ** iz LD Osilnica.

S predavanji smo začeli 2. marca in so bila enkrat na teden,

sednik, in **Miran Krštinc** ter **Peter Terglav**, člana, na sedežu Savinjsko-Kozjanske ZLD - Celje. Povprečna ocena, ki so jo kandidati dosegli na zaključnem izpitu, je bila **3,66**, medtem ko je bila povprečna ocena celotnega tečaja **3,89**.

Slovesna podelitev spričeval je bila v petek, 22. junija 2012, v lovskem domu LD Vojnik. K slavnosti prireditve so prispevali še zvoki Štajerskih rogostov, ki so z uvodnima melodijama iz lovskih rogov naznanili, da se je končalo osnovno izobraževanje

Najboljši so prejeli knjižno nagrado – od desne proti levi: Peter Zakšek, Jože Goličnik, Mojca Križ. Ob njih je Avgust Reberšak, predsednik S-K ZLD – Celje, ki jim je izročil nagrade.

ob petkih. Preizkusi znanja iz posameznih učnih tem pa so bili razporejeni tako, da so kandidati imeli dovolj časa za pripravo. Končni izpit so kandidati opravljali od 4. junija do 7. junija pred tričlansko komisijo v sestavi doc. dr. **Boštjan Pokorny**, pred-

novih lovcev generacije 2012. Na prireditvi so zdaj že izprašani lovci prejeli lovsko spričevalo in lovsko izkaznico, ki so jim ju izročili pooblaščen predstavniki lovskih družen.

Podelitve so se poleg kandidatov in članov predavateljske-

Vse foto: S. Ivanšek

Mladi lovci, generacija 2012, in člani predavateljskega aktiva

ga aktiva udeležili tudi njihovi mentorji oz. predstavniki lovskih družin. Predsednik UO S-K ZLD – Celje **Avzugst Reberšak** je čestital vsem, ki so uspešno prehodili prvo lovsko pot, in sicer najprej kot pripravniki v matični lovski družini, kjer so opravljali praktični del izpita, pozneje pa kot slušatelji tečaja za končni izpit, s katerim so potrdili pridobljeno teoretično znanje, ki so ga osvojili.

Ob tej priložnosti je vsak novi lovec/lovka ob prisotnosti predstavnika njegove LD podpisal/a Zapisrgo slovenskega lovca. A naj bom ob tej priložnosti tudi nekoliko kritičen: že tretje leto zapored namreč novo izprašani lovci ob podpisu Zapisrga ne dobijo tudi knjižice *Etični kodeks slovenskih lovcev*. Menim, da to ni prav. Že lani smo opozorili na to in od vodstva LZS zahtevali, naj končno poskrbi za njegov ponatis. Čeprav je kodeks objavljen na spletni strani LZS, to ni enako, kot če ima lovec doma tudi lično knjižico, ki jo kadar koli lahko vzame v roke in kaj prebere. Če že mora vsak novo izprašani lovec podpisati Zapisrgo, bi bilo na mestu, da zraven prejme še knjižico *Etični kodeks*.

Udeleženke letošnjega tečaja, od desne proti levi: Majda Grušovnik, Mojca Križ in Mateja Gračnar

Tako kot vsa leta prej smo tudi letos najboljšim slušateljem izročili knjižne nagrade. Pri tem sta se posebno izkazala **Mojca Križ**, LD Osilnica, in **Peter Zakšek**, LD Bohor - Planina, ki sta pri celotnem izpitu dosegla povprečno oceno 4,86. Tretje najboljšo znanje je pokazal **Jože Goličnik**, LD Mozirje, s povprečno oceno 4,83.

Organizacijo zaključne slovesnosti so tako kot prejšnja leta vzorno pripravili poštirtvovalni člani LD Vojnik, ki so poskrbeli, da je bil dogodek takšen, da si ga bodo mladi lovci zapomnili, kot se ob takšnih priložnostih tudi spodobi.

Vsem novo izprašanim lovcem v svojem imenu in v imenu predavateljskega aktiva ponovno izrekam čestitke za doseženi uspeh in jim želim veliko uspehov pri nadaljnjem lovskem udejstvovanju.

Zdravko Mastnak

Strelsko državno prvenstvo LZS v lovski kombinaciji

Strelsko državno prvenstvo v lovski kombinaciji je 24. junija 2012 potekalo v Gornjem Gradu na strelišču **LD Gornji Grad**. Med posamezniki je bil v lovski kombinaciji najbolj-

Najboljši posamezniki na DP LZS v lovski kombinaciji (od leve): Dušan Žehelj, Damjan Kandare in Uroš Kovačič

ši **Damjan Kandare** iz ZLD Notranjske, sledila sta mu **Uroš Kovačič** iz ZLD Kočevje in **Dušan Žehelj** iz Savinjsko-Kozjanske ZLD – Celje. V ekipnem seštevku je bila najboljša ekipa iz **Savinjsko-Kozjanske ZLD – Celje**, z več kot 70 točkami manj je sledila ekipa **ZLD Notranjske** in še s točko manj od drugouvrščene je bila tretja ekipa **ZLD Kočevje**. Rezultati vseh disciplin so objavljeni na spletni strani http://www.lovska-zveza.si/ftp/pdf/REZULTATI_LK_2012.pdf.

V nedeljo dopoldan so se na strelišču LD Gornji Grad zbrali najboljši lovski strelci, da bi se pomerili v streljanju na glinaste golobe in lovsko risanico. Tekmovalcem je dobrodošlo

izrekel predstavnik domače lovске družine, LD Gornji grad, **Jože Štritof**, ki se je zahvalil za udeležbo na prvenstvu ter pojasnil predvideni časovni potek tekmovanja. Sledil je pozdrav predstavnika Lovske zveze Slovenije, **Bojana Breitenbergerja**, pred-

dober pogled. V nadaljevanju je **Dušan Žehelj**, strelski referent v LD Gornji Grad in član komisije za lovsko strelstvo pri SK ZLD – Celje, predstavil pravila tekmovanja in vsem tekmovalcem prav tako zaželel dober pogled.

Prvenstvo se je končalo s po-

Najboljše ekipe na DP LZS v kombinaciji. Na fotografiji od leve: ZLD Notranjske, Savinjsko-Kozjanske ZLD – Celje in ZLD Kočevje.

delitvijo pokalov najuspešnejšim strelcem in ekipam. To pot jim jih je podelil **Anton Koprivšek**, pomočnik predsednika Komisije LZS za lovsko strelstvo in lovsko orožje, ki je tekmovalcem tudi čestital za dosežene rezultate. Posebej se je zahvalil organizatorjem in z zadovoljstvom ugotovil, da je tekmovalstvo tudi letos potekalo varno in tekoče, za kar velja zahvala predvsem prizadevnim lovcom LD Gornji Grad, še zlati Dušanu Žehlju.

Natančen pregled doseženih rezultatov državnega strelskega prvenstva LZS si lahko ogledate na spletnih straneh LZS.

Tina Drolc

Pa smo jih le dobili ...

Namreč nove lovske čuvaje posavskih lovskih družin. Naslov ni samo simboličen, saj smo na izobraževanje nove generacije lovskih čuvajev v naši območni lovski zvezi čakali kar nekaj let. Ko je bil zadnjič v pripravi razpis za lovskočuvajski tečaj, je bilo dokajšnje zanimanje v lovskih družinah Posavja, saj smo zbrali 45 prijav. Sicer LD niso imele večjih težav, da so zadostile zakonodaji in uredile ustrezno lovskočuvajsko službo, so pa želele pridobiti mlajše čuvaje, ki bodo kos vsem novim zahtevam. Pa se je začelo pisati »o izobraževanju lovskih čuva-

Foto: B. Lipar

jev na zalogo«, da so bile na drugih območjih večje potrebe itn. Naposled smo le uspeli najti termin za razpis, zbrati prijave in 24. 2. 2012 smo že imeli prvo predavanje. Prijavljenih je bilo enaintrideset kandidatov, vendar sta žal dva takoj obupala, preostali pa so predavanja končali do konca marca. Na zaključni izpit jih je prišlo osemindvajset, saj je bil eden odsoten zaradi službenih obveznosti. Izpite so opravljali vsi v istem dnevu pred razširjeno komisijo. Malo je botrovala trema, malo že oddaljena navada sedeti pred izpraševalci, še najbolj pa je pri nekaterih popustila zbranost ob ponavljanju obširnega gradiva za vse vsebinske sklope v enem dnevu. Tako je bilo ob razglasitvi rezultatov osem kandidatov iz dvanajstih tem določenih za popravni izpit. Pet kandidaov iz ekologije, saj se je s to težavo moralo soočiti kar pet kandidatov. Žal so se kar trije odločili, da ne bodo odšli pred komisijo še drugič, in sicer kljub več kot dva meseca vložnemu trudu, poslušanju predavanj, opravljanju seminarske naloge pa tudi priprave na izpit. Tako je

LUO ter še razstavo lovskih psov. Žal smo bili pri slednjem malo pozni zaradi preostalega programa, zaključek smo pa le ujeli. Lahko smo si podrobneje ogledali spremljajočo razstavo fotografij naših štirinožnih spremljevalcev.

Skozi celoten program nas je spremljal **Edo Krašna** skupaj s snemalcem TV Primorka in na tak način dal določeno težo našemu izobraževanju.

Prav gotovo v svoji osebi nisem pristojen, da bi ocenil način opravljanja izpita na koncu izobraževanja. A bom omenil, da sem se o tem veliko pogovarjal s kandidati, ki so vsi izrazili mnenje, da bi veliko raje opravljali izpite po temo ali dve skupaj. Sicer se je to res dobro odrazilo na popravni izpitih, kjer z izkazanim znanjem ni bilo večjih težav. Zapisati moram, da smo se z enakim načinom opravljanja izpita soočili tudi pri zadnjem tečaju v Posavju leta 2003 in komisiji predlagali spremembo, ki je bila vsa naslednja leta tudi upoštevana. Zakaj smo se zdaj vrnili nazaj – na težji način za slušatelje –, ne vem.

Foto: B. Ogorevc

Lovska malica kandidatov za nove lovske čuvaje iz nahrbtnika v prijetni senci mašunskega gozda

po popravni izpiti izobraževanje uspešno končalo (skupaj z zamudnikom) – kljub vsem zapletom – šestindvajset mladih lovskih čuvajev, ki že delujejo v posavskih lovskih družinah.

Končna strokovna ekskurzija je bila organizirana tako kot za slušatelje pred našimi, kar so že opisali vodje tečajev v drugih območnih lovskih zvezah, zato tega ne bom ponavljal. Smo pa izkoristili termin, ko smo si v pristavi gradu Snežnik v Starem trgu pri Ložu lahko ogledali razstavo rogovja uplenjenih jelenov in gamsje roglje iz Notranjskega

Če je bilo tako priporočilo pedagoške organizacije, ki sodeluje pri izobraževanju v lovstvu, se zavedamo, da smo to pač morali sprejeti, čeprav menim, na škodo slušateljev. Sicer naj se o tem izreče tudi stroka.

Vsem mladim lovskim čuvajem, ki so/bodo morali prevzeti svoje naloge v svojih lovskih družinah, želim čim manj težav pri delu. Svoje znanje, ki so ga na tem izobraževanju dopolnili, pa naj uporabijo čim bolj v korist narave in divjadi.

Dušan Lepšina,
vodja tečaja

Foto: F. Zobret

Predsednik Domžalskih rogistov G. O. Rettinger sprejema čestitke za zlati rog.

Domžalskim rogistom spet zlati rog!

Na Mednarodnem tekmovanju rogistov, ki je bilo 2. 6. 2012 v kraju Weiz na avstrijskem Štajerskem, smo Domžalski rogisti osvojili zlati rog v Es-zasedbi. Tekmovalo je 44 skupin rogistov v B- in 17 v Es-intonaciji. Zanimivost letošnjega tekmovanja je bila, da smo imeli v Es-skupini (kot po navadi) po dve predpisani koračnici in eno po lastni izbiri, ki je bila izbrana s strani žirije. Morali smo namreč poslati partituri za dve koračnici po lastni izbiri, žirija pa je izbrala, s katero bomo nastopili na tekmovanju. Tekmovanja smo se udeležili: **Kozarič, Hribar, Vuk, Rettinger, Oražem, Kadunc in Zabret F.**

Pot v Weiz je potekala iz Domžal do Maribora, mimo Gradca do Gleisdorfa in levo proti Weizu. Weiz je glavno mesto istoimenskega okraja in je oskrbovalno, izobraževalno in kulturno središče tamkajšnjega dela avstrijske Štajerske. Na petih kvadratnih kilometrih z 9.400 prebivalci nudi kraj visoko stanovanjsko raven in kar 4.500 delovnih mest. 3.800 šolarjem zagotavljajo številne možnosti izobraževanja. Območje, kjer je zdaj mesto Weiz, je bilo poseljeno že v zgodnji kameni dobi, vendar je kraj pisno omenjen šele v 12. stoletju. Skozi mesto teče potok, ki nikoli ne zamrzne, kar je dalo kraju dobre možnosti za razvoj mlinarstva, obrtniške dejavnosti, kovaške in orožarske ter elektroindustrije, ki so še vedno žive in ohranjajo mesto pri življenju.

Naše tekmovanje je bilo v dvorcu Thannhausen. Po konča-

nem tekmovalnem delu je dobila vsaka skupina v ličnem kartonu zavarovano salamo, steklenico žganja ter knjigo o kraju Weiz. Zaključek je bil na glavnem trgu mesta, kjer smo Domžalski rogist s svojim nastopom poželi velik aplavz. Z glavnega trga je po končanem netekmovalnem programu nastopov posameznih skupin krenil spredv z godbo na pihala po ulicah Weiza v mestno dvorano, kjer je bila zaključna prireditev. Tam so nastopajočim podelili zaslužena priznanja (zlato, srebrni ali bronasti rog) in vrnili notni material, kamor so vpisali ocene in pripombe o nastopih.

Zaključna zabava se je nadaljevala pozno v noč, mi pa smo se zadovoljni odpravili proti domu vsak s svojimi vtisi s tekmovanja.

Gregor Otmar Rettinger

VAŠA PISMA IN ODMEVI

Neudeležbi na strelskem prvenstvu evropskih lovcev ob rob

Sredi junija je v Estoniji potekalo Evropsko lovsko prvenstvo (naprej EP) v organizaciji FITASC-a.¹ Predstavniki evropskih lovcev so se pomerili v trojni kombinaciji v streljanju s kroglo in šibrami (trap – lovski položaj in kompak). Predstavniki slovenskih lovcev, ki uspešno zastopajo naše barve že od leta 2002, se tokrat iz (ne)znanih

¹ FITASC – Federation Internationale de Tir aux Armes Sportives de Chasse

razlogov letošnjega EP žal niso udeležili.

Kljub pravočasno razpisane-mu terminu za državno prvenstvo in opravljenim prvenstvom območnih lovskih zvez to prvenstvo ni bilo uresničeno, zato reprezentanca LZS ni bila izbrana. Lovski strelski zanesenjaki, ki kronajo svoje vsakoletno strelsko udejstvovanje z udeležbo tudi na EP, so bili, če odmislimo druge pozitivne učinke nastopa nacionalne ekipe (promocija Slovenije, slovenskega lovstva ipd.), v določenem pomenu pri-krajšani. S ciljem ohranitve pozitivne motivacije in kot obliž na neizpolnjena pričakovanja ter možnost promocije za nas sorazmerno nove strelske discipline pa so se naši podjetni kolegi v Gornjem Gradu 3. junija letos, po zgledih iz naprednih sosednjih držav, udeležili prvega *Odprtega državnega prvenstva v kompaku* na sto golobov.

Kompak, kot že ime pove, izhaja iz angleškega govornega območja in ima tudi tam dolgoletno tradicijo. Tamkajšnjim lov-cem zgolj pridobivanje strelskih večšin s streljanjem glinastih go-lobov v kategoriji trap preprosto ni bilo dovolj. Streljanje v kompaku ima namreč mnogo več skupnega z lovom kot klasičen trap in tudi mnogo več lovcev privrženec v tamkajšnjih okoli-jih. Tako so tudi v Gornjem Gra-du strelce razveseljevali (oziroma jezili) golobi na dveh postavitvah, vsaka s petimi strelskimi mesti. V vsaki postavitvi je bilo 7 do 8 različnih letelih tarč, ki so, včasih tudi po dve hkrati, posnemale tek zajca, let fazana, race in prepelice. Tarče so izle-tavale pod različnimi koti in iz različnih smeri; ne samo iz bun-kerja pred strelcem. Čeprav se je nekaj strelcev (po manj uspešni vadbi) odločilo, da v tekmoval-nem delu ne bo sodelovalo, se nas je v čudovitem okolju in vetrovnem vremenu zbralo kar 42 strelcev z območij lovskih zvez: Bela krajina, Gorenjska, Kočevje, Ljubljana, Maribor, Novo mesto, Posavje, Ptuj in Savinjsko-Kozjanska. Tako šte-vilna udeležba opogumlja. Zdaj nam ni treba več v tujino, lahko uporabljamo svoje lovske šibe-nice in imamo tudi v Sloveniji že tri strelišča za kompak. Brez te discipline si tudi ni več mogoče zamisliti državnega prvenstva! Počasi, vendar vztrajno, kljub odporom in zanimivim izgovorom, se tudi pri nas uveljavlja ta nova strelska disciplina, ki je primerna za vse tiste, ki se želijo

strelsko preizkusiti na drugačen način in pridobivati nove strel-ske veščine in znanje ter tako izboljšati svoje strelske sposobnosti.

Po sposobnostih, ki smo jih pokazali v Gornjem Gradu, in v skladu s pravili za tekmoval-nje v disciplini kompak, smo se tekmovalci razvrstili oziroma zadeli ustrezno število golobov (*preglednica*).

Rezultati najboljših strelcev na odprtem Državnem prvenstvu v kompaku (junij, 2012, Gor-nji Grad)

1. Mitja Kersnik,	86
2. Damjan Kandare,	84
3. Igor Pičulin,	82
4. Anton Zupan,	81
5. Bogdan Verdev,	80
6. Marko Jelen,	79
7. Davorin Marinč,	79
8. Dušan Žehelj,	79
9. Rudko Mlinarič,	79
10. Matjaž Hlešč,	78

Glede na dosežene strelske rezultate in na različno »kilomet-rino« posameznih tekmovalcev ter s tem neenaka izhodišča smo izmed tekmovalcev določili še dve jakostni skupini. V vsaki so bili, razen s pokali, nagradami – dovolilnice za odstrel velike divjadi različnih vrst – nagrajeni prvi trije uvrščeni strelci. Med vsemi udeleženci prvenstva je žreb določil še tri prejemnike nagrad. Po koncu prijetnega dru-ženja smo se razšli v pričakova-nju, da se spet srečamo.

Ob upoštevanju izražene želje udeležencev je že samoumevna pobuda, da bi v koledar lovsko-strelskih prireditev uvrstili tudi Državno prvenstvo v kompaku. Menimo tudi, da je že prime-ren trenutek, da glede na status lovskega strelstva (v primerjavi z drugimi dejavnostmi LZS) in njegovo nazadovanje objektivno ocenimo zdajšnje stanje. Če je neudeležba predstavnikov slovenskih lovcev na EP del učinka »super zakona« tudi v naši orga-nizaciji in najavlja resen pristop k varčevanju na vseh ravneh naše organizacije, potem se nam ni treba bati za napredek lovskega strelstva. Če pa je to posledica pogleda določenega dela slovenskih lovcev na »nebodisi-gatreba«, kjer se peščica članov »izživlja in zabava ter pridobiva nagrade« za težko pridoblje-na sredstva naše organizacije, potem zgodba postane drugačna. Ob tem ne smemo pozabiti, da lovsko strelstvo ni zgolj tek-movanje, temveč tudi preizkus ravnanja z orožjem za začetnike. Najpomembnejša pa je nadgrad-

nja strelskega znanja, veščin in pristojnosti za izkušene lovce, ki upravljamo eno od temeljnih poslanstev lovstva – odgovorno in etično poseganje v popula-cije divjadi posameznih vrst s čim pravilnejšim odstrelom. Ob nadaljevanju zdajšnjih teženj bomo vedno manj veščiči »odvze-malci« in na etično vedno bolj sporne načine opravljali »od-vzem«, povezan z vedno več muk in trpljenja divjadi, ki jih bodo povzročale strelske »vadbice« na divjadi in slabi stre-li.

Morda je primeren trenutek za razmislek o nadaljnjem razvoju lovskega strelstva po vzgledu lovske kinologije (v obliki sek-cije pri LZS) ob popolni neak-tivnosti FITASC-a, morda samo-stojnega društva ali kaj podobnega. Ob tem smo prepričani, da bi uvedba »strelskega evra« za financiranje pregledno in široko predstavljenega in ovrednotene-ga programa pri slovenskih lov-cih naletela na pozitiven odziv.

Rudko Mlinarič

Strelsko tekmovalje za pokal Občine Podvelka

Tudi letos je LD Kapla v ok-viru praznovanja praznika Občine Podvelka na Kozjaku organizirala tradicionalno strel-sko tekmovalje za pokal Občine Podvelka; tokratno je bilo že tri-najsto. Na tekmovalju je sodelo-valo vseh pet LD, ki imajo svoja lovišča na ozemlju omenjene občine. Zbrane sta pozdravila starešina LD Kapla na Kozjaku **Stane Petar** in župan Občine Podvelka **Anton Kovše**, ki se je ob tej priložnosti tudi zahvalil lov-cem za prispevek k obogatit-vi programa praznovanja občin-skega praznika.

Lovci so se pomerili v strelja-nju z MK-puško in v streljanju na glinaste golobe. **Ekipno** je prvo mesto osvojila **LD Podvelka** s 1.440 točkami in s tem tudi pre-hodni pokal, drugo **LD Vurmat** s 1.371 točkami, tretja pa je bila

Foto: J. Marhl

Prejemniki pokalov in medalj najboljšim na strelskem tekmovalju z županom Antonom Kovšetom (stoji v sredini) in starešino Stanetom Petarjem (stoji tretji z leve)

Foto: J. Marhl

LD Remšnik s 1.300 točkami. Med posamezniki je v kombinaciji prvo mesto osvojil **Uroš Hriberšek** s 387 točkami, drugo **Slavko Prah** s 370 točkami in tretje mesto **Damjan Štiberč** s 360 točkami. Med posamezniki v streljanju z MK-puško je bil najuspešnejši **Uroš Hriberšek** s 187 točkami, drugi je bil **Slavko Prah** s 180 točkami, tretji pa **Anton Hudernik** s 176 točkami. V ženski konkurenci je prvo mesto osvojila **Sara Kreuh** s 169 točkami, drugo mesto **Erika Volmajer** s 144 točkami, tretja pa je bila **Ida Kmetec** tudi z doseženimi 144 točkami. Pri streljanju na glinaste golobe sta vseh dvajset golobov zadela **Ivan Golob** in **Uroš Hriberšek**. Po razstreljevanju je prvo mesto osvojil **Uroš Hriberšek**, drugo **Ivan Golob**, tretji je bil **Slavko Prah**, ki je zadel devetnajst golobov. Pokale najboljšim ekipam in strelcem sta izročila župan Anton Kovše in starešina Stane Petar, ki se je lovцем tudi zahvalil za udeležbo in jih povabil na strelsko tekmovanje v prihodnjem letu. Sledilo je prijetno tovariško druženje.

Mag. Jože Marhl

od ponudbe. V LD namreč zasledujejo visoke etične in gospodarske standarde ter učinke lovnega turizma, s katerim zagotavljajo tudi znaten del finančnih sredstev na področju upravljanja z divjadjo, lovskogospodarskimi objekti in napravami, urejanjem lovišč in uresničevanjem strateških nalog. Zaradi večletnega popolnega varstva male divjadi v dobrnem delu lovišča prihajajo tuji lovci samo na lov na trofejne srnjake. Semkaj prihajata dve skupini gostov iz sosednje Avstrije: ena je iz Lipnice in druga iz Innsbrucka. Avstrijski lovci so s ponudbo in vodenjem domačih lovcev zelo zadovoljni, letos pa se jim je konec julija darežljivo nasmehnila še boginja Diana. Med šestimi srnjaki so namreč uplenili tudi enega »srebrnega« in enega »bronzastega«. Za nameček je enemu od gostov uspelo dobiti tudi zelo redko trofejo, rogovje pravičnega »osmeraka«, je povedal gospodar LD Dobrava **Vlado Šteinfelser**. Zato ni bilo nič čudnega, da so bili gostje po lovu več kot zadovoljni in hvaležni za izvrstno organizacijo lova in že obljubili, da bodo prišli v Slovenske gorice tudi

Lovci iz Mirne Peči, takih ljudi drugje ni

To je zgodba o lovcih iz dežele pokojnega pesnika **Toneta Pavčka**. Zgodba o dobrih lovcih iz Mirne Peči. Tam nekje z dolenjskih gričev, kjer je mehkoba doma, kjer so vinske trte in ljubezen do zemlje in lova. Ki daje in navdihuje, ki sprošča in vrača zadovoljstvo. »Nekje na Dolenjskem so kraji, kjer dosti je trnja in dosti rož, a zemlja je žena, ki že s smehljaji vžge srca najtrdnjših mož« (Tone Pavček, Moj rojstni kraj). Nekje na Dolenjskem so kraji,

saj je s svojim delovanjem začela 1. 1. 1999. Geografsko obsega tri znamenite doline: globodolsko, mirnopoško in šentjursko, ki so izjemno pomembne tudi za lovstvo. Ravninskega sveta je malo, še največ v globodolski ravnini, ob Temenici in v ozkem pasu ob avtomobilski cesti Ljubljana–Obrežje v šentjurski dolini. Obdelovalnih površin je manj kot polovica, le del se jih razprostira v ravninskem svetu. Preostala obdelovalna zemlja leži na višje ležečih terasah. Ozemlje mirnopoške občine pokrivajo bogati mešani gozdovi. Skozi mirnopoško dolino se vije kraška reka Temenica, ponikalnica, ki privre na površje v Zijalu in

Z razstave *Lovci iz Mirne Peči, takih ljudi drugje ni*

Foto: M. Toš

Veseli obrazi avstrijskih lovskih gostov zaradi več kot bogate bere letošnjega lovnega turizma v LD Dobrava

Bogata bera lovnega turizma v Dobravi

V Lovski družini Dobrava iz Svete Trojice v Slovenskih goricah namenja posebno skrb lovneemu turizmu, s katerim se ta LD vključuje v celovito turistično ponudbo tamkajšnjega dela Slovenskih goric. Za lov v njihovih revirjih je veliko zanimanje, tako da je povpraševanje po odstrelu trofejnih srnjakov večje

prihodnje leto. Dobra organizacija in izvedba lovnega turizma sta dragocen prispevek k promociji celostnega slovenskega turizma, še posebno turizma v Slovenskih goricah, ki počasi dobiva pomembnejšo vlogo v programih lokalnih skupnosti. V Občini Sveta Trojica med drugim veliko stavijo prav na urejen lovni turizem, ki je lahko skupaj z ribiškim in verskim eden od stebrov prihodnje, še celovitejše turistične ponudbe.

M. T.

kjer lovci so kralji svojih usod. Kralji, ki z mogočnega gradu Hmeljnik že stoletja bdijo nad mirnopoško dolino, obdano s šumečimi gozdovi.

22. junija letos je bila v Kulturnem domu Mirna Peč slavnostna seja ob 13. prazniku Občine Mirna Peč, ki so se je udeležili tudi predstavniki LD Mirna Peč, ki ji predseduje njen starešina **Karol Zagorc**. Župan **Andrej Kastelic** je podelil občinska priznanja, štiri plakete in naziv častni občan, ki ga je prejel **Anton Pust** za svoje raziskovalno delo o zgodovini mirnopoške doline. Proslavo so popestrili člani LD Mirna Peč, ki so skupaj z jamarji pripravili zanimivo fotografsko razstavo s predstavitev bogate zgodovine in dejavnosti lovstva. Občina Mirna Peč, ki meri 48 km² in ima okoli 3.000 prebivalcev, ki živijo v oemindvajsetih naseljih, je mlada občina, ki doživlja naglo gospodarsko rast. Leži v jugovzhodnem delu Slovenije; meji z občinami Novo mesto, Trebnje, Mokronog - Trebelno in v ozkem pasu na jugozahodu tudi z Občino Žužemberk. Spada med mlajše slovenske občine,

ponikne v Dnu pod Goriško vasjo. Zaradi svojih značilnih meandrov je varovana kot naravna dediščina. Skozi šentjursko dolino žubori Poljanski potok oziroma Igmanca, ki v dolini ponikne kar dvakrat. Pol kilometra pred Poljanami se vanj izlije žuboreči Kamen potok, ki izvira pod Okroglico. Globodolska dolina, največja kraška dolina pri nas, nima površinske tekoče vode, pod njeno skorjo se vijeja podzemni reki, ki se izlivata v porečju Krke.

V mirnopoških dolinah se stikajo robovi dinarskega, alpskega in panonskega sveta. Prevladujejo karbonatne kamnine. Izstopa kraški svet s svojimi vrtačami in kraškimi jamami. V dolinah so naplavljene ravne površine z ilovico in peščeno glino pomešane mehkejšo usedline. Tektonski prelomi so pokrajini podarili gričevnato obliko.

Naselje Mirna Peč, ki je upravno in politično središče Občine Mirna peč, se je razvilo ob srednjem delu doline reke Temenice, streljaj od nekdanje hitre ceste med Ljubljano in Zagrebom. Njeno ime najverjetneje izvira iz nemške različice imena

Hönigstein, ki je izraz za medno peč, ki je povezana z medno barvo skalovja v Zijaču, kjer izvira Temenica. Zgodovinski viri so Mirno Peč kot naselje prvič omenili leta 1135 kot prafaro, pod katero je sodilo celo Novo mesto, že leta 1228. Osrednja stavba v Mirni Peči je veličastna cerkev sv. Kancijana, ki je v srednjem veku imela svojo orožarno, vendar ji ob turških vpadih

mala divjad od poljskega zajca do race mlakarice. Mirnopoški lovci so pod vodstvom K. Zagorca oživili stike z javnostjo. V sodelovanju z občino pripravljajo srnin golaž in strelsko tekmo v streljanju z zračno puško za pokal Mirne Peči. Radi se spominjamo starih mirnopoških lovcev, med njimi imamo v spominu **Antona Volka, Avgusta Lužarja, Viktorja Kostrevca**

Foto: M. Avbar

Razstavljeni fotografiji: visoka preža pod mogočnim gradom Hmeljnik in pogled na globodolsko dolino, največjo kraško dolino pri nas.

ni bilo prizaneseno. Arheološka izkopavanja so pokazala, da je bil ob njej turški vojaški tabor. Mirno Peč je s svetom povezala železnica, ki je bila zgrajena leta 1894.

V mirnopoški občini je lovstvo tradicionalna dejavnost. V LD Mirna Peč je včlanjenih 42 vestnih in ponosnih lovcev, ki so si svoj lovski dom postavili na obronku globodolske doline. Od nekdaj jih združuje ljubezen do narave in lova. Ob svojem lovskem domu so zgradili lovsko strelišče, ki pa na žalost (še) nima uporabnega dovoljenja. Lovišče LD Mirna Peč meri okrog 44 hektarov lovnih površin in je bogato z divjadjo. V njenem lovišču živijo medved, srnjad in jelenjad, divji prašiči in

in **Vinka Novljana**, pa **Alojza Turka**, ki so ga klicali Čičo. Zagon za delo dajejo LD gospodar **Hinko Rihtar**, tajnik **Alojz Dragan**, blagajnik **Jože Povše**, kinolog **Srečko Lužar**, gojitveni referent **Jože Barbo** in strelski referent **Franc Gačnik**. Brez lovcev **Vinka Fabjana**, **Jožeta Fabjana**, **Milana Hrastarja**, **Rada Radovića**, **Gregorja Avbarja**, **Leopolda Slaka**, **Alojza Stariča**, **Franca Brajerja**, **Janeza Rajerja**, **Antona Perka**, **Saša Mahničarja**, **Zvoneta Grandljiča**, **Jožeta Svetlina**, **Karola Somraka** in **Zvoneta Zorana** v LD Mirna Peč ne bi bilo lova in lovskih dejavnosti. Ob zaslužnih lovcih ne smemo pozabiti tudi na druge lovce, kot so: **Milan Marn**,

Jože Bregant, **Primož Čampa**, **Marjan** in **Martin Remic**, **Savo Avsec** in **Matija Lužar**, ki veliko stavijo na sožitje z mladimi lovci. Posebno mesto v lovstvu ima **Lambert Pate**, ki je nosilec delovanja v LD Mirna Peč, v ZLD Novo mesto in v organih LZS. Razstavo, ki si jo je ogledalo veliko ljudi, so člani LD Mirna Peč oprli na filozofijo pesnika Toneta Pavčka *Takih ljudi ni*, ki se opira tudi na njegovo pesnitev *Take dežele ni*. Lovska fotografska razstava *Lovci iz Mirne Peči, takih ljudi druge ni*, ki je plod dela domačih ustvarjalcev in je obsegala opus od starih fotografij do najnovejših krajinskih fotografij, je predstavila ljubezen lovcev do narave in prstoživečih živali, do domačega kraja in domačih ljudi. Duhovno sporočilo je bilo domovinsko obarvano z izrazi ljubezni do Dolenjske in njenih ljudi, slovenskih lovčev in lovcev, njenih gozdov in naše divjadi. Fotografije so javnosti predstavile trnovo pot, kot jo v kruti stvarnosti krešajo lovci, oplemeniteni s svojo srčnostjo in etiko ženske mehkobe, ki jo predstavlja ljubezen in pogum najtrdnjejših mož, kar lovci nedvomno so! Odprto sloves-

povezano z vrlimi lovci LD Mirna Peč.

Matija Avbar

Da bodo koroški lovci varneje ravnali z motorno žago

V večino Korošcev gozdovi in les spremljajo že od rojstva. Kako jih tudi ne bi, saj koroška dežela premore nekaj manj kot 60.000 ha gozdov. Gozdnatost v tem delu je nad povprečjem v Sloveniji (kar 68 %). Z zasebnimi in državnimi gozdovi gospodari natanko 5.700 posestnikov. Med njimi je veliko kmetov, ki so hkrati lovci in večji dela z motorno žago. Toda med takšnimi lovci je tudi veliko takih, ki nimajo osnovnega znanja o varnem delu s tem orodjem. Ker so se v preteklosti ob uporabi žage pri delih v loviščih že dogajale (na srečo ne preveč hude) nesreče, je Komisija za izobraževanje pri Koroški lovski zvezi (KLZ) na pobudo in s pomočjo predsednika **Dušana Leskovca**, ki je tudi gozdarski inženir, organizirala tečaj za varno delo z motorno žago.

Foto: F. Rotar

Del lovsko-gozdarske naveze na Planšiji na pobočju Uršlje gore

nost lovske razstave so popestrili pevci LPZ Zveze lovskih družin Novo mesto, ki ga vodi prizadeveni **Alojz Dragan** (LD Gorjanci).

Zapis o lovski razstavi v Mirni Peči končujem s pesnikom Tonetom Pavčkom, ki je tenkočutno zapel svojo visoko pesem: »Lepa je moja dežela. Bridkosti polna. Sem je stvarnik sejale mir in lepoto, ki je skoraj popolna, in žalost, kot je ni na svetu nikjer.« Simbolično, a tesno

Kot nam je povedal **Franc Praznik**, strokovni tajnik KLZ, se je samoplačniškega usposabljanja, ki ni bilo načrtovano v letnem programu izobraževanja te območne zveze, udeležilo 27 lovcev iz devetih koroških LD. Le nekaterim posameznikom so stroške tečaja povrnile matične LD.

Na sedežu območne LZ v Pamečah pri Slovenj Gradcu je takšno dvodnevno usposabljanje potekalo v dveh delih. Učitelja

teoretičnega in praktičnega pouka na Srednji gozdarski in lesarski šoli v Postojni. **Janez Meden** in **Sergej Trebec**, sta znanja lačne koroške lovske »sekače« strokovno poučila o temeljnih pravih varnega dela z motorno žago. Tečajniki, mnogi med njimi so to orodje že večkrat vihteli v rokah, so spoznali abecedo vzdrževanja zažigalnih delov motorne žage, brušenje verige ter pravilno tehniko za varno delo pri podiranju drevja. Čeprav je pričakovati, da lovci pri delu z motorno žago v lovišču ne bodo oblečeni v zaščitna gozdarska oblačila, pa so bili opozorjeni, da so nujno potrebna za varno delo.

Tečajniki so komaj čakali drugi dan izobraževanja – usposabljanje na terenu. **Ernest Ruter**, vodja gozdarskega dela pri GG Slovenj Gradec, d. d., je praktični del tečaja omogočil na pobočju Uršlje gore, na Planšiji, kjer je njihova ekipa ravno opravljala redno sečnjo. Slovenjgraški GG premore kar petdeset poklicnih sekačev. Da se lovci na zunaj ne bi preveč razlikovali od njih, so sami poskrbeli za vso potrebno zaščitno gozdarsko opremo. Preden so se podali na dokaj strmo skalno pobočje, kjer so jih čakale označene, precej debele in tudi visoke smreke, so se za spomin postavili pred naš objekt. Preden pa je napočil pravi trenutek, ko so lahko z motorno žago zarezali v živ les, so od mentorjev dobili še zadnje napotke. Tudi o gozdnem redu so tečajniki slišali marsikaj novega

Foto: F. Rotar

Mentor Janez Meden daje še zadnje napotke za pravilno in varno podiranje dreves.

– da je veje treba nujno vedno zložiti in delno olupiti panje smrek ...

Skratka, tudi koroško lovsko-gozdarsko izobraževanje za varno delo z motorno žago je v celoti odlično uspelo. Če se bodo pokazale potrebe po dodatnem tovrstnem usposabljanju lovcev, pa so obljubili, da bo KLZ ugodila želji.

Praznik nam je ob zadnjem obisku KLZ zaupal, da bo njihova komisija za izobraževanje jeseni organizirala tudi tečaje za vodje lovov, tečaje prve pomoči in za varno ravnanje z lovskim orožjem. »Spomladi se je dvajset naših lovcev prijavilo na tečaj za usposobljene lovske osebe – preglednike divjačine. Osemnajst od njih se je udeležilo začetnega tečaja in po pravih VURS

so uspešno opravili tudi izpite, dva pa sta opravila le dopolnilno usposabljanje,« je dodal.

Franč Rotar

mina na dogodke v 2. svetovni vojni, ko so na tamkajšnjem območju ugasnila srca treh partizanov, borcev Šerčerjeve brigade. Vsako leto se spomnimo padlih partizanov: **Štefana Dovnika**, **Avgusta Dvoršaka** in **Simona Janžiča**, ki so padli 23. 10. 1944. Vsa leta se srečanja udeležijo tudi svojci padlih, lovci obeh lovskih druženj in krajanji tega območja.

Postavljeno spominsko obeležje, ki mu domačini pravijo Juhartov križ, so postavili lovci LD Slovenska Bistrica in LD Oplotnica in takratno Gozdno gospodarstvo Oplotnica 4. 7. 1979. Od takrat potekajo tudi tradicionalna srečanja na omenjenem mestu.

Vsako leto sosednji LD Slovenska Bistrica in Oplotnica menjaje pripravita vse za srečanje, položita spominski venec

Spominska venca lovske družin sta k spominskemu obeležju položila Franc Bera in Maks Tramšek.

LOVSKA RAZSTAVA IN PRAZNIK REFOŠKA V MAREZIGAH

Ob 40-letnici praznika refoška v Marezigah je Lovska družina Marezige priredila lovsko razstavo, ki si jo je bilo mogoče ogledati 19. in 20. maja 2012. Lovci so na njej prikazali lovske trofeje divjadi, ki je bila uplenjena v lovišču LD Marezige. Razstavo si je ogledalo več kot 2000 obiskovalcev. – Besedilo in fotografija: **Koren, d. o. o.**

Lovci LD Slovenska Bistrica in Oplotnica ohranjajo vrednote NOB

V sončni nedelji, 8. julija 2012, smo se že trideset let zbrali v velikem številu pri spominskem obeležju – pri Juhartovem križu – v Planini pod Šumikom. To so tradicionalna srečanja LD Slovenska Bistrica in Oplotnica, kjer so bili letos prisotni tudi predstavniki KS Tinje **Maks Tramšek**, ki je predstavljal tudi zvezo borcev Tinje, KS Impol **Drago Mahorko** in predstavnik KS Zgornja Ložnica **Ivan Kumaver**. Letos se je srečanja udeležil tudi predsednik združenja za vrednote NOB iz Slovenske Bistrice **Franč Bera**. Cilj srečanja je bil počastitev spo-

in zbrane pogostita z divjačinskim golažem. Tudi za pijačo in vse drugo je poskrbljeno. Z minuto molka in ob petju pesmi *Stoji tam gori partizan* Moške komorne skupine KUD Lojze Avžner iz Zgornje Ložnice sta venec položila predstavnik lovcev LD Slovenska Bistrica in LD Oplotnica **Anton Sternad** in **Anton Ambrož**, venec združenja za vrednote NOB pa **Franč Bera** in **Maks Tramšek**.

Srečanje je potekalo v prijetnem vzdušju in klepetu, saj se srečajo kmetje in lovci, kjer se lahko pogovorimo o upravljanju z divjadjo na tem območju. Ob kozarčku in divjačinskem golažu, ki ga je letos skuhal gospodar LD Slovenska Bistrica **Alojz Gostenčnik**, je druženje v prijetni senci trajalo še dolgo v popoldan.

Branko Ačko

Alpski svizec

Foto: O. Naglost – Diana

V LD Raka spet zanimiva strelska preizkušnja

Brez strelstva ni lova. Trditev, ki velja. Velja pa tudi, da

brez lovca in strelskega zanesenjaka Ludwiga Dvojmoča ni strelskih prireditev na najvišjem nivoju. **Ludwig Dvojmoč**, rodil se je v Porenju, je član Lovske družine Raka. Devetindvajsetega in tridesetega junija letos je na

strelišču LD Raka v Kržišču 2 priredil zanimivo strelsko tekmo za povabljene izbrane ljubitelje strelstva. Vem, da neradi uporabljamo tujke in tuje nazive, kljub temu pa lahko pojasnim, da je šlo za Ludwigov **Balistic fun festi-**

val, ki je bil povezan s športnim streljanjem pod strogim nadzorstvom strelskih inštruktorjev. Strelci in povabljeni zaljubljenici v strelstvo in njegove tehnične dosežke smo se zbrali pri lovski koči LD Raka, ki leži ne-

Naravnost čaroben je bil pogled na prizorišče preizkusa lovskega orožja v Kržišču.

Foto: M. Avbar

Lovec LD Raka Jože Opalk na strelišču pri streljanju s šibrenico

Ludwig Dvojmoč, član LD Raka, je prizadeven lovec in neutrudni strelski organizator.

daleč od izvoza z avtomobilske ceste Ljubljana–Obrežje pri Smedniku. Prizorišče je bilo veličastno. Strelke in strelci so pri koči streljali na strelišču za glinaste golobe, drugi skupini pa sta bili nekoliko globlje v gozdu, kjer je *Strelsko društvo Center iz Krškega* pripravilo strelski gnezdi. Strelci in vidno, z oranžnimi majicami z napisi označeni inštruktorji so bili opremljeni s po-trebno varnostno opremo: zaščitna očala in glušniki so bili ob-vezna oprema. Za varnost je bilo poskrbljeno, tako da je strelski preizkus orožja potekal nemoteno in zlasti varno. Na prizorišču je znani avstrijski zastopnik priznanih svetovnih blagovnih znamk lovskega orožja predstavil namerilno napravo, ki so jo preizkusili številni obiskovalci. Orožje in strelivo je zagotovil organizator brezplačno, kar zmora le dober organizator, kakršen je Ludwig Dvojmoč, predsednik Strelskega društva Center iz Krškega. O njem vsi govorijo le dobro. In tisti, o komur vsi govo-

rijo dobro, je po rimski razlagi zelo bogat.

Strelska preizkušnja se je pod Ludwigovim vodstvom nadaljevala tudi naslednji dan, oba dneva v odličnem vzdušju, saj je bila povezana z odlično kulinariko in žlahtno kapljico iz priznane kleti Jarkovič. Strelci so dokazali svojo zrelost, zlasti pa natančnost pri zadetkih v črno, in svojo družabnost. Že zdaj se lahko veselimo naslednje strelske preizkušnje, ki jo načrtuje ta neutrudni lovec in strelski funkcionar na strelišču v Raki, ki ima tudi veljavno uporabno dovoljenje.

Bojan Avbar

V Dobravi najboljši Negovčani

Med veterani slavil Anton Korošak iz Negove, v pokalnem tekmovanju pa Andrej Marhold iz Kungote.

V počastitev dneva državnosti je bilo na strelišču LD Dobrava pri Sveti Trojici v Slovenskih goricah tradicionalno tekmovanje v streljanju na glinaste golobe. V ekipni konkurenci so slavili strelci iz LD Negova pred domačini iz LD Dobrave in LD Vurmat iz Duha na Ostrem Vrhu. V tekmovanju veteranov je zmagal Anton Korošak iz Negove pred Brankom Fidlerjem iz Hotinje vasi in domačinom Ivanom Bezjakom iz Dobrave. V pokalnem tekmovanju za pokal dneva državnosti je slavil Andrej Marhold iz Kungote pred Markom Cepcem iz Vurmata in Vladom Baričem iz Izlake. Strelci so se pomerili še v nagradnem tekmovanju, v katerem je zmagal Andrej Marhold iz Kungote pred Davorinom Tošem iz Trnovske vasi in Stankom Rojkom iz Negove.

Strelsko tekmovanje, ki je del bogate tradicije LD Dobrava vse od njenih začetkov v letu 1954, so obogatili tudi s srečanjem kmetovalcev in lastnikov zemljišč na območju LD Dobrava. Vse so postregli z okusnim srnjakovim golažem. Tekmovanje je potekalo na povsem preurejenem strelišču LD Dobrava, ki se počasi že pripravlja na praznovanje 60-letnice ustanovitve in uspešnega delovanja na področju varstva narave in upravljanja z divjadjo.

M. T.

19. lovski poletni veleslalom pod ostenji Grintovcev

Lovska družina Jezersko je skupaj z Občino Jezersko, ZLD Gorenjske in Lovsko zvezo Slovenije v nedeljo, 3. junija 2012, že devetnajstič organizirala to zahtevno, zanimivo, vselovensko kondicijsko smučarsko tekmovanje, ki vedno poteka v naravnem visokogorskem okolju in na snegu. Vreme je bilo v

izjemno veliko trdne volje; od organizatorjev pa prav tako veliko požrtvovalnosti in izjemno voljo. Organizatorji tega tekmovanja vedno delajo vse brezplačno ali brez nadomestil za porabo časa in kilometrine. Doslej se je poletnega veleslalomu udeležilo skupaj skoraj 2000 tekmovalcev. Zabeležili pa smo tudi nihanja v udeležbi od 50 pa tudi do 250 udeležencev na tekmovanje. Tudi visoki gostje so že tekmovali na tekmi za pokale kristalnega jezerskega gamsa: direktor direktorata za gozdarstvo in lov Maksimiljan Mohorič, France Golija, predsednik Gorenjske ZLD in LZS, pa prof. dr. France Bučar so se spustili po strminah Skutinega ledenika in lovcem predstavili znano resnico: »Kjer je volja, je tudi pot in doseg cilja.« Tudi Peter Belehar, zdajšnji predsednik ZLD Gorenjske, je bil reden tekmovalac in udeleženec tekmovanj.

Čas, v katerem živimo, je tudi v lovstvu poskrbel za primere določene »nasičenosti«, upadanje volje, vse bolj se v ospredje vrinjajo brezbrizna lagodnost,

Foto: F. Ekar

Letos se je po ledeniku spustilo osemindvajset lovcev in ena lovka iz dvainvajsetih slovenskih LD.

soboto in nedeljo lepo in sončno, meglice pa so poskrbele še za izjemno slikovito dekoracijo in gorske vedute.

A vremenske napovedi, ki so bile izjemno slabe, so kar precej lovcev tekmovalcev odvrnile od udeležbe na tekmovanju. Tako se je zbralo na startni listi in tekmovalo le 58 lovcev in ena lovka iz 22 lovske družin iz Slovenije.

Skoraj dvajseti zapored pripravljati tako zahtevno tekmovanje v visokogorju, več kot 2000 m visoko, je zahtevno opravilo, ki od tekmovalcev terja dobro telesno pripravljenost in

prisotnost starostne utrujenosti in upadanje volje za društvene aktivnosti, utrjevanje lovske vrednote.

Ob takih pomislekih so predsednik ZLD Gorenjske Peter Belehar, župan Jezerskega Jure Markič in starešina LD Jezersko Franc Ekar jasno povedali in sporočili, da se zato jezerski edinstveni slovenski dogodek, kakršno je smučarsko tekmovanje za pokal kristalnega gamsa, mora nadaljevati. Obenem je to tudi vrednota za kraj in ne nazadnje se moramo kraju in tamkajšnjemu lovstvu oddolžiti za

Čestitke najboljšim strelcem v Dobravi

vrednote, ki nam jih nudi jezerski gorski svet. Zato so se priprave na 20. lovsko smučarsko tekmovanje praktično začele takoj po zaključku devetnajstega.

Ekipno so letos pokale kristalnega gamsa prejele:

1. LD Dovje - Mojstrana
2. LD Bistra
3. LD Jezersko ,
4. Šmartno na Pohorju
5. LD Peca - Mežica.

Ženske – »gamsovke« – **Marija Cigler**, LD Šmartno na Pohorju.

Lovci 60 do 70 let – »modrostni gamsi«

1. Franc Rabič, LD Dovje
2. Jože Meško, LD Jezersko
3. Mirko Vnuk, LD Hrastnik

Lovci 50 do 60 let – »stari kozli«

1. Mitja Rak, LD Braslovče
2. Zvonko Kričaj, LD Slovenj Gradec
3. Borut Torkar, LD Bled.

Lovci 40 do 50 let – »starejši kozli«

1. Davo Karničar, LD Jezersko
2. Robert Kralj, LD Tržič
3. Zvonko Kravanja, LD Soča

Lovci 30 do 40 let – »srednje stari kozli«

1. Gregor Mertelj, LD Dovje
2. Tomaž Leskovšek, LD Tabor
3. Boštjan Gorza, LD Bistra

Mladi lovci 18 do 30 let – »mladi kozli«

1. Boštjan Pahovnik, LD Luče
2. Miha Sernc, LD Šmartno na Pohorju
3. Grega Adamič, LD Bistra

Med tekmovalci je bilo opaziti dokajšnje tekmovalno vzdušje ...

Na tekmovalstvu so za varnost skrbeli gorski reševalci GRS Jezersko; PD Kranj pa je posebej za ta dogodek odprlo Kranjsko kočo na Ledinah in nudilo toplo zavetje in omogočilo prevoz smuči in opreme do starta s tovorno žičnico. V kulturnem programu so sodelovali lovski rogisti iz Bohinja in harmonikarja Gašper Tičar in Brane Dežman. Za pomoč pri organizaciji so poskrbeli LZS - Lovce, ZLD Gorenjske, Union, Mercator, PGD Jezersko, GRS Jezersko in Občina Jezersko, ki dogodek in prireditev priredi v okviru občinskih praznovanj. Izjemno veliko dela so opravili člani LD Jezersko, ki so si prizadevali za dobro počutje udeležencev s pripravo odlične lovske kulinarike, priprave smučišča, prireditvenega prostora in vsega preostalega za nemoten potek prireditve.

Pokale in priznanja so podeljevali: župan Občine Jezersko **Jure Markič** (tudi vodja tekmovalstva), **Peter Belehar**, predsednik ZLD Gorenjske, in **Franci Ekar** (med udeleženci tudi najstarejši tekmovalec), sicer pa staršina LD Jezersko.

Franci Ekar

Z belokranjskimi pevci po reki Kolpi

Na prijazno povabilo predsednika Kulturnega društva LPZ Bele krajine **Staneta Sajevca**, naj se udeležimo tradicionalnega raftinga oziroma spusta po reki Kolpi, sva se s strokovnim tajnikom ZLD Bele krajine **Tadejem Burazerjem** takoj odzvala.

Srečali smo se v soboto, 14. julija, zjutraj pri predsedniku zbora: vsi pevci, spremljevalke in gostje, in sicer na njegovem domu pri Vinici, kjer nas je pri-

jazna Stanetova soproga sprejela s kavico in po želji še s čim tekočim. Belokranjsko pogačo je prinesla s seboj Nada, žena našega pevcu **Francija Jakljeviča**. Od tam smo se kmalu napotili h Kolpi, kjer smo pustili avtomobile in se s kombiji odpeljali v vas Kot, ki je tudi najnižja geografska točka Slovenije. Z ženami in spremljevalkami pevcev se nas je zbralo skoraj dvajset. Ob spominskem kamnu, obeležju, ki je najjužnejša točka Slovenije, smo se tudi fotografirali. Spust je bil že drugi po vrsti in dogovorjeno je bilo, da postane tradicionalen.

Razmestili smo se po raftih (po trije v vsakega) in se spustili na perturno potovanje po reki Kolpi.

V tistem delu je kanjon Kolpe izredno slikovit, voda pa je na nekaterih mestih zelo deroča. Temperatura vode se je s kilometri zviševala in pri Prokšlju, blizu Vinice, je dosegla kar 27,5 °C.

Med potjo smo se vsakih nekaj kilometrov ustavili, se povezali med seboj, da nas voda ne bi razdvojila, in zapeli venček pesmi, vmes pa smo popili tudi kozarec ali dva »belokranjsca«. Malico smo imeli ves čas pri roki. Metka, Ivanka, Nada ... so prinesle sadni »štrudel«, piškote, sendviče, pogačo ... Vsega je bilo več kot preveč; in vsakem počivališču smo se hvaležno gostili z »naj« domačimi dobrotami.

Kadar smo se ustavili, so se nam približali mimo ploveči drugi raftarji in kanuisti, nekaj časa poslušali naše petje, nato pa so nekateri zapeli z nami. Bili so navdušeni. Mlajši kanuist, lovec iz Ljubljane, je rekel, da se bo vključil v njihov pevski zbor, če

Letos je bil Skutin ledenik najskromnejši s snegom v dvajsetih letih (Ekar).

Vsi, ki smo se julija spustili z belokranjskimi pevci po brzicah Kolpe. Enotni smo si bili – enkratno doživetje!

Sobota. O pomenu lovske svete maše in poznejšega druženja z lovci in krajsani Kroga ter drugih obiskovalcev bližnjih vasi je spregovoril starešina LD Murska Sobota **Ivan Karoli**.

Tokrat so lovci daritveni oltar obogatili s posebno vsebino: okrog oltarja so namestili zelenje, ga okrasili s smrekovimi vejami in tja postavili maketo lisice, ki je dala težo in vzdušje lovskemu praznovanju v Krogu, ki je simbol lovstva. Lovske svete maše se je udeležilo okrog trideset članov zelene bratovščine, predvsem starejše generacije lovcev. Tudi v LD Murska Sobota namreč ugotavljajo, da se število lovcev iz leta v leto manjša oziroma se zmanjšuje, za kar je več vzrokov. V zadnjem času so lovci pri lovskem domu opravili nekaj vzdrževalnih akcij: prekrili so del ostrejša lovskega doma in opravili nekaj notranjih in zunanjih del.

LD Murska Sobota je razdeljena na dva lovska revirja, in sicer Krog in Rakičan. V lovskem revirju v Krogu je za delovanje lovcev zadolžen **Marjan Štiblar** kot »mali starešina« tega lovskega revirja. Skupna LD Murska Sobota je bila sicer ustanovljena leta 1971, a njene lovske korenine segajo še daleč nazaj. Med zadanimi nalogami za prihodnost je v programu tudi razvoj novega društvenega lovskega prapora.

Bojan Žerdin

Za 80. rojstni dan so mu nazdravili s 85 let starim vinom

Čeprav je znano že dolgo, je mnogim šele ob njegovem 80. življenjskem jubileju postalo povsem jasno, da **Ivan Kovač**, nekdanji ugleden družbeno-politični veljak in gospodarstvenik, pred upokojitvijo dolgoletni direktor Pomurskega sejma, sodi med osebe, ki so ogromno naredile za Gornjo Radgono in širšo okolico. Bil je pravzaprav eden tistih ljudi, ki so zaznamovali razvoj in napredek Gornje Radgone v drugi polovici prejšnjega stoletja. Ker je bil aktiven in dejaven na različnih področjih, niti ne preseneča, da mu je zdaj, ko jesen življenja skupaj s svojo življenjsko sopotnico Anico preživlja v Domu starejših občanov Gornja Radgona, voščilo za okroglo obletnico toliko ljudi. Poleg več desetini svojcev, prijateljev, znancev, sostanovancev v domu so Ivanu nazdravili in mu zaželeli še mnoga zdrava leta predstavniki številnih društev in združenj, v katerih je bil Ivan dolga leta prizadeven in aktiven član. Poleg vinogradnikov mu je čestitke in darilo izročila delegacija Lovske družine Radgona (starešina **Milan Kolarič**, podpredsednik in gospodar **Mirko Njivar** ter vodji revirjev **Janez Kralj** in **Jaka Zorko**), saj je Ivan v tej LD kot član skoraj pol stoletja z delom zelo veliko prispeval predvsem pri gradnji lovskega doma in drugih lovskih objektov.

Med izvrstno kapljico, s katero so mu nazdravljali, je izstopal arhivski renski rizling, ki so ga v Halozah natrgali davnega leta 1926, v steklenice napolnili pa leta 1927 v Kmetijskem kombinatu Ptuj. Pred tridesetimi leti, ko je Ivan Kovač praznoval abrahama, ga je dobil od prijateljev, ga pravilno skladiščil in prihranil za svoj 80. rojstni dan. Seveda je bilo zraven še nekaj izvrstnih, a nekoliko »mlajših« arhivskih vin ter mladih vin in penin iz last-

nega Kovačevega vinograda v Črešnjevcih ter iz drugih vinskih kleti s širšega območja.

O. Bakal

Sprehod mladoporočencev skozi koridor pušk

Moj lovski učitelj Figurežov Hanzi, nestor tržiških lovcev, **Ivan Kralj**, mi je večkrat pripovedoval, kako so lovski čuvaji (med njimi tudi njegovi trije strici **Ahačiči**) ob poroki starega barona v Jelendolu izkazali lovsko čast, po njegovem imenovano »flintenhajl«. Na stari fotografiji mi je dogodek tudi pokazal. Slovenskim lovcom malo manj znana lovska šega je vsekakor lepa čast za lovca ženina, ki mu je namenjen »pozdrav pušk«, za vse udeležene pa slavnostno in zanimivo doživetje. Tako smo lovski prijatelji tudi letos, 12. maja, počastili našega tovariša **Aleša Vidica** - Pikota.

Osemdesetletniku Ivanu Kovaču so poleg domačih, prijateljev in vinogradnikov čestitali tudi radgonski lovci.

Mojca in Aleš Vidic s sinom sta se sprehodila pod puškami lovskih tovarišev.

Aleš je lovec od nog do glave, kinolog, balistik in profesor lovske »latinščine« ter strah in trepet lisic in sivih vran v **LD Dobrča**. Nevesto in ženina smo lovci pričakali v špalirju s puškami na levih ramah pred domačo hišo na Brdu pri Kovorju. Ko sta se nevesta in ženina približala, smo po kratkem nagovoru opravili pozdrav, in sicer sta po dva lovca, ki sta si stala nasproti, na ukaz vodje dvignila puški v pozdrav – v smeri od zadnjega para proti prvemu – in ko je bil koridor sklenjen, je znani tržiški starodobni smučar, lovec in rogist **Jožko Meglič** zatrobil slavnostno melodijo in tako povabil nevesto in ženina, da sta se sprehodila skozi tako oblikovan koridor ...

Tomaž Pirih

Primeri dobre prakse: učinkoviti načini varovanja drobnice pred napadi volkov

Preprečevanje plenjenja drobnice je eden večjih izzivov, ki se pojavljajo pri upravljanju s populacijo volka v Sloveniji. Po informacijah iz literature, ki obravnava tovrstno problematiko, in izkušnjah držav po svetu, sta nočno zapiranje drobnice v varne ograde in varovanje čred s pastirskimi psi preizkušeni metodi uspešnega varovanja drobnice pred napadi volkov. V sodelovanju s petimi zainteresiranimi rejci drobnice izvajamo v okviru projekta **SloWolf** primere dobrih praks, katerih namen je predvsem predstavitveni prikaz učinkovitih načinov zaščite drobnice pred napadi volkov. Na pašnikih vseh vključenih rejcev se je v preteklosti redno pojavljala škoda, ki so jo povzročali volkovi. Skupaj z Zavodom za gozдове Slovenije smo na teh pašnikih postavili 170 cm visoke električne mreže (elektromreže). V letu 2011 po postavitvi elektromrež na štirih pašnikih **ni več nastajala škoda**. Še v letu 2010 je bilo pri omenjenih rejcih ocenjenih petintrideset škodnih primerov v vrednosti 14.568 evrov. Peti rejec elektromrež občasno ni uporabljal, a se je, v primerjavi z letom 2010, vrednost škode tudi pri njem zmanjšala za 85 %. Skupno je bilo tako v letu 2011 pri petih rejcih, ki so uporabljali dodeljene visoke elektromreže, za več kot **100.000 evrov manj**

Odlovljeni in z ovratnico opremljeni volkulji z območja Nanosa in Kočevskega roga

Volkulja Tonka, odlovljena maja 2012, nosi rumeno telemetrično ovratnico in se giblje na območju Nanosa in Vremščice.

Foto M. Krolfel

Aprila smo ponovno začeli odlovljati volkove z namenom, da jih opremimo z GPS- in GSM-ovratnicami, ki omogočajo natančno spremljanje gibanja in spoznavanja življenja volkov pri nas.

V petek, 18. 5. 2012, smo v jutranjem času na območju Nanosa odlovili volkuljo, ki smo jo poimenovali **Tonka** in ocenili njeno starost na sedem let. Znaki mlečnosti (laktacije) so pokazali, da je nekaj tednov pred odlovom skotila mladiče, kar pomeni, da bomo imeli v Sloveniji prvič možnost spremljati vodilno (alfa) samico v tropu. Njena rumena radiotelemetrična ovratnica bo znova omogočala spremljanje tropa *Vremščica - Nanos*, katerega član je bil tudi volk **Vojko**. Njegov signal smo izgubili septembra lani.

V začetku julija (5. 7. 2012) nam je spet uspelo odloviti volka, prav tako samico, le da tokrat na območju Kočevskega roga. Dve leti staro volkuljo smo poimenovali **Tia**. Ob odlovu je tehtala okrog 30 kg in je bila po strokovni oceni videti zdrava. Sklepamo, da je članica tropa *Rog*, vendar bomo na dokončno potrditev morali počakati na vzorce njenega gibanja in rezultate genetske analize vzorca sline, ki smo ji ga odvzeli ob odlovu.

Doslej smo v okviru projekta SloWolf poleg Vojka z območja Vremščice, Krasa in Nanosa spremljali še **Luko** s Kočevske ter **Brina** in **Slavca** iz tropa *Slavnik*. Slednji je svojo več kot 2000 km dolgo pot zaenkrat končal v Italiji, kjer si je – kot trenutno kaže – našel samico in skupaj z njo vzpostavil lastno območje v okolici Verone.

K uspehu pri odlovu volkulje s Primorske in volkulje s Kočevske je pripomoglo tudi odlično sodelovanje z lovci iz LD Hrenovice, LD Loka pri Črnomlju ter zaposlenimi v Lovišču s posebnim namenom Medved, ki se jim za vso pomoč pri delu na terenu zahvaljujemo.

Skupina SloWolf

Volkulja Tia, odlovljena v začetku julija 2012, ima svetlo modro ovratnico in se giblje na območju Kočevskega roga.

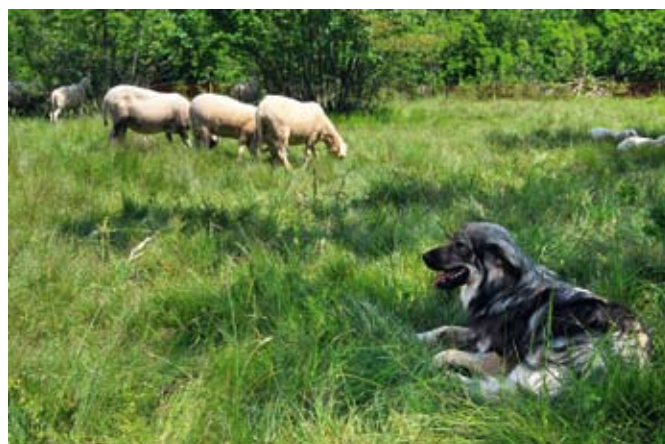

Foto M. Krolfel

Vse foto: I. Kovčič

Tornjakinja Ala varuje čredo v Volčah pri Pivki.

Kraševac Jaron iz okolice Komna

Postavljanje 170 cm visoke elektromreže na Mlaki pri Kočevski Reki

izplačanih odškodnin zaradi napadov velikih zveri v primerjavi z letom 2010, kar je velik del vseh izplačanih odškodnin v Sloveniji. Poleg elektromrež smo v sodelovanju z Društvom ljubiteljev in vzrediteljev kraških ovčarjev Slovenije na območje Krasa, Pivke in Kočevja kupili in darovali sedem psov pasme kraševac in tornjak. Ker se pastirski psi izoblikujejo v čuvaje šele od 18. do 24. meseca starosti, zaenkrat še ne moremo ocenjevati njihove učin-

kovitosti. Poleg darovanja psov je zelo pomembno tudi strokovno svetovanje o ustrezni vzgoji in oskrbi pastirskega psa, kar nudimo rejcem, ki so se odločili za tovrstno vključevanje v akcijo primerov dobrih praks. Na podlagi pridobljenih izkušenj sodelujočih rejcev ugotavljamo, da lahko s pravilno uporabo elektromrež občutno zmanjšamo škodo, ki jo povzročijo volkovi.

Naj bo to tudi priložnost, da se ponovno iskreno zahvalimo vsem rejcem za sodelovanje.

Ekipa SloWolf – U. M.

NOVE KNJIGE

Romana Erhatič
Širnik: Slovensko
sladkovodno
ribištvo in ribiči
skozi čas

Ob 130-letnici organiziranega ribištva tudi nova knjiga

Sredi junija je bila v prostorih Tehniškega muzeja Slovenije v Bistri pri Vrhniki zainteresirani javnosti predstavljena nova knji-

ga avtorice dr. **Romane Erhatic Širnik**, kustosinje Slovenskega lovskega in ribiškega muzeja Slovenije. Knjigo je ob 130-letnici organiziranega ribištva na Slovenskem založila in izdala **Ribiška zveza Slovenije**. Ob izidu 219 strani obsežne knjige (v skromni nakladi 1000 izvodov) sta poleg avtoričine izčrpane vsebinske predstavitve o njej spregovorila tudi predsednik RZS **Borut Jerše** in **Boris Dolničar**.

Knjiga je doslej najobširnejše delo o zgodovini sladkovodnega ribištva na Slovenskem in omogoča natančen pregled ureditve tovrstnega ribištva v preteklosti, kateremu je bila temelj tudi natančna analiza obstoječih pisnih in ustnih virov. Poudariti moramo dejstvo, da smo Slovenci tudi na tem področju, podobno kot v lovstvu, razvili edinstven in naprednejši model ribiškega upravljanja z ribjim življem, s katerim se drugi večji evropski narodi ne morejo pohvaliti.

Morda se bo kdo od lovcev, ki ni obenem tudi sladkovodni ribič, vprašal, zakaj namenjamo tej knjigi tudi v Lovcu tolikšno pozornost. Spomniti je namreč treba, da je bilo glasilo Lovec od svojega začetka izhajanja (1910) pa vse do leta 1930 tudi glasilo ribičev, saj je bil na naslovnici Lovca tudi podnaslov *List za lov in ribištvo* (ribarstvo). Ribištvu sta bili namenjeni dve rubriki *Ribištvo* (pozneje *Ribarstvo*) in *Raznotero o ribištvu* (Iz ribiške mreže oziroma Ribarska mreža). Torej je bil Lovec kar osemnajst let tudi uradno glasilo Slovenskega ribarskega društva v Ljubljani, leta 1948 pa glasilo Ribarstva Slovenije. Tedaj je ribiški del urejal dr. **Janko Lokar**, ki je znan strokovnjak iz lovskih vrst.

Leta 1934 je Zveza ribarskih društev Dravske banovine začela izdajati svoje glasilo, Ribiško-

lovski vestnik (600 izvodov na mesec), v katerem so s prispevki in tudi drugače sodelovali nekateri tedanji ugledni lovci, ki so bili obenem tudi ribiči.

Po drugi svetovni vojni, leta 1948, ko je bila ribiška tematika opazna tudi v Lovcu, je to rubriko urejal dr. Janko Lokar. Že leto pozneje je začelo izhajati samostojno glasilo ribičev *Ribič* s podnaslovom *List za sladkovodno ribarstvo*, ki ga je izdajal Sosvet ribarskih zadrug LR Slovenije.

Zgodovinsko pogojeno sodelovanje zaradi enakih naravovarstvenih ciljev

Ribiški prispevki, ki jih najdemo tudi v starejših letnikih Lovca, torej pričajo o obdobju skupnega razvoja in povezavah obeh sorodnih dejavnosti. Zato so nedvomno ozko vsebinsko povezani s tradicijo in cilji ribiške in lovske dejavnosti. Obe organizaciji sta se od vsega začetka iskreno zavzemali za varstvo naravnega okolja, skupaj z vodami in vsega živega v njih. Zato ni nič presenetljivega, da sta obe organizaciji 15. 5. 2009 podpisali medsebojni Sporazum o sodelovanju na naravovarstvenem področju. Zavezali sta se, da sta kot društveni nevladni organizaciji s svojim množičnim članstvom pripravljene stremeti k naravovarstvenim ciljem in v ta namen prispevati znanje svojega prostovoljnega strokovnega kadra ter da bosta ob vseh name-ranih večjih posegih v naravni prostor ali ob spreminjanju zakonodaje pripravljali skupna strokovno utemeljena stališča in predloge, pri katerih pričakuje-ta tudi ustrezen posluš države. Še posebno obe organizaciji, ki delujeta v javnem interesu, v zdajšnji politični situaciji skrbijo predvideni način izrabe naravnih virov, kar posledično vpliva tudi na njuno dejavnost. Nevarnost

je, da bi bile posledice nepremišljenega in prehitrega sprejetja takšnih sprememb neposredno odvisne predvsem od trenutnih političnih teženj in moči posameznih strank.

Že julija je LZS podprla stališče in pritožbo Ribiške zveze Slovenije do vsebine in postopka sprejemanja Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o vodah (ZV). Zato skupaj ne sprejemata razlogov za nameravane spremembe, ki jih je vlada predlagala ob krajšem postopku za podelitev vodnih pravic za hidroelektrarne z instalirano močjo do 10 megavatov (MW), in sicer, da zanje ne bi bilo več treba pridobivati koncesij, ampak bi bila raba vode za te elektrarne dovoljena že s podelitvijo vodnega dovoljenja. V resnici pa tu ne gre le za male hidroelektrarne, katerih moč naj bi bila do 1,5 MW, ampak tudi za zelo velike elektrarne z vsemi posledicami na vodno in obvodno živalstvo. Omenjeno težnjo je mogoče razumeti kot željo »energetskega lobija«, da bi čim bolj zaobšel časovno daljše pridobivanje potrebnih mnenj (soglasij) in skrajšal postopke naravovarstvene stroke, lokalnih varuhov narave ter drugih uporabnikov naravnega okolja in prostora.

Predlog MKO očitno želi vzpostavljati obnovljive vire energije na račun trajnega uničenja in osiromašenja naravnega okolja. Ker je z nameravanimi spremembami povezan velik in trajen poseg v naravno okolje in prostor, predlagani hitri postopek ni utemeljen, niti dovolj ustrežno obrazložen. Zato mu obe organizaciji nasprotujeta; tudi zato, ker neutemeljeno skrajšuje javno razpravo in razprave v postopku sprejemanja ZV.

Ker je MKO brez obrazložitve zavrnilo predloge in zahteve

Ribiške zveze, je ta organizacija ponovno pisno (tudi ob poročanju medijev) obnovila svoj protest, ki ga je prav tako podprla Lovska zveza Slovenije. Kot zainteresirani društveni organizaciji, ki delujeta v javnem interesu na področju ohranjanja narave in zagotavljanja biotske pestrosti, menita, da sta kot vsebinsko prizadeti nevladni organizaciji pri takšnih zadevah upravičeni sodelovati v vsaki razpravi o novonastajajoči zakonodaji. Zato bi morali njuno mnenje obravnavati vsaj enakovredno.

Boris Leskovic

Oglašanje naših ptic + CD

Pri založbi **Narava, d. o. o.**, je pred nekaj meseci izšla nova, razširjena izdaja knjige (15,5 x 21,5 cm, 64 strani, trda vezava) s priloženim CD, na katerem so

posnetki značilnega oglašanja ptic. Knjiga razmeroma neizkušenim opazovalcem ptic ponuja priložnost, da videz skoraj sto ptic, ki jih predstavlja, povežejo z njihovim petjem in klici ter tako še bolj uživajo pri opazovanju vsakodnevnih ptičjih prizorov v svojem okolju. Ptičje petje lahko slišimo povsod, bodisi v mestu bodisi na deželi. Brez glasbene kulise naših pernatih prijateljev bi bili vrtovi, parki, gozdovi in polja nenavadno tihi in zato toliko siromašnejši. Mnogokrat se zgodi, da slišimo oglašanje ptic, vendar jih ne vidimo. S pomočjo posnetkov oglašanja na CD bomo premostili tudi to oviro.

Knjigo sta v izvirniku napisala ornitologa **Owen Roberts** in **Hannu Jännes**. Jännes je tudi vodja izletov z opazovanjem ptic; v mnogih deželah je posnel njihovo oglašanje in petje ter uredil veliko zbirko zvočnih

Knjigo *Slovensko sladkovodno ribištvo in ribiči skozi čas* so predstavili (od leve) **Borut Jerše**, **Romana Erhatic Širnik** in **Boris Dolničar**.

posnetkov, ki jo še dopolnjuje. Za prevod knjige s priloženo zgoščenko sta pri nas poskrbela **Petra Finžgar** in **Janez Gregori**. Knjiga in zgoščenka, ki sta preprosti za uporabo, omogočata vpogled v skrivnostni svet ptic, namenjeni pa sta ljubiteljem tega področja in strokovnjakom. Razširjena izdaja prinaša opise 96 vrst ptic in posnetke njihovega oglašanja. Predstavljene so predvsem ptice, ki so pri nas celoletne ali polletne vrste, preletniki, zimski ali le poletni gosti. Jedrnatemu in zanimivemu opisu vsake ptice so dodani njena barvna fotografija, zemljevid razširjenosti ter opis njenega življenjskega prostora, načina hranjenja, gnezdenja in značilnega oglašanja. Vsak zvočni posnetek na zgoščenki je označen s številko, ki se ujema s številko ptice v knjigi. Dobro proučevanje zvokov z zgoščene nam bo pomagalo, da bomo ptice lahko prepoznali tudi po oglašanju na prostem. Na koncu knjige je abecedni seznam vrst s številkami ptic in številkami posnetkov na zgoščenki.

Knjiga in CD sta prirejena za opazovalce ptic vseh starosti in zmožnosti ter sta neprecenljivi pridobitvi, saj nam bosta odprla novo pot k prepoznavanju ptic in njihovega značilnega oglašanja ter poglobila naše razumevanje ptičjega vedenja v naravnem okolju.

Boris Leskovic

Nadzorno-sledilna kamera

Spremljanje številčnega stanja divjadi, ugotavljanje njihovega telesnega stanja, vedenja glede na spol, starost, načina prehranjevanja divjadi posameznih vrst in spremljanje njihovega zdravstvenega stanja je ena od glavnih nalog vsakega upravljalca lovišča (LD) in temelj za načrtovanje odstrela. Do nedavnega je bilo za to potrebno še veliko izkušenih lovcev, ki so na različnih mestih hkrati opazovali in preštevali divjad. Zdaj je to mogoče z mnogo večjo natančnostjo opraviti le z nekaj nadzornimi kamerami, ki jih namestimo na primerna mesta v lovišču, ne da bi vznemirjali divjad. To je le ena od možnosti, ki jih nudi kamera. Vas zanima, kakšna je divjad na krmišču in kdaj ga obiskuje? Je med njimi kaj trofejno zanimivega? Bi radi vedeli, kdo od nepoklicanih se zadržuje

okrog lovskega doma ali vaše hiše in posesti? Imate težave s krivolovom, krajo lesa ali pridelkov? V takih podobnih primerih se vam bo naložba v nadzorno kamero bogato obrestovala. Nadzorna kamera PC 5000, ki je na fotografiji, je majhna, lahka in robustna ter odporna proti vremenskim vplivom. Za razliko od večine drugih, cenejših modelov, je za sprožitev poleg gibanja potrebna tudi infrardeča toplota, ki jo oddajajo živa bitja. Zato na njej ni zabeleženih posnetkov, ki bi nastali ob padanju listja ali gibanju vejevja ob močnem vetru. Občutljivost senzorja je mogoče nastaviti. Tiha in hitra zaslonka omogoča nemoten nadzor nad divjadjo v dnevnem in nočnem času. Za kakovostne slikovne in video posnetke nočnega življenja poskrbi trideset infrardečih diod s 15 m dometom, ki ne motijo nočnega življenja, saj so nevidne. Na voljo je vrsta funkcij, npr. fotografiranje z zamikom ali fotografiranje z več zaporednimi posnetki. Mogoč je izpis datuma, ure, temperature in lunine mene. Zapis digitalne fotografije je v standardnem JPEG-formatu z resolucijo 5 MP. S kamero je mogoče tudi snemanje kratkih visokoresolucijskih filmov (640 x 480 pik pri 30 slikah na sekundo). Za shranjevanje slik in video posnetkov je mogoča uporaba kartic v velikosti do 32 GB. Če kamero povežemo z računalnikom ali televizijo, omogoča stalen neposreden prenos oz. nadzor dogajanja. Napaja jo 8 klasičnih AA-baterijskih vložkov, ki zdržijo približno eno leto oz. okrog 12.000 posnetkov. Kamera deluje v vsakem vremenu podnevi in ponoči in ne plaši divjadi. Namestitev in upravljanje z njo sta preprosta. Glede na možnosti, koristi in prihranke, ki jih nudi kamera, je cena 370 evrov ugodna in se nam bo hitro

povrnili. V sosednji Avstriji, Italiji in na Madžarskem je uporaba varnostno-sledilnih kamer že zelo razširjena in bi le težko našli lovišče brez njihove uporabe. Pri nas jih do pred dvema letoma skoraj ni bilo, zdaj pa jih kupujejo posamezniki in upravljalci lovišč (LD). Za morebitna dodatna pojasnila in naročila smo vam na voljo po tel.: (01) 25-10-880.

Predstavitvena reportaža
Beluga, d. o. o.

Rdeča pika First Strike

Optična namerilna naprava zvrsti »rdeča pika« ali pogovorno bolj znana kot »red point« je namenjena predvsem za streljanje na hitro gibljive cilje na kratkih razdaljah.

»Red point« oz. »rdečo piko« si lahko predstavljamo kot neke vrste strelni daljnogled brez povečave, kjer namerilni križ predstavlja rdeča pika, ki jo elektronski del naprave prikaže v sredini vidnega polja strelca. Ker optični merik nima povečave, omogoča merjenje z obema očesoma, kar podvoji vidno polje strelca. To je zelo pomembno pri streljanju na gibljive cilje od blizu. Lovci iz prakse vedo, kako težko je hitro pomeriti s strelnim daljnogledom na divje prašiče, ki tečejo le nekaj metrov od stojišča. Povečava v strelnem daljnogledu zoži vidno polje strelca; večja kot je, bolj ga zoži. Rešitev za to je prav »rdeča pika«, ki ima zelo veliko vidno polje. Z njo lahko pomerimo izredno hitro. Puško

samo prislonimo k licu, zamižati na eno oko sploh ni treba, celo bolje je, da ne, saj tako ohranimo široko vidno polje. Kjer vidimo rdečo piko, tja bo zadela krogla iz naše puške s pogojem, da smo tudi vse drugo naredili prav. Pika pokrije večjo površino cilja kot namerilni križ v strelnem daljnogledu, zato ni namenjena za natančne strele na večjih razdaljah. Meja uporabnosti povprečne rdeče pike je približno 100 m, najbolje pa se izkaže na krajših razdaljah. Zaradi takih lastnosti jo največ uporabljajo lovci, ki lovijo divje prašiče na pogonih, pa tudi nekateri lovci na pernato divjad, predvsem tisti, ki že slabše vidijo.

Tokrat predstavljamo najnovejši model z imenom First strike (Prvi zadetek). Konstrukcija sledi sodobnim težnjam po zmanjševanju velikosti pri tovrstnih namerilnih napravah. Predstavljeni optični merik je doslej najmanjša rdeča pika v ponudbi tovarne Bushnell, saj tehta borihih 60 g in je dolga samo 5 cm. Prirejena je za drsno montažo sistema Weaver, tako kot so tudi za vse druge rdeče pike. Za uporabnika je prijetna, njena uporaba je skrajno poenostavljena. Rdeča pika samodejno ugasne, ko jo zapremo z zaščitnim poklopcem. Svetilna jakost rdeče pike je samonastavljiva in se samodejno prilagaja trenutnim svetlobnim razmeram v okolici. Zaradi neomejene očesne razdalje jo lahko pritrdimo kamor koli v merilno linijo na orožju. Zelo je primerna tudi za montažo na puške šibrovke in revolverje.

Predstavitvena reportaža
Rodeoteam, d. o. o.

Model: 730005, namerilni ris: 5 MOA red dot (rdeča pika), teža: 61 g, dolžina: 5,2 cm, vidno polje: neomejeno, očesna razdalja: neomejena

Petinsedemdesetletnico življenja je v krogu svojih domačih 11. 5. 2012 praznoval **Alojz (Franc) Černe**, član LD Brezovica in dolgoletni strokovni sodelavec Lvske zveze Slovenije, kjer je poklicno skrbel za področje male divjadi in izobraževanje v lovstvu.

Lojze Černe se je bil rodil leta 1937 v Kozarjah pri Ljubljani na Krpetovi domačiji na Španovi poti. Ker so imeli starši v okolici več kmetijskih zemljišč, je tudi Lojze, kot najmlajši otrok, že kmalu pomagal bratom in sestram pri kmetijskih delih. Zaradi veselja do kmetijstva je po končani osnovni šoli nadaljeval šolanje na srednji kmetijski šoli v Mariboru in jo končal leta 1955. Študij je nadaljeval na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, kjer je leta 1963 končal visokošolski študij agronomije. Leta 1964 se je kot univ. inženir kmetijstva zaposlil na Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo na Oddelku za lovstvo kot znanstveno-raziskovalni sodelavec na področju male divjadi.

Že leta 1966 se je zaposlil kot referent za malo divjad na Lovski zvezi Slovenije. To je bilo v tistem obdobju, ko se je v Sloveniji začelo opaziti hitro številčno zmanjševanje poljskega zajca in poljske jerebice, pozneje (po letu 1970) pa tudi fazana. Maloštevila je bila tudi mlakarica. Bil je prvi, ki je začel strokovno pojasnjevati in razkrivati vzroke za zmanjševanje številčnosti male divjadi. Kot kmetijec je kmalu spoznal, da je zmanjšanje številčnosti tesno povezano s spremembami naravnih razmer v življenjskem okolju male divjadi ter da to ni posledica degeneracij zajca ali zmanjšane plodnosti male divjadi, kot so ugotavljali drugi priznani lovski strokovnjaki, združeni okrog veterinarja prof. dr. Staneta Valentinčiča. Černe je svoje osebne trditve in dokaze objavil v številnih prispevkih in člankih v Lovcu. Prav tako je smelo poudarjal, da rešitev male divjadi ni samo v rokah lovcev, ampak da je ta problematika tesno povezana s spremembo kmetijske in gozdarske rabe prostora; predvsem od uvajanja sodobne kmetijsko-gozdarske mehanizacije in velikopovršinske pridelave hrane z vsemi spremljavnimi zaščitnimi ukrepi (kemizacija), negativnimi za divjad. Ves čas službovanja na LZS se je zavzemal, da bi LZS reševala problem male divjadi dogovorno, skupaj s kmetijci in gozdarji. A kot je sam povedal, žal pri nobenem od predsednikov LZS ni našel razumevanja ne prej in ne zdaj.

Lojze Černe se je kar 35 let na LZS strokovno ukvarjal predvsem s področjem gojitve male divjadi, obenem pa skrbel še za delo komisij LZS za malo divjad (1976 do 1980 in 1997 do 2009), za lovsko strelstvo (1986 do 1988 in 1988 do 1993), sodeloval je v skupini raziskovalnega sosveta LZS za malo divjad (1988 do 1993). Vsa službena leta je predaval in svetoval lovskim družinam po Sloveniji o gojitvi male divjadi (o ureditvi nižinskih lovišč, remiznih poudirih in ribnikih za gojitev mlakarice). Kot slušatelj prve generacije je opravil tudi izpit za lovskega

tehnika. V obdobju službovanja na LZS je Lojze Černe v Lovcu objavil številne strokovne članke o gojitvi male divjadi, v katerih je venomer poudarjal, da je treba prednost dajati predvsem urejanju naravnih razmer za naravno gojitev male divjadi, kamor je le občasno smiselno izpuščati zmerno število zdravih fazanov in jerebic iz umetne vzreje. Leta 1979 je v Zlatorogovi knjižnici LZS izšla njegova knjiga, monografija Mala divjad, ki je doslej, poleg njegove brošure, v kateri je pisal pretežno o urejanju lovišč za malo divjad, edino tovrstno knjižno delo v slovensčini, ki celovito obravnava biologijo in vprašanja urejanja lovišča za malo divjad ter umetno in naravno vzrejo fazana, mlakarice, poljskega zajca in jerebice. Posebno skrb je Černe namenil tudi področju preprečevanja in ocenjevanja škode od divjadi na kmetijskih rastlinah, saj je tudi za to področje že leta 1989 napisal prvo strokovno knjigo Preprečevanje in ocenjevanje škode od divjadi v kmetijstvu, ki jo je izdala LZS in jo nato (edino) kar štirikrat ponatisnila. Njegovi prispevki z njegovega delovnega področja so bili objavljeni v vseh dosedanjih lovskih priročnikih LZS, vključno z najnovejšo lovsko enciklopedijo Divjad in lovstvo (v pripravi), ki bo izšla letos. Še lani je kot predavatelj ZLD Ljubljana sodeloval na tečajih za cenilce škode od divjadi in pomagal usposobiti nekatere nove kandidate med lovci za to občutljivo in odgovorno delo. Konec leta 1991 se je upokojil, a kot eden redkih strokovnjakov za malo divjad nekatere funkcije na področju male divjadi in škodne problematike od divjadi v kmetijstvu opravlja še naprej.

Društveno lovsko pot je Lojze začel leta 1966 v Lovski družini Vič - Ljubljana, kjer je bil v letih od 1968 do 1973 in od 1979 do 1984 uspešen, strokovno usposobljen in spoštovan gospodar LD ter obenem cenilec škode. Poleg tega je dolgoleten vodnik preizkušenih nemških prepelničarjev, ki so bili vedno uporabni tudi za delo po KS. Vedno je bil je dober mentor mladim lovcom in se je trudil za dobre tovariške odnose med člani, pri lovu pa se je zavzemal za zmerne načrte odstrela divjadi. To mu je v celoti uspevalo, saj je bila LD Vič do leta 2005, ko se je po novem ZDLov-1 kot površinsko prejemajna, a daleč naokrog z divjadjo najbogatejša LD - tudi na njegovo pobudo - sporazumno združila s sosednjo LD Brezovica ter prevzela tudi njeno ime. Kljub njegovim poznejšim osebnim pomislekom glede načina vodenja in upravljanja združene LD je še nadalje ostal član LD Brezovica, čeravno lovsko ni več tako zelo aktiven kot nekdanj. Zelo rad pa še vedno svetuje in pomaga pri upravljanju male divjadi v brezovškem lovišču, ki je znano kot eno od še redkih bogatih lovišč z malo divjadjo (predvsem poljskim zajcem in mlakarico) in kakovostno in številčno srnjadjo.

Spoštovanemu lovskemu tovarišu Lojzetu iz srca čestitamo ob njegovi okrogli obletnici in mu želimo še veliko zdravih in uspešnih let ter tudi dober pogled, če si ga bo zaželel.

LD Brezovica - B. L.
Lvska zveza Slovenije

V krogu svoje družine, prijateljev in solovcev je praznoval 70-letnico naš dolgoletni član **Marko Žigon**.

Rodil se je 26. 3. 1942 v Ljubljani, ki ji je ostal zvest do danes. Po končani osnovni šoli se je izšolal za gradbenega tehnika in se zaposlil. Med delom pri Emona Inženiringu je veliko potoval in nekaj časa služboval tudi v Maliju v Afriki, kjer je del prostega časa izkoristil tudi za lov. Na tisti čas ga spominja trofeja uplenjene svinje bradavičarke.

Leta 1973 se je včlanil v belokrajnsko LD Smuk - Semič in lovski izpit opravil v Črnomlju. Kmalu je ugotovil, da je sicer zelo lepo lovišče zanj le predaleč, zato je leta 1984 prestopil v LD Tomišelj.

Njegova natančnost in vestnost pri delu sta hitro prepoznali obe LD, zato so mu zaupali mnoge funkcije in zadolžitve. Od leta 1976 do 1983 je bil predsednik NO Smuk - Semič, od leta 1985 do 1986 je kot predsednik gradbenega odbora sodeloval pri gradnji našega lovskega doma, v letih od 1994 do 1995 pa tudi pri

gradnji lesenega bivaka na Krimu. V letih od 1988 do 1995 je bil knjigovodja LD Tomišelj. Leta 1993 se je preizkusil tudi v vlogi tajnika, vendar je zaradi okoliščin s te funkcije odstopil. Ponovno je tajniško funkcijo prevzel leta 1997 in jo opravljal do leta 1998. Od leta 1994 do 1995 je bil tudi predsednik NO in to funkcijo opravlja tudi še v zadnjih letih.

Kot lovec in ljubitelj psos je ugotovil, da ni pravega lovec brez izšolanega lovskega psa. Bil je vodnik različnih pasem: od lovskega terierja, brak-jazbečara, do resastega jazbečarja, ki je bil večkrat tudi prinašanja iz vode, in tudi bavarske barvarke. Preizkusil se je kot vodnik krvosledca in pri LKD Ljubljana in Komisiji LZS za spremljanje dela vodnikov krvosledcev sodeloval in vodil natančno evidenco te dejavnosti. Za bogat prispevek na področju lovske kinologije je bil odlikovan s srebrnim in zlatim znakom za kinološke zasluge. Za velik prispevek lovstvu je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Dragi Marko, ob jubileju ti želimo še veliko lovskega blaga in osebnega zadovoljstva, predvsem pa veliko zdravja.

LD Tomišelj - B. L.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Miro Cetina, LD Bukovje
Vladimir Klemenčič, LD Velika Loka
Martin Račič, LD Trbovlje
Mirko Zalokar, LD Studenec, Veliki Trn

85-letnico

Janez Glasenčnik, LD Velunja, Šoštanj
Slavko Klemen, LD Dol pri Hrastniku
Franc Kovačič, LD Ljubinj
Jernej Lamprecht, LD Gorenja vas
Alojzij Stermečki, LD Bizelsko
Jože Smidhofer, LD Ruše
Martin Željko, LD Adlešiči

80-letnico

Jože Babič, LD Kropa
Uroš Cergol, LD Krekove
Branko Delcotti, LD Rače
Zdenko Jerkič, LD Hubelj
Ivan Kašman, LD Kapla
Franc Kores, LD Stoperce
Anton Levstek, LD Višnja Gora
Martin Majcenovič, LD Zavrč
Edvard Makuc, LD Gaj nad Mariborom
Dragan Mitevski, LD Metlika
Virgilij Panger, LD Izola
Danilo Podlogar, LD Mengeš
Stanko Rogelšek, LD Velunja, Šoštanj
Karel Rupnik, LD Javornik
Albin Skodič, LD Rače
Maksimilijan Sušek, LD Radlje
Davorin Vavtar, LD Velika Loka
Anton Zalar, LD Sodražica

75-letnico

Gorazd Cibic, LD Plešivica, Žužemberk
Zdravko Cverlin, LD Kungota
Mihael Ferjančič, LD Krekove
Stanislav Grobelšek, LD Mozirje
Jože Hudoklin, LD Kamnik

Anton Iskra, LD Kozlek
Viktor Jerič, LD Podčetrtek
Martin Može, LD Gorjanci
Franc Pelhan, LD Idrija
Štefan Petek, LD Dobrova
Anton Pezdirc, LD Črnomelj
Stanislav Pogorevc, LD Vitanje
Branko Škornik, LD Loški Potok
Viljem Vidmar, LD Dol pri Hrastniku
Mirko Zrimšek, LD Begunje

70-letnico

Marjan Arko, LD Mokrc
Janko Bec, LD Juršinci
Janez Bregar, LD Šentjernej
Eljo Robert Čotar, LD Tabor, Dornberk - Branik
Tone Dermastja, LD Kamnik
Rajnhold Jelen, LD Bojansko, Štore
Jožef Jeršin, LD Škofljica
Vili Juvancič, LD Vače
Jožef Pino Klabjan, LD Dekani
Feliks Korošak, LD Dobrava v Slovenskih goricah
Franc Kralj, LD Pšata
Cvetko Krapež, LD Kozje - Stena
Drago Kreplj, LD Starše
Leopold Kuhta, LD Pesnica - Jarenina
Maksimilijan Lešnik, LD Oplotnica
Adolf Levičar, LD Krško
Vincenc Mrak, LD Kanal
Edvard Omerzu, LD Podčetrtek
Anton Orehek, LD Pšata
Alojz Ovsenik, LD Udenboršt
Oto Pesek, LD Starše
Konrad Plohl, LD Markovci
Jožef Povše, LD Polšnik
Otokar Praper, LD Jože Rotvein, LD Sveti Jurij, Jurovski Dol
Edvard Rupret, LD Kozje
Srečko Skubin, LD Dobrovo
Martin Smrekar, LD Polzela
Ivo Škrinjarič, LD Kapla
Alojzij Škrjanec, LD Grosuplje
Mihael Videmšek, LD Dobrna

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Naši vtisi s 5. Lovskega tabora v Petišovcih

Moj prvi lovski pohod

Že od malih nog sem si želel iti na lov s pravim lovcem in včeraj, 29. 6., so se mi sanje uresničile. Zvečer ob 19. uri je vsak dobil svojega lovca, s katerim je šel loviti in opazovat divjad. Midva sva avto ustavila ob gozdni cesti, kjer sva pot nadaljevala peš do visoke preže. Splezala sva nanjo in moral sem biti zelo tiho. Ko se je stemnilo, sva na gozdnem robu končno zagledala starega srnjaka. Opazovala sva ga, potem pa sem opazil še srno z mladičem. Pozneje sva opazila srno, ki je težko in globoko dihala. Sklepala sva, da ima nosne zolje. Končno sva zagledala divje prašiče na robu gozda, vendar so jih lovci, ki so se vračali z lova, preplašili. Nisva imela druge izbire, kot da sva se vrnila v lovski dom, kjer smo vsi taborniki hitro zaspali.

N. N.

Doživetje na lovskem taboru

Na taboru smo doživeli veliko lepih in nepozabnih trenutkov, a eden najlepših je bil uplenitev srnjaka gumbarja. 29. 6. smo se udeleženci z lovci odpravili v gozd. Jaz sem šel z lovcom Milanom, ki je lovec šele dve leti, a ima že veliko lovskih izkušenj iz prakse. Odpravila sva se na prežo. Med čakanjem sva videla in slišala srnjake, fazane, zajce, in na koncu še srnjaka, ki je preganjal srno med koruzo in jo prignal na travnik. Srna je zbežala na sosednjo njivo, srnjak pa se je pasel na travniku. Srne nisva smela upleniti, saj je v tem času prepovedan lov srn. Zato pa sva lahko uplenila srnjaka, ki ga je lovec ocenil, da je primeren za odstrel. Milan je napolnil puško, nameril in počakal, da je povsem izstopil iz pšenice. Srnjak je po strelu še dvakrat poskočil; mislil sem, da je zgrešil, a je nato obležal. To je bila moja prva prilika, da sem bil ob lovcu, ki je uplenil srnjaka. Pospravila sva stvari in odšla po srnjaka. Milan ga je nesel, jaz pa njegovo puško in nahrbtnik. V bližini avtomobila sva srnjaka očistila in ga naložila z zadnjim grizljajem v gobčku (zeleno vejico) dala v prtljajnik. Odpeljala sva se v tabor. Tam smo srnjaka gumbarja položili na desno stran. Na kon-

Narisala tabornica Marina Makovec.

cu sem Milanu segel v roko in mu rekel: »Lovski blagor!« On pa mi je odgovoril: »Lovska hvala!« To so običaji, ki jih lovci ohranjajo in so za nelovce zelo zanimivi.

Jaka Ficko

Videl sem divje prašiče

Najlepši dogodek na taboru je bil, ko sem čakal na preži in z nje videl divjega prašiča in pet mladičev. Lovec Zoli se ni odločil za strel, saj so bili ob svinji majhni mladiči. Po lovskem zakonu jim v tem času ne smejo upleniti mame. Mladiči bodo preživeli, ker je Zoli ravnal pravilno. Na lovu nisva videla le divjih prašičev, ampak tudi dva srnjaka, eden od njiju je bil zelo lep. Prav tako sva videla srni, ena od njiju je vodila mladiča.

Rok

Najzanimivejša učna snov v lovstvu

Moja najzanimivejša učna snov je bila lovška kinologija. Predvsem zato, ker se ukvarja s psi, ki so zame najlepši. Drugi dan, ko nam je lovec Geza Bačič predstavljal lovske pse, je bil zame najlepši. Potem smo pripravljali krvno sled, po kateri so čez čas psi različnih lovskih pasem iskali položeno divjad na koncu sleda. Potem nam je mentor Tomaž razložil delo psov šarivcev. Bilo mi je zelo všeč.

Matic

Pet najlepših doživetij

Napisal bom nekaj o taboru.

1. Najboljše je bilo, ko smo šli na lov v gozd.
2. Med lovom sem videl nekaj divjadi.
3. Vsi skupaj smo ujeli dva gumbarja in divjega prašiča.

4. Med lovom sem imel čudovitega mentorja.

5. Na lovu sem bil 29. 6. 2012 od 19. do 22.10 in 30. 6. 2012 od 16.30 do 19. 20.

Nejc Časar

Nepozabno doživetje

Napočil je dan, ko smo se odpravljali na peti lovski tabor. Tako kot se za lovca spodobi, smo vstali že zjutraj ob 3.45. Vsak udeleženec si je izbral svojega lovca, s katerim je odšel na

Zlezel sem s preže in odhitel na polje. Merjasca nisem našel. Lovcu sem zakričal, da ga ni. Tudi Ludvik je zlezel s preže in skupaj sva se odpravila daleč po polju iskat merjasca. Našla sva ga po znakih krvi. Odpeljala sva se do lovca, ki ga je očistil. Nato smo ga odpeljali do lovskega doma, kjer smo mu izkazali čast za darovano življenje. Bilo mi je zelo lepo in žal mi je, da drugo leto ne bom mogel več sodelovati na tem taboru.

Manuel Časar

Pes, zvesti prijatelj

Letos sem bila prvič na lovskem taboru. Najbolj mi je bilo všeč srečanje z lovskimi psi. Prikazali so nam, kako pes najde ali izsledi ustreljeno žival po njeni krvni sledi. Lovci so najprej na kraju, kjer naj bi žival ustrelili, poškropili kri. Nato so naredili z isto krvjo sled in za grmovje položili rogove srnjaka in ga rahlo zakrili. Privredli so psa, ki se je počasi začel premikati po sledi s smrčkom pri tleh. Vsi smo mu sledili, seveda smo bili nekaj metrov zadaj, saj bi ga drugače motili. Pes je uspešno prišel do rogovja. Pozneje so nam pokazali tudi psa, ki je iz

Narisala tabornica Vanesa Sakovič.

prežo. Jaz sem si izbral predsednika LD Prosenjakovci, **Ludvika Rituperja**. Odpravila sva se na prežo, kjer sva sedela nekaj minut, ko je iz gozda prišel merjasec. Najprej ga nisem opazil, opazil pa ga je mentor. Vzel sem daljnogled in lovcu povedal, da je to res merjasec. Lovec je vzel puško, nameril v žival in pritisnil na petelina. Merjasec je bežal naprej, nakar ga ni bilo več.

visokega grmovja podil fazane in druge pernate živali, da jih je lovec lahko ustrelil. Psi, ki smo jih videli, so bili različne velikosti. Obiskal nas je tudi starejši lovec, ki nam je povedal nekaj o lovskih psih in nam predstavil svojega psa. Vsi psi so bili lepi in ni mi žal, da sem obiskala peti lovski tabor, saj sem se veliko naučila o lovstvu.

Marina Makovec

V 90. letu starosti nas je na silvestrski večer, 31. 12. 2011, zapustil še zadnji ustanovni član LD Mislinja, **Rajko Rajmund Rozman**.

Rajko se je rodil 3. 2. 1922 v Mislinji kot peti otrok v številni družini. Oče Karel je bil zaposlen pri veleposestniku Pergerju v Mislinji, ki je imel v lasti velik del pohorskih gozdov in tudi svoj lov. Karel je opravljal delo revimnega gozdarja in lovskega čuvaja. Sina Rajka je že v mladih letih uvažal v lovstvo. Vzljubljen je naravo, saj mu je bil oče pri tem velik vzornik. Še pred 2. svetovno vojno se je v Mariboru izšolal za gozdarja. Rajka je zanimalo tudi lovstvo. Najboljšega učitelja, ki si bi ga želel vsak mlađeni, če on imel kar doma. Do vojne je pomagal svojemu očetu pri lovu pri veleposestniku dr. Arturju Pergerju. Med vojno so ga vpoklicali v nemško vojsko. Po osvoboditvi se je zaposlil v obratu Gozdnega gospodarstva Mislinja in tam leta 1985 dočakal upokojitev. Rajko je bil tudi eden od enajstih ustanovnih članov prve LD Mislinja, ki so leta 1985 dosegli, da je takratni Okrajni ljudski odbor Prevalje ustanovil LD Mislinja, ki pa je obstajala le do leta 1950, ko so jo oblasti priključile LD Golavabuka. Praktično lovsko znanje, ki ga je imel Rajko, je dopolnil še s teorijo in tako je leta 1952 uspešno opravil tudi lovski izpit.

Vrniti se v LD Mislinja je bila goreča želja vseh članov z Rajkom, velikim pobudnikom te želje, ki se mu je izpolnila oktobra 1954 na podlagi odločbe Okrajnega ljudskega odbora Slovenj Gradec. Tako je bil Rajko ponovno eden od glavnih organizatorjev že drugič ustanovitve LD Mislinja, ki je tedaj štela že 25 lovcev in kjer je bil izvoljen v prvi upravni odbor.

V svoji lovski karieri je bil zelo aktiven član, saj je dolga leta opravljal pomembne funkcije v IO LD, in sicer: od leta 1950 do 1954 je bil blagajnik, gospodar je bil (od l. 1954 do 1964), statistik LD (od l. 1964 do 1985), pomočnik gospodarja in statistik (od l. 1985 do 1989), pa spet statistik LD (od l. 1989 do 2001). Poleg omenjenih funkcij je bil član strelske ekipe z vrhunskimi strelskimi rezultati. Dolga leta je opravljal naloge revimnega vodje in mentorja številnim mladim članom. Tudi vloge lovovodje na skupnih lovih ni nikoli odrekel. Kot prekaljenemu lovcu mu je bil v največje veselje nočni lov na lisice in kune na čakanje.

LD ga je zaradi njegovega požrtvovalnega dela v družini predlagala LZS za odlikovanje. Odlikovan je bil z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje, dobil pa je tudi veliko priznanj in pohval. Vrhunec zanj je bil, ko je bil ob 80-letnici imenovan za častnega člana LD Mislinja.

Izguba člana in lovskega tovariša, kakršen je bil Rajko, sploh pa našega zadnjega ustanovnega člana ob obeh nastankih naše LD, je gotovo nenađmestljiva. Zato boš ostal, naš dragi Rajmund, trajno v naših spominih, mlajši člani pa bodo lahko prebirali podatke o tvojem liku in zgodovini, ki bo ostala zapisana v naši družinski kroniki.

LD Mislinja – J. S.

18. 2. 2012. Lep sončen dan, dopoldan žalostna vest: umrl je **Albert Hancman** (Alba), oče, dedi, pradedi, lovski tovariš, dober prijatelj. Albert se je rodil daljnjega

14. 11. 1919 v knapovskem naselju Žerjav pri Črni na Koroškem. Izšolal se je za tesarja. Kot mizar se je zaposlil pri takratnem Rudniku Mežica. V članstvo LD Pogorevc je vstopil leta 1951, že naslednje leto pa je opravil lovski izpit. Delo v lovišču mu kljub njegovi starosti ni bilo tuje. Sodeloval je pri prvi obnovi koč Dukles, pa tudi pri postavitvi koč Krivec. Od leta 1956 do 1971 je opravljal več funkcij: bil je gospodar, prosvetar, družinski kinolog, član nadzornega odbora. Za svoje delo ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge. Albin je bil tudi dober in srčen lovec, o čemer pričajo trofeje na stenah njegovega doma.

21. 2. 2012 smo se pogorevski lovci z grenkobo v srcih z vsemi lovskimi častmi poslovili od njega.

Dragi Albert, bil si čudovit človek in lovski tovariš, zato smo ponosni, da smo te poznali in bili lahko tvoji tovariši.

LD Pogorevc – R. P.

Tiho se je poslovil od nas spoštovani lovski tovariš **Vlado (Vladimir) Miklavžina**, ki je umrl 15. 3. 2012. Dva dni po praznovanju 84. rojstnega dne ga je bolezen, ki ga je že dolgo mučila, dokončno premagala. Od njega smo se poslovili na škalskem pokopališču ob otožnih zvokih lovskih rogov in lovskih časteh.

V družini Miklavžinovič je lovstvo že dolga desetletja. Njegov oče je bil pred 2. svetovno vojno zakupnik lovišča, po njej pa član lovske bratovščine v Škalah. V lovske vrte sta vpeta tudi njegov sin in vnuk. Vlado

je bil kot kmečki sin od rane mladosti povezan z naravo. V lovstvo se je vključil po 2. svetovni vojni in je bil leta 1955 eden izmed pobudnikov ponovne osamosvojitve LD Škale. Prav zato so ga člani leta 1956 izvolili za starešino. LD je v njegovem mandatu polno zaživel in intenzivno začela z izgradnjo lovskih domov ter drugih lovskih naprav. Ni naključje, da je njegov mandat starešine trajal polnih petindvajset let. Prostore svoje hiše je vrsto let odstopal za lovske posvete in občne zbornice. Okolico doma je rad odstopil tudi za lovske veselice. Starejšim lovcem in njihovim življenjskim sopotnicam so še vedno v spominu veseli družabni večeri, ki so bili na njegovi domačiji. Pri njem so se zbirali simpatizerji lovstva ter snovali načrte o gradnji lovskih objektov in drugih infrastruktur v krajevni skupnosti. Po odprtju druge lovske koč je prepustil vodenje lovske družine naslednikom, sam pa je še vedno aktivno sodeloval na družinskih posvetih. Na njegovo pobudo smo od leta 1991 prirejali Hubertove maše v spomin na premrle člane LD ter za varen lov aktivnih članov. Prav tako je bil pobudnik srečanj z lastniki zemljišč z območja našega lovišča, ki jih LD prireja vse od leta 1994. Ob praznovanju 75. obletnice njegovega rojstva (rodil se je 13. 3. 1928) mu je LD izglasovala naziv častnega člana. Tega naziva je bil vesel, vendar je menil, da je bolje biti redni član z vsemi obveznostmi in pravicami.

LZS je Vladimirja za opravljena dela in prispevek lovstvu odlikovala z znakom za lovske zasluge ter redoma za lovske zasluge III. in II. stopnje, SK ZLD – Celje pa s priznanjem. Glede na dolgoletno funkcijo, ki jo je Miklavžina opravljal v LD, lahko trdimo, da je bil vrsto let eden od glavnih stebrov LD Škale.

Dragi Vlado, LD Škale se ti iskreno zahvaljuje za tvoj trud in delo pri razvoju LD, za varstvo divjadi in izboljšanje njenega življenjskega okolja, pa tudi za tvoj prispevek k tovariškim odnosom. Živel si z naravo in jo imel rad; mirno počivaj v njenem naročju!

LD Škale – E. M.

V sobotnem popoldnevu, 14. 4. 2012, se je med lovci LD Adlešiči bliskovito razširila žalostna vest, da se je prekinila nit življenja **Gabrijela Vranešiča** - Gabiju, ki je v svojem življenju za svoja leta zelo veliko ustvaril. Težko smo sprejeli resnico, da se je za večno ustavilo njegovo srce.

Gabi se je rodil kot sedmi otrok 21. 6. 1934 v Tribuči pri Črnomlju. Otroštvo je delil z bratoma in štirimi sestrami. Še majhen je moral okusiti trdo življenje na domači kmetiji in čas ter zelo druge svetovne vojne. Aktivno je sodeloval (in jih tudi vodil) v družbenopolitičnih organizacijah, deloval v društvih. Vodil je Krajevno skupnost Tribuče. Bil je velik ljubitelj narave in domačega kraja, kjer je živel.

V lovske vrste zelene bratovščine je vstopil leta 1957 in bil zelo aktiven na vseh področjih delovanja LD, med drugim je v svojem 55-letnem lovskem stažu neprekinjeno deloval v UO, NO, disciplinski komisiji, komisiji za odlikovanja in priznanja ter v častnem razsodišču ZLD Bele krajine (od leta 2008 do leta 2012). Kot vse drugo je vestno opravljal tudi vse funkcije v LD, ki smo mu jih zaupali. Starešina LD je bil od leta 1978 do 1982, predsednik DK od leta 1984 do leta 1988, blagajnik od leta 2000 do 2008. Vse svoje zadolžitve je opravljal vestno in pošteno, tudi v skladu z računovodskimi standardi za društva. Ker je bil Gabrijel dober poznavalec srnjadi, je bil več let spremljevalec lovskih gostov. S sprehodi po lovskih brezpotjih s svojo psičko Caro si je nabiral nove moči za naslednje dneve. Vse svoje aktivno obdobje je bil odličen vodnik preizkušenih lovskih psov. Kako srečen je bil, ko je Cara zmagala ne le kot najlepša istrijanka in kot najlepša lovska psica, ampak ker je postala tudi absolutna prvakinja razstave v Šentjerneju. Žal ga zdaj pogreša tudi psička. Gabi se je ravnal po pregovoru *Življenje ni praznik – je le deloven dan*, zato ni poznal osemurnega delovnika. Čeravno večkrat truden kot spočit je proste trenutke namenil skrivnostim v naravi. S svojim naprednim delovanjem je veliko prispeval k razvoju LD in lovstva na našem območju.

Za zavzeto in kakovostno delo mu je ZLD Bela krajina podelila bronasti in srebrni znak. Z nami se je veselil vsakega našega uspeha na lovu, opravljenih nalog v lovišču in pri gradnji lovske koč in drugih objektov, pri katerih je znal poprijeti za vsako delo in tudi spoštovati trud drugih. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje. Našemu tovarišu Gabiju se zahvalujemo za vse, kar je dobrega storil za naravo, divjad, lovsko družino in lovstvo nasploh. Med adlešičkimi in belokranjskimi lovci je bil znana in priljubljena osebnost, kar se je ob veliki udeležbi izkazalo tudi na pogrebu. Gabija smo pospremili v večna lovišča po ustaljenem lovskem običaju. Lovski tovariši in prijatelji mu želimo miren počitek v preranem grobu v domači belokranjski zemlji v Tribuči; na prostoru spominov in žalosti.

LD Adlešiči – J. M.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Drago Glavič, LD Šentrupert, * 16. 9. 1960, † 13. 6. 2012.

Slavko Bohanec, LD Gorenja vas, * 11. 6. 1929, † 30. 5. 2012.

Rudolf Grm, LD Dole pri Litiji, * 10. 4. 1929, † 11. 5. 2012.

Stanislav Mlakar, LD Leskovec v Halozah, * 18. 2. 1933, † 18. 6. 2012.

Antun Dušan Rašpolič, LD Izola, * 16. 6. 1923, † 4. 5. 2012.

Milan Rozman, LD Tržič, * 26. 3. 1958, † 21. 7. 2012.

Anton Škof, LD Polhov Gradec, * 28. 2. 1948, † 6. 7. 2012.

Zdravko Okroglič, LD Grgar, * 14. 9. 1927, † 21. 6. 2012.

Franč Gerdina, LD Mozirje, * 26. 10. 1931, † 6. 7. 2012.

Marjan Pilih, LD Oljka, Šmartno ob Paki, * 27. 3. 1940, † 6. 6. 2012.

Pavle Kenk, LD Vrhnika, * 12. 10. 1921, † 2. 7. 2012

Franč Glušič, LD Šentjanž, * 12. 12. 1951, † 15. 6. 2012.

Andrej Smerdel, LD Radvanje, * 19. 11. 1921, † 3. 7. 2012.

Julij Manfreda, LD Planota, * 1. 2. 1924, † 20. 7. 2012.

Jožef Mesarko, LD Gabrovka, * 13. 12. 1917, † 4. 7. 2012.

Andrej Građišnik, LD Radlje ob Dravi, * 24. 11. 1935, † 15. 1. 2012.

Ivan Grubelnik, LD Radlje ob Dravi, * 24. 3. 1942, † 17. 6. 2012

Anton Bergauer, LD Radvanje, * 21. 9. 1953, † 27. 6. 2012.

Rudi Korošec, LD Nomenj, Gorjuše, * 4. 2. 1963, † 13. 7. 2012.

Ciril Strgar, LD Nomenj, Gorjuše, * 29. 9. 1935, † 3. 5. 2012.

Alojz Martinčič, LD Radeče, * 15. 2. 1944, † 15. 7. 2012.

Umrlim časten spomin!

Pozdravljena, samokritičnost!

V rubriki Lovska kinologija, v Lovcu 7–8, str. 421, je bil objavljen prispevek **Iztoka Trčka** Tudi napake je treba samokritično priznati. Pohvalno za avtorja, da si je upal priznati, kakšne hude napake je storil pri iskanju obstreljenega jelena in to tudi napisati. Njegovi zapisi v prejšnjih številkah Lovca so mi dali misliti, da se mu le prevečkrat dogajajo napake, ki pa se ne bi smele. Tudi njegova navodila, kako vzgojiti in voditi psa, so zagotovo le znana teorija, saj, kot vem, še ni vodil in izšolal veliko psov. A je z omenjenim zadnjim prispevkom le odprl prikrito »tabu temo«, o kateri je pomembno nekoliko širše spregovoriti, saj je takih, ki pri krvosledništvu delajo podobne napake, v Sloveniji med iskalci še veliko.

Brez zamere, a sprenevedanja, samohvale in celo izrečenih ali napisanih laži ni v nobeni drugi kinološki dejavnosti toliko kot v krvosledništvu! Sprašujem se, kako si nekateri ljudje s pomanjkljivim znanjem iz krvosledništva sploh upajo prijeti za sledni jermen ali celo drugim deliti nasvete. Uboga divjad, če se bomo kar naprej izživljali nad njo z učenjem po naravnih krvnih sledovih in ob lastnih napakah ter nato to spretno pometali pod preprogo!

Naj se vrnem na omenjeni članek, v katerem avtor piše o iskanju tistega nesrečnega jelena. Iskanje je v začetku potekalo dobro, saj je na sledi našel kri, zmotilo me je le dejstvo, da je psa izpustil, ker mu je ta nakazal, da naj bi bil jelen v bližini. In če je bil res v bližini, je bila izmišljena navedba o vrnitvi jelena. Zagotovo se ni vrnil poginit tja, kjer je prej začutil bolečino! S čim mu je pes to nakazal, se sprašujem. In kako to, da tega jelena potem pes ni našel!? Dobro vemo, kdaj lahko psa spustimo z jermenom: šele takrat, ko smo 100-odstotno prepričani, da je pred nami odskočila iskana – ranjena divjad! To pa vemo šele, ko prej najdemo ležišče s krvjo ali nam tudi vidni znaki na dvignjeni divjadi povedo, da je to žival, ki jo iščemo. Največja napaka, ki jo je storil iskalec, pa je, da nato ni poklical nobenega drugega veččega iskalca (sicer je menda poklical dva, ki pa sta bila takrat nedosegljiva). Zagotovo je avtor dob-

Zahtevno je bilo tudi iskanje prašiča, ki je bil zadet v nogo.

Srnjaka lanščaka smo našli šele po devetintridesetih urah. Pred nami ga je že iskala iskalka s psom, ki je skoraj prepričala strelca, da je srnjak premalo zadet, da bi ga lahko našli.

ro seznanjen, da je na spletu LZS objavljen seznam okrog 140 iskalcev – in ni vrag, da ne bi bil eden od navedenih pripravljen na iskanje!

Za kaj pravzaprav gre? Ko vodnik sprejme prošnjo za sledenje, prevzame vso odgovornost in mora narediti vse, res vse, da bo tisto sled, ki pokaže, da je žival res obstreljena, s psom dokončal – on ali pa kdo drug! Če naš pes ne najde, pa je divjad res zadeta (kri), nikakor ne smemo biti zadovoljni le s tem, da rečemo, da je žival pač »premalo zadeta«, in je s tem iskanje že končano. V takšnem primeru je treba vedno nujno poklicati drugega izkušenega vodnika s

prav tako že izkušenim psom na naravnih sledeh! Pri tem nikakor ni pomembna nikakršna moralna podpora lovskih tovarišev, kot je opisal avtor; češ, da je ni imel! Tu ni nobenega izgovora! Ko iskalec prevzame sledenje, je od tistega trenutka le on glavna oseba in se morajo vsi okrog njega podrediti njegovim zahtevam in željam, nikakor pa ne obratno! Zato labilne osebe ne morejo biti uspešni vodniki krvosledcev.

Sprašujem se tudi, kako je vodnik vedel, da je jelen napravil dvokilometrski krog in se nato vrnil skoraj na nastrel, ko pa ga ni po tej poti tudi sledil. Menim, da je jelen poginil ne daleč od nastrela in ga je v naslednjih dneh strelec našel kar sam, ker je bil trdno prepričan, da je jelena le dobro zadet.

Ob takih zgodbah se lahko upravičeno vprašamo, koliko divjadi nam zgine tudi zaradi takšnih in podobnih napačnih iskanj. Brez dvoma ogromno! Nobeno pomilovanje vodnika in njegova pohvalna samokritičnost ne pomagata upravljalcu lovišča (LD), ki je zato utrpel povsem nepotrebno denarno izgubo. A tudi denar ni vse, huje je živati, ki je že polna črvov, pa še vedno živa; v mukah čaka na svoj žalostni konec! Res je, da prav vsake obstreljene divjadi ne moremo najti; uradna statistika govori, da se povprečno najde le okrog 60 odstotkov iskane divjadi. Vendar je to spet zgolj statistika, ki pa, kot sem že omenil, zajema tudi takšne iskalce, ki jih ne bi smeli nikoli pustiti na samostojna sledenja! Zagotovo vsi takšni iskalci nikoli ne pozabijo v svoje dnevnike vpisati vseh »težkih« iskanj, dolgih morda 50 m ali še manj, da imajo potem zabeleže-

Jelen, ki je bil zadet v stegno.

no dobro splošno povprečje vseh iskanj. Takšno iskanje v resnici ni iskanje, ampak zgolj »pobiranje mrtve divjadi«, ki pa mora biti prav tako pravilno in strokovno opravljeno.

Ko se je leta 1991 prvič začela uradno voditi statistika iskalcev divjadi, nas je bilo takrat uradno le 40 takih, ki smo imeli pse, preizkušene po KS. Danes jih imamo že prek 140 (torej okrog 100 več!). Vprašajmo se, ali je res vseh teh 140 iskalcev sposobnih s polno osebno odgovornostjo prevzeti vse naravne sledi!

Nekateri se dobro zavedamo, kaj pomeni biti iskalec obstreljene divjadi. Iskalec mora biti predvsem telesno in psihično sposoben človek, ki je zmožen po potrebi ure in ure hoditi za psom. Biti mora dober lovec oziroma odličen poznavalec divjadi in njenih navad ter še boljši kinolog. Imeti mora dober vid in dobro razvit lovski instinkt (beri: talent). Kdor je že lovil v Afriki, je verjetno spoznal in videl, kakšne vrline imajo črnski stezosledci oziroma iskalci ranjene divjadi; kako lahko razločijo in izmed sledov 40-glave divjadi izločijo iste vrste, ravno sled tiste živali, ki je zadeta, in jo nato tudi uspešno najdejo. Pa pri tem psa ne uporabljajo za pomočnika! Kaj želim s tem povedati? Da o končnem rezultatu iskanja zelo veliko odloča tudi sposobnost vodnika, ne le psa (po navadi imajo dobri vodniki tudi dobre pse, žal pa to redko drži v obratni smeri). Ne more biti iskalec na primer nekdo, ki je barvno slep (daltonist) in ne opazi krvi. Na njegovo žalost ne, vendar so med našimi iskalci žal tudi takšni in so povrh vsega celo »priznani strokovnjaki«. Poleg tega mora biti pravi vodnik krvosledca odličen strelec, ker se lahko velikokrat znajde v življenjski nevarnosti; le njegovo predznanje (predvidevanja), zbranost in dobro oko lahko njega in njegovega psa rešijo hudih posledic.

Za vodnike, ki se lotijo UP po KS, bi bilo treba predhodno obvezno narediti vprašalnik, v katerem bi bila vprašanja: *kakšna je pljučna kri, v čem je razlika med to in kostnim mozgom, kako divjad nakaže strel v posamezne telesne dele* in podobno. Če neki vodnik o teh osnovnih zadevah, s katerimi se na naravnih sledih redno srečuje, nima pojma, k UP po KS s psom ne bi smel niti pristopiti, vse dokler teh stvari teoretično ne bi obvladal. Pa bo spet kdo rekel:

»Saj se bo naučil – s prakso.« Koliko glav velike divjadi pa bo moralo do takrat trpeti in zginiti? Nesprejemljivo, krivično do divjadi! Imam prijatelja, ki je iskalec v pravem pomenu besede, in velikokrat mi ob takšnih primerih ponovi: *»Ne more biti vsak 'harmonikaš', kakor tudi ne vsak iskalec, pa če ima še tako veliko željo po tem!«* Če je pes dobro izšolan in večš sledenja, pomeni pri iskanju že okrog 70 % možnosti za uspeh, preostale odstotke do 100 pa mora prispevati vodnik! Če bi bili vsi takšni iskalci, kot sem opisal, bi bili – verjemite – tudi statistika in grafi drugačni.

Pri nas v Sloveniji pri tem odgovornem delu ne potrebujemo množičnosti vodnikov, ampak predvsem zmernejše število res kakovostnih. Zato naj kinološki sodniki za ocenjevanje dela psov krvosledcev krepko premislijo, kateremu psu bodo »poklonili« oceno za III. nagradni razred. Da bo njegov vodnik le lahko iskal divjad po naravnih sledih!

Še nekaj o psih. Vsi načeloma vemo, kakšen naj bi bil dober pes krvosledec (v širšem pomenu besede); imel naj bi dober nos, voljo do sledenja (sledovoljnost) itd. Vendar se je treba odkrito vprašati, ali je pes izpolnil res vse potrebne pogoje za resno delo v loviščih, ker je na UP po KS preizkus opravil le s III. nagradnim razredom. Zavedati se moramo, da mu je pri tem na *umetni sledi* moral dvakrat pomagati sodnik, ki ga je popravil ter njega in njegovega vodnika usmeril spet na pravo sled, ki jo je pes zgrešil! Kdo mu (jima) bo pa pomagal v naravi, na naravni krvni sledi, ko bo zgrešil (bosta zgrešila) pravo sled in bo pes vodnika »odvlekel« bogve kam!? Preizkušnje po KS bi morale biti zato vsaj takšne, kakršne so na državni tekmi v **sledenju – brez spremeljave sodnika**. Da bi pes opravil pravi preizkus, bi moral priti vodnik s psom do konca sledi, kjer je položena divjad. Na sledu bi moral pobrati vsaj tri kontrolne vmesne lističe od petih. Če nekdo ni zmožen s psom opraviti takšne preizkušnje, **tudi ne bi smel biti uradno pripuščen na naravno krvno sled!** Potem bi bilo treba preizkusiti še druge lastnosti psa, kot sta ostrost in sledoglasnost. Prav primerna ostrost na divjad (ne na ljudi!) je zelo pomembna. Če pes ni dovolj oster, da ustavi in umiri vsaj srnjad, ni uporaben; razen če vodimo poleg še enega ostrega

psa, ki ga v takem primeru lahko spustimo v takšno delo. Bilo je že mnogo primerov – in jih bo še veliko –, ko je pes, ko je bil že pri srnjaku, namesto da bi ga ujel, zgrabil in umiril, le znova odgnal, tokrat tako daleč, da je bil za vedno izgubljen. Zdaj, ko imamo toliko raznih obor z divjimi prašiči, bi tudi potrebno ostrost psov lahko zelo uspešno preverjali. Če pes nima dovolj primerne ostrosti tudi na divjega prašiča, ne more biti ustrezen krvosledec. Kot vem, Nemci to pri psih pasem bavarski barvar in hanovrski barvar preverjajo že kar nekaj časa. Že vedo, zakaj! Vendar to so Nemci ... Kdaj bomo kaj podobnega uvedli mi, se le sprašujem. Morda takrat, ko bo tudi naša »krvosledniška oligarhija« sprevidela, da imamo pri nas v povprečju strahopetne hanovrčane in bavarce. Prav tako ne more postati uporaben

psom. Vse prevečkrat je opaziti, da se v naših loviščih po strelilih s kroglo išče le zato, da se sploh išče, ker to pač zahtevajo družinska pravila, ne pa zato, da bi vsako ranjeno žival želeli tudi najti. Velikokrat se je že izkazalo, da sta drugi vodnik in njegov pes (ali psi) tako »izgubljeno« divjad našla. Za seboj imam veliko takšnih primerov, zato še enkrat poudarjam, da je le vodnik krvosledca tisti, ki prevzame odgovornost sledenja in mora po potrebi poklicati na pomoč drugega vodnika, ne pa strelec, ki mu mora sicer pri tem brezpogojno pomagati! V vseh pogledih pa je nesprejemljivo, da se vodnik, ki se zaveda, da je njegov pes premalo oster ali predebel, da ne bo nikoli ustavil, zgrabil in ujel srnjaka (če ima denimo prestreljeno nogo), sploh loti take sledi! Ker že na začetku ve, da je vse obsojeno na ne-

Po dolgem iskanju nam je le uspelo priti do jelena, ki je bil zadet v spolovilo.

tisti pes, ki s svojim vodnikom opravi le nekaj iskanj na leto, pa še to največkrat le kontrolne preglede nastrelov. Večina psov oseb, ki se proglašajo za krvoslednike, žal ni v dobri telesni kondiciji; so predebeli, kar je zelo skrb vzbujajoče, saj takšen pes nikakor ni sposoben po potrebi več ur in v vročini slediti, goniti in na koncu morda še uloviti in umiriti obstreljeno divjad. Po taki gonji se pes komajda še privleče do vodnika in marsikateri vodnik nato le še modro zaključí, »da je divjad premalo zadeta«, in sledenje konča. O tem morda prepriča še strelca. Redko se zgodi (in praviloma le takrat, ko je pod vprašajem žival z močnim rogovjem ali čekaní zrelega merjasca), da se strelec sam, kljub vsemu odloči naknadno poklicati na pomoč še katerega drugega iskalca s

uspeh, pa vseeno upa »na čudežno pomoč, poslano z neba«!

Samokritičnost je vrлина, ki jo je treba upoštevati. Zato si tudi lovski tovariši Iztok Trček zasluži vso pohvalo; osebno mu zamerim le to, da želi svoj neuspeh očitno prevaliti na ramena drugih. Zato je našel tudi toliko izgovorov, zakaj ni uspešno našel jelena.

Še eno pomembno vprašanje je: **kaj storiti in kako, da ne bi mogel vsak (ne glede na to, da je uspešno opravil UP po KS) opravljati nadaljnega iskanja, če se ugotovi, da tega kot vodnik ni sposoben ali da njegov pes vendarle ni takšen, kot bi moral biti za takšno delo.**

Primer: poznam vodnika, ki je s svojim hanovrskim barvarjem opravil preizkušnjo (kako jo je sploh lahko, mi še do danes ni jasno), čeprav je njegov pes *stre-*

loplah, povrh pa se izrazito boji divjega prašiča. Vendar je ta vodnik izjemno dober in uslužen; nikakor ne bo nikoli in nobenemu prosilcu odrekel pomoči, ne pri iskanju divjega prašiča ne pri iskanju druge parkljaste divjadi, pri kateri je velika možnost, da bo prišlo do streljanja. Takih primerov se bi dalo naštet kar veliko!

Drugi primer: mlad vodnik je s svojim prvim psom prav tako opravil preizkušnjo po KS in odtehl lahko išče. Vendar: ali sta oba res že sposobna prevzeti težko sledenje? Po navadi je odgovor takšnega vodnika: »Bom poskusil...« Hudo narobe! Vsak tak vodnik, ki v preteklosti še ni imel psa, s katerim bi uspešno iskal, bi moral najprej nekaj iskanj opraviti pod mentorstvom večjega iskalca. In tak mentor naj bi mu nato tudi podelil nekakšno odobritev oziroma dovoljenje za samostojno iskanje. To bi morali čim prej »uzakoniti«, kar bi morala biti odgovorna naloga Komisije LZS za lovsko kinologijo (nikakor pa ne dolžnost komisije za vzrejo bavarskih in hanovskih barvarjev, ker je žal le preveč enostransko usmerjena le v ti dve pasmi). Veliko nas za delo po krvni sledi uporablja tudi pse drugih skupin lovskih psov, ki morajo biti obvezno ostri in sledoglasni, predvsem pa pravilno šolani in vodeni; njihovi vodniki morajo biti v dobri kondiciji. Moramo se zavedati, da ni vseeno, ali bomo našli obstreljeno divjad ali ne, ali smo se na sledi resnično kar najbolj potrudili in storili vse, kar je v naši moči. To ni tako, kot če ti gonič prižene – ali ne – zajca na »štant«. Če bo pes sled prej opustil, bo zajec nepoškodovan še nekaj časa lepo nadaljeval svoje življenje...

Povsem na koncu bi se rad dotaknil tudi vprašanja, **kdo je dolžan poravnati škodo na psu**, če se ta zgodi, kadar iščemo obstreljeno divjad. V zadnjem času se je večkrat zgodilo, da so pri sledenju nastali takšni nesrečni primeri. Pri iskanju se je pes poškodoval ali ga je poškodovala pri gonji zasledovana divjad; lahko tudi zaradi trka vozil pri prečkanju ceste. Nekatere družine imajo glede tega zgledno urejena določila, zapisana v svojih aktih (ali imajo celo vse skupaj zavarovano). Veliko ali večina LD pa glede tega nima določenega in urejenega ničesar. Še več, sprejete imajo celo nesmiselne sklepe. Največja neumnost je, da mora stroške po-

trebnih veterinarskih storitev za psa (kot se je tudi že zgodilo) ali celo stroške razbitega vozila ob naletu psa plačevati vodnik krvosledca, čeprav išče na prošnjo predstavnika druge LD oziroma lovišča. Poznam LD, ki je sklenila pogodbo z iskalcem, ki ga sicer lovci te LD po slabih streljih le redkokdaj pokličejo, ker vedo, da je njegov pes pre slabo izšolan in da je doslej našel kaj malo obstreljene divjadi, vedo za neuspešne primere ipd. Zato strelci iz te družine v primerih obstrelitve ali kontrolnega pregleda nastrela raje pokličejo drugega iskalca, ki mu bolj zaupajo. Toda če bi se psu drugega iskalca kaj zgodilo (denimo bi ga poškodoval ranjeni merjasec ali bi ga povozil avto), bi moral iskalcu stroške za psa povrniti strelec, ki ga je poklical; vse to zaradi neupoštevanja že podpisane pogodbe s prvim iskalcem, ne glede na to, da ga zelo težko priključijo ali mu ne zaupajo povsem. Popoln nesmisel! Sicer pa, zakaj bi bili glede poškodb na lovih izjema le krvosledci; enako bi moralo veljati za vse lovske pse, ki so udeleženi na lovih. Upam, da bodo snovalci novega **Pravilnika o uporabi lovskih psov v lovišču** upoštevali poslano pripombo in bodo v enega izmed členov napisali, da mora upravljavec lovišča obvezno poplačati stroške pri nezgodi lovskega psa pri delu. Kajti bolje je, da je dvakrat zapisano, kot iskati pravico na sodiščih.

Nedorečena zadeva je tudi sprejem enotno veljavnih **določil glede povrnitve stroškov iskalcem**. Res je, da je bil že davno sprejet sklep Komisije LZS o povračilu stroškov iskalcem, vendar ga je že povozil čas.

Da bi se vse omenjene zadeve enotno uredile v okviru lovske organizacije, menim, da imamo tudi zato izvoljeno in delujočo Komisijo LZS za lovsko kinologijo, ki ji polagam na srce, naj se urejanja navedenih aktualnih in nujnih zadev loti čim prej, saj naj bi jih uredila v čim krajšem času. Uredništvu naše revije pa predlagam, naj pri objavljanju prispevkov dopisnikov za to rubriko upošteva, da se ta ali oni nadebudni »pisun«, ki očitno prepogosto pošilja svoje prispevke (očitno le zaradi lastnega uveljavljanja), ne zaveda, da v kinologiji še nima prepotrebne kilometrine, da bi lahko koga kaj novega in koristnega naučil, in objavo omogoča drugim.

Dejan Poljanšek,
iskalec obstreljene divjadi

Vse foto: D. Poljanšek

Ob srnjaku, ki mu je krogla prestrelila nogo (sledenje je bilo dolgo in zahtevno).

Ocenjevanje zunanosti psov LKD Celje in obisk predstavnikov Društva ljubiteljev nemških prepeličarjev iz Avstrije

V sklopu načrtovanih lovsko-kinoloških prireditev na območju Savinjsko-Kozjanske ZLD – Celje je vsako leto tretjo soboto v maju na dvorišču lovskega doma LD Žalec na Rinki ocenjevanje zunanosti psov lovskih pasem. Letos je bilo še posebno slavnostno, saj smo ob 33-letnici obstoja **LKD Celje** razvili svoj prapor, zaslužnim kinologom podelili odlikovanja in predstavili šolanje vodljivosti lovskih psov VP-1/VP-2 s pomočjo dvajsetih tečajnikov (vodnikov s psi), ki

so z opravljenim izpitom uspešno končali spomladanski tečaj. Vreme je bilo tokrat za razliko lanskega – deževnega – odlično. **Jožica Metelko Kraševac** je ocenjevala zunanost alpskih brak-jazbečarjev, **Alenka Pokorn** ptičarje, **Andrej Puželj** jamarje, **Aleksander Svetelšek** šarivce, **Milan Udovč** goniče in **Janez Šumak** barvarje.

Milan Udovč, vodja prireditve, predsednik LKD Celje, je v svojem poročilu zapisal, da je bilo ocenjenih 51 psov, od tega 16 psov z odlično oceno, 17 s prav dobro, 15 z dobro ter trije psi z oceno zadostno. Lepo je bilo pogledati gručo tridesetih lovskih pripravnikov, ki jih je od ocenjevalnega prostora ene pasemske skupine do druge vodil in jim razlagal tajnik LKD Celje **Anton Savorgnani**. Z veliko pozornostjo so prisluhnili kinološkemu sodniku, ki so si vzeli

Foto: J. Šumak

Kinološki sodnik Aleksander Svetelšek v strokovni razpravi z avstrijskim kinološkim strokovnjakom

Janez Šumak administratorki narekuje opisno telesno oceno bavarskega barvarja.

deset minut časa, da so jim predstavili pasemske skupine psov, ki so jo ocenjevali. Verjamemo, da tudi takšna oblika predstavitve temeljnih informacij prispeva h »kinološki izobrazbi« bodočih lovcev.

Posebno živahno je bilo na ocenjevalnem prostoru za šarivce kinološkega sodnika Aleksandra Svetelška, ki je v družbi predsednika VK za nemške prepeličarje **Antona Selinška** in predsednika Kluba ljubiteljev nemških prepeličarjev (KLNP) **Vinka Otorepca** ocenjeval zunanost teh psov. Na povabilo slovenskega KLNP so namreč gostili predsednika Avstrijske kinološke zveze za nemške prepeličarje **Georga Eggerja**, predsednika Koroškega društva ljubiteljev nemških prepeličarjev iz Avstrije **Gerald Fischerja** in predsednika vzrejne komisije Avstrije za nemške prepeličarje **Gunterja Swazileka**, ki je hkrati tudi predsednik Kinološkega združenja za nemške prepeličarje Evrope. Skratka, visoki gostje iz Avstrije so bili zadovoljni z našimi prepeličarji in ocenjevanjem našega sodnika. Tako kot so povedali, si tudi oni želijo poglobljeno in tesnejše kinološko sodelovanje, za kar je bilo pozneje ob pogostitvi tudi dogovorjeno v prisotnosti predsednika Komisije LZS za lovsko kinologijo **Janeza Šumaka** in podpredsednika KZS **Aleksandra Svetelška**. Rezultat srečanja je bilo tudi skupno načrtovanje jesenske mednarodne uporabnostne preizkušnje nemških prepeličarjev, ki bo letos v Poljskavi!

Lovski golaž, ki ga je LKD Celje pripravila za vse udeležence prireditve, je prehitro pošel. Tako smo zabeležili še eno kinološko zmago na Celjskem.

Janez Šumak,
podpredsednik LKD Celje

pokazali kot zelo primerni za organizacijo takih prireditev. Tudi številčnost divjadi veliko pripomore, da so položene krvne sledi čim bolj podobne naravnim.

Za ocenjevanje dela na prireditvi so bili določeni: vodja sodniškega zbora **Alojz Mlakar** in naslednji sodniki: **Robert Bandelj**, **Jurij Rihtaršič**, **Ivan Traven** in **Zdravko Kosmač**. Na preizkušnji je sodeloval tudi kinološki sodniški pripravnik **Iztok Tomšič**, ki je s to prireditvijo končal svoj pripravniški staž in uspešno opravil izpit za sodnika za ocenjevanje dela krvosledcev. Od LD Selca je bil za vodjo prireditve zadolžen **Primož Bernik**.

okrepčilo, s katerim so si lahko postregli sodelujoči.

Ob 8. uri se je lahko začel tudi uradni del preizkušnje. Najprej je prisotne pozdravil vodja prireditve in jim na kratko predstavil lovišče in teren, na katerem so bile položene sledi. Nato je predal besedo predsedniku LKD Gorenjske, **Janezu Nahtigalu**, ki je prav tako pozdravil vse zbrane. Oba sta vodnikom in njihovim psom zaželela uspešno sledenje. Kot zadnji je vodja sodniškega zbora predstavil sodnike in zelo podrobno potek preizkušnje. Nato je sledilo oblikovanje skupin tekmovalcev s sodnikom in njihovimi terenski-

Del udeležencev, ki so se junija pomerili v delu po KS na Jelovici.

Po umetni krvni sledi na Jelovici

V Lovskem kinološkem društvu Gorenjske vsa leta svojega obstoja veliko pozornost namenjamo organizaciji preizkušenj po umetnem krvnem sledu (KS). Poleg preizkušnje naravnih zasnov (PNZ) goničev so po navadi to prireditve, ki se jih udeleži največ vodnikov s svojimi štirinožnimi pomočniki. Tudi letos je bilo tako, saj se je UP po KS za vse pasme lovskih psov udeležilo kar petnajst vodnikov s svojimi psi.

Letos, 9. junija, je preizkušnjo gostila **Lovska družina Selca**. Del območja, s katerim upravlja omenjena LD, se razprostira tudi na planoti Jelovica. Oddaljenost zbornega mesta, ki je bilo pred lovsko kočo, v veliki meri odtehtajo obširni gozdni sestoji (v katerih prevladujeta smreka in jelka), ki so se že v preteklosti

V petek so se sodniki in njihovi vodniki po terenu zbrali pred kočo LD Selca v Selcih. Tam so med sodnike razdelili kri in parklje, s katerimi so pripravili sledi. Pred odhodom na teren je vodja sodniškega zbora sodnike in njihove vodnike po terenu opozoril na pravilno polaganje sledi in na njihovo ustrezno dolžino. Potek vseh sledi smo vodniki po terenu označevali z listki, ki smo jih pritrčili na drevesa ob sledi, ki pa jih vodnik psa ni mogel videti. Vsaka sled je bila na začetku tudi označena s številko, ki jo je izžrebal vodnik. Po končanem polaganju sledi je bil zbor pred kočo, kjer so bile dogovorjene še podrobnosti glede označitve dostopa do koče in položitve mrtve srnjadi na konec posameznih sledi.

Mrzel in meglen sobotni dan ni bil ravno po okusu sodelujočih. Tako je kar prijalo tople

mi pomočniki, ki so skrbeli tudi za premikanje srnjadi na konec sledi.

Po prihodu na teren so vsi najprej opravljali preizkus strelomirnosti, nato pa so se, glede na izžrebane številke, vodniki v spremstvu sodnika in terenskega vodnika odpravili na začetek sledi. Vse od začetka privedbe psa na sled je sodnik ocenil tudi vodljivost psa. Nato je sledil pregled nastrela, nakar smo se odpravili po krvni sledi.

Po opravljenem preizkusu so se vsi vodniki odpravili proti lovski koči, kjer so se lahko okrepčali. Čeprav je ves čas prireditve po malem deževalo, to ni motilo sodelujočih, saj smo bili na to po večini pripravljeni. Pripravljenost na vremenske razmere je bila še dodatni pokazatelj usposobljenosti vodnikov, saj pri tem delu, ko gre za pravo iskanje, ne moremo izbirati vremena.

Najboljši trije pari na UO po KS na Jelovici

V lovski koči je sodniški zbor ponovno pregledal rezultate, narkar je sledila razglasitev.

Na letošnji UP po KS za vse pasme lovskih psov so se od desetih tekmovalnih parov, ki so od petnajstih prijavljenih dosegli uvrstitvene rezultate, najboljše izkazali:

1. bavarski barvar **Alan** (136 točk) in vodnik **Domen Dolenc**;
2. brak-jazbečar **Aron** (124 točk), vodnik **Robert Markič**;
3. brak-jazbečarka **Caca** (118), vodnik **Danilo Korošec**;
4. nemški lovski terier **Phoenix** (124), vodnik **Nace Remic** in

5. hanovrska barvarka **Caja** (118), vodnik **Jože Hodnik**.

Najboljši trije so bili nagrajeni s pokali, vsi nastopajoči pa so prejeli praktična darila, ki jih je prispevalo podjetje MiMaJa, d. o. o.

Ob razglasitvi je vsak sodnik, ki je ocenjeval določenega psa, tudi obrazložil oceno in potek opravljanja preizkušnje, kar so prisotni sprejeli izredno pozitivno. Po razglasitvi rezultatov je vodja sodniškega zbora prisotne vodnike vprašal, če ima mogoče kdo kako pritožbo. Ker jih ni bilo, je to pomenilo, da je bila preizkušnja odlično organizirana in izpeljana.

Da je bilo temu res tako, velja omeniti mnenje enega izmed vodnikov, ki je povedal, da je, čeprav preizkušnje ni uspešno opravil, zelo zadovoljen, da se je udeležil, saj je med preizkušnjo dobil od sodnika veliko koristnih nasvetov, kako svojega psa in tudi sebe usposobiti za delo po krvnem sledu.

Po končani razglasitvi je bil čas za druženje in izmenjavo izkušenj. Veliko je bilo novega v tistem dnevu.

LKD Gorenjske se zahvaljuje LD Selca za uporabo lovišča in

pomoč pri izvedbi in organizaciji preizkušnje. Člani si želimo, da bi bilo organiziranih še več podobnih prireditev, in sicer glede organizacije pa tudi glede odziva vodnikov. Le slednji bodo s svojimi štirinožnimi prijatelji pokazali, da je lovška kinologija sestavni del lova in ji dali ustrezno veljavo.

Obenem vse obveščamo, da lahko od septembra naprej aktivnosti LKD Gorenjske spremljate tudi na spletni strani www.lkd-gorenjske.si.

*Vili Rakovec
LKD Gorenjske*

Prva UP po krvni sledi LKD Idrija

LD Porezen - Cerkno je v soboto, 2. 6. 2012, gostila in izvedla prvo uporabnostno preizkušnjo po krvnem sledu (KS) za pse vseh lovskih pasem. Organiziralo jo je **LKD Idrija**.

ZLD Idrija je najmanjša območna lovška zveza, v katero je včlanjenih **sedem LD** upravljavk lovišč, torej lovskih druženj, v katerih svojo gojitveno dejavnost združuje okrog 374 lovcev s tega območja. Sredogorska lovšča teh LD so prepredena s strnjenimi mešanimi gozdovi, pašniki in obdelanimi polji koruze, sadovnjaki. Tod pretežno gospodarimo s srnjadjo, divjim prašičem, pa tudi gamsom in vedno bolj z jelenjadjo. Ne smemo pozabiti še na malo divjad – zajca in lisico.

Upravljalci lovišč za lov uporabljajo predvsem goniče, ker pa se v skladu z zakonodajo poslužujemo pri iskanju obstreljene divjadi tudi preizkušenih psov krvosledcev, je postala želja po preizkusu tudi na tem območju nujnost. Ta dan so namreč v tem

LKD prvič organizirali **uporabnostno preizkušnjo po umetni krvni sledi** v skladu z določili s Pravilnikom o delu lovskih psov krvosledcev VK za barvarje KZS.

Na preizkušnjo se je prijavilo osem vodnikov s psi, jutranjega zbora pred domačijo lovca **Vinka Peternela** pa se jih je udeležilo sedem.

Delo psov so ocenjevali kino-

loškega sodnika **Jureta Pagona** in **Radoša Burnika**, predsednika ZLD Idrija. Vodnikom psov, pripravnikom za lovce in drugim prisotnim je pojasnil pravila in disciplino.

Po žrebu sledov sta sledila razporeditev vodnikov s spremljevalci in pregled obvezne opreme vodnika in krvosledca. Preizkus odložitve s strelomirnostjo smo opravili skupaj v bližnjem

Foto: M. Fortuna

Sodniški zbor s predstavnikom organizatorja

Najuspešnejši trije na UP po KS, ki ga je organiziral LKD Idrija v lovišču LD Porezen - Cerkno.

loški sodniki: **Niko Mrak**, **Jure Pagon** in **Radoš Burnik**, ki so prejšnji dan položili umetne krvne sledove. Vreme je bilo oblačno in smo pričakovali tudi padavine. Vse zbrane je pozdravil starešina LD Porezen - Cerkno **Simon Rudolf** in na kratko predstavil delovanje njihove družine. Sledila sta pozdrav in nagovor vodje prireditve **Milana Fortune**, ki je spregovoril tudi v imenu organizatorja **LKD Idrija**, saj je obenem tudi predsednik društva. Vodja sodniškega zbora **Niko Mrak** je predstavil še kino-

gozdičku ob zbornem mestu, Fortuna pa je pripravnikom razložil vse sestavine preizkusa po umetni KS. Nato smo se odpravili na mesta »nastrelav« in trasiranih umetnih krvnih sledi. Dovolj vlage je pripomoglo k odličnim razmeram za sledenje psov, ki so jih preskušali sodniki. Kljub motečim dejavnikom – predvsem zapeljevalnim sledovom srnjadi, ki je tam številčna – je večina psov dobro opravljala to delo.

Posamezni vodniki so se po-časi vračali s terenov na zbornom

mesto okrašeni z vejicami, nekateri pa tudi brez njih ...

Ob razglasitvi rezultatov so kinološki sodniki javno komentirali delo vodnikov in psov. Od sedmih parov so preizkušnjo opravili le štirje pari; torej so bili trije neuspešni.

menjeno vsem udeležencem, ki so nato ob klepetu vztrajali pozno v popoldne.

Tudi za prihodnje leto člani LKD Idrija že načrtujejo uporabnostno preizkušnjo.

Milan Fortuna,
predsednik LKD Idrija

Skupinska fotografija udeležencev UP LKD Idrija

Rezultati:

1. hanovska barvarka **Centa iz Črnomlja** (132 točke) I. n. r. z vodnikom **Janezom Šumakom** iz Braslovč,

2. bavorski barvar **Cik** (126 točk) I. n. r. z **Zorkom Frančškinom** iz Kostanjevice,

3. bavorski barvar **Aki** (104 točke) II. n. r., z **Ivanom Poljanškom** iz Ljubnega ob Savinji,

4. bavorska barvarka **Lisa** (92 točk) III. n. r. z **Ivanom Trebšetom** iz Tolmina.

Milan Fortuna je v družbi kinoloških sodnikov najboljšim trem podelil pokale s spominskim posvetilom. Vsi, ki so preizkušnjo opravili, so prejeli še priznanja LKD Idrija. Dejal je, da ob tej priložnosti pozdravlja zmagovalca uporabnostne preizkušnje (pred tekmo so vsi ugotovili, da je predstavitev **Janeza Šumaka** zamolčal), ki je obnem predsednik komisije LZS za lovsko kinologijo LZS in član UO LZS. Pozdravil je tudi prisotnega njihovega člana, **Bojana Breitenbergerja**, ki je prav tako član UO LZS, in predsednika komisije LZS za strelstvo.

Ob koncu prireditve se je vodja prireditve v imenu **LKD Idrija** zahvalil še vodstvu LD Porezen - Cerklje oz. starešini Simonu Rudolfu za dobro terensko organizacijo in vodenje v njihovem lovišču ter domačemu lovcu **Vinku Peternelu**, katerega prostore domačih objektov smo koristili za prireditev in prijetno druženje. Povabilo k skromni zakuski ob zaključku je bilo na-

18. Državna samostojna tekma v delu po KS - CACT

Vzrejna komisija za barvarje KZS in Komisija LZS za lovsko kinologijo sta organizirali tovrstno tekmovanje lovskih psov vseh pasem v delu po krvni sledi in ga v izvedbo poverili **LKD Celje**. Prireditev je bila 23. junija v lovišču **LD Gozdnik - Griže**.

Na 18. Državno tekmovanje se je prijavilo doslej rekordno število vodnikov s pomočniki, zato so kinološki sodniki – **Bojan Deberšek, Maja Lesjak, Jožica Metelko Kraševac, Robert Bandelj, Tomaž Pavčnik, Jani Krivec in Zdravko Brezavšek** –

položili kar trinajst umetnih krvnih sledi. Ker je bila tekma višje zahtevnostne ravni, moramo poudariti, da so po pravilniku tekmovali le psi barvarji in drugih lovskih pasem, če so bili predhodno telesno ocenjeni in so že opravili UP po umetni KS. Na tej preizkušnji tekmovalnega značaja kinološki sodniki ocenjujejo tri discipline: *splošno vodljivost, odložljivost s strelomirnostjo in delo po umetni krvni sledi*. Po preizkusu prvih dveh disciplin sodnik odpelje vodnika na izhodiščno točko, to je v bližino »nastrela« in mu z razdalje okrog 25 m le približno pokaže, kje naj bi bil nastrel, ter opiše smer pobega obstreljene divjadi. Nato si zabeleži čas začetka sledenja vsakega vodnika s psom (vodnik ima na voljo 90 minut časa) in se oddalji. Nato vodnik s svojim psom sledi popolnoma samostojno. Nihče ne sme spremljati vodnika, katerega dolžnost je, da s psom najprej najde nastrel, nato pa s psom sledi po položeni umetni sledi ter z nje med sledenjem sproti pobere čim

več od petih označenih in na sled položenih lističev, ki jih mora ob koncu sledenja, ko prideta do položene mrtve divjadi, predati sodniku.

Slavnostno odprtje tekmovalnega dne je bilo pred Gostiščem Zibika v Grižah, je opravil predsednik VK za barvarje **Bojan Deberšek**, vodnike in tudi druge zbrane je pozdravil vodja prireditve in predsednik LKD Celje **Bogomil Udovč**, v imenu LD Gozdnik - Griže pa starešina **Iztok Malis**, ki jim je predstavil tudi lovišče LD gostiteljice, ki je članica **Savinjsko-Kozjanske ZLD - Celje**, ter poudaril, da vodstvo te LD namenja lovski kinologiji velik poudarek.

Tudi delegat KZS **Jože Vester** je poudaril etični pomen krvoledništva v naši državi in tekmovalcem zaželel obilo užitkov ne samo na tekmovalnem, ampak tudi v zeleni praksi. **Maja Lesjak**, vodja sodniškega zbora, je predstavila discipline, načrt in potek tekmovanja. Po opravljenem žrebu so se tekmovalni pari premaknili na mesta položenih sle-

Vse foto: J. Šumak

Najboljši trije pari v Grižah

Vsi tekmovalni pari, ki so sodelovali na Državni samostojni tekmi po KS v LD Gozdnik - Griže.

Uvrščena na Tekmo treh dežel (I-A-SLO 2012)

di. Vreme je bilo izredno vroče, soparno, tako da je bilo v gozdu malodane kar prijetno delati.

Okrog poldneva so se prvi vodniki začeli vračati na zborna mesto: eni okrašeni s smrekovimi vejicami za pasjo ovratnico in klobukom, drugi pač ne. Vsi pa so bili bogatejši za eno izkušnjo več ... Vodniki so v pogovoru zavzeto opisovali sledenje svojih psov in zvedavo pričakovali razglasitev rezultatov.

Ob 13. uri je bil čas za razglasitev najboljših po zbranih natančnih ocenah, po seštevku in primerjavi zbiru podatkov kinoloških sodnikov. Na mizi so bili že pripravljene pokali, diplome in praktične nagrade za najboljše.

Vodnika najboljšega bavarškega in hanovskega barvarja sta se uvrstila na mednarodno tekmo krvosledcev, ki jo letos organiziramo Slovenci, in sicer jeseni v Lovrencu na Pohorju.

Zmagal je **Alojz Drnovšek** iz Zagorja z bavarško barvarko **Moni Lovska** (137,5 t; I. n. r.), CACT, drugi najuspešnejši je bil **Gregor Utroša** iz Ljubljane z bavarškim barvarjem **Brunom** (130 t; I. n. r.), R – CACT, tretji pa **Anton Kosec** iz Martjancev z bavarškim barvarjem **Migom Lovskim** (120 t; I. n. r.). Četrto mesto je osvojil **Milan Fortuna** iz Sp. Idrije z bavarško barvarko **Bolo** (115 t; II. n. r.), peto pa **Jože Kočar** iz Murske Sobote in bavarški barvar **Bor Kumski** (110 t; II. n. r.). Velja omeniti, da sta poleg barvarjev specialistov (deset bavarcev in dva hanovčana) zasedla odlično 6. mesto **Dejan Poljanšek** z Loga pri Brezovici in resasta jazbečarka **Aja** z okroglo 100 točkami (II. n. r.).

Čestitke za 2. mesto mlademu vodniku Gregorju Utroši in barvarcu Brunu

Alojz Drnovšek in Bavarka Moni Lovska sta zmagoslavno prevzela zmagovalni pokal, nato še prehodnega in se tako uvrstila za nastop na Mednarodno tekmo barvarjev treh dežel, katerima se pridružuje vodnica **Lorna Resman** iz Kranjske Gore s svojo hanovčanko **Ajko**. Dva tekmovalna para te tekme nista opravila.

Moni Lovska in Alojz Drnovšek – šampiona; ženi pa prehodni pokal ...

Pokale, diplome, kataloge in praktične nagrade so ob čestitkah podelili predsednik Komisije LZS za lovsko kinologijo **Janez Šumak**, predsednik Vzrejne komisije KZS **Bojan Deberšek** in predsednik LKD Celje **Bogomil Udovč**, ki je ob zaključku povabil vse udeležene v imenu LKD Celje na okusen bograč in požirek pijače.

Zahvala velja predvsem organizatorju VK KZS za barvarje, Komisiji za lovsko kinologijo LZS, LKD Celje in LD Gozdnik - Griže za uporabo lovišča ter za nesebično pomoč njihovih lovcev, ki so vodili kinološke sodnike po terenu.

Janez Šumak, predsednik Komisije za lovsko kinologijo LZS

Državna VUP za jazbečarje v LKD Ljubljana

Uspela lanska državna tekma za nemške lovske terierje nam je bila v spodbudo, da smo se tudi letos lotili organizacije **vestransko uporabnostne preizkušnje (VUP) tekme za jazbečarje**. Lani jeseni, ko smo

jamarjev. Čeprav tekma ni bila pravočasno objavljena v načrtu prireditve KZS in razpis ni bil objavljen tudi v reviji Lovec, se je na zahtevno preizkušnjo prijavilo osem vodnikov s svojimi psi. V glavnem so bili sami prekaljeni vodniki s preizkušenimi psi; med njimi so bili trije, ki so že opravljali VUP. Prijavili so dva dolgodlaka jazbečarja in šest resastih jazbečarjev.

Popoldne, dan pred tekmo, smo se pri fazanji voljeri v Grosupljem zbrali terenski vodniki, predsednik LKD Ljubljana in sodnika. Krvni sledovi so bili položeni s krvjo srnjadi in svežim parkljem srnjadi, ki je bila položena na koncu sledi. Sledovi so bili položeni natančno po pravilniku za delo jamarjev. Sledi so bile položene po okoliških gričih. V tistem predelu je dobro zastopana srnjad, tam pa se zadržuje tudi nekaj jelenjadi in divjih prašičev. Po položitvi sledov se je razdivjala močna nevihta, tako da je voda odplavljala vse pred seboj. Vemo, da ni nič hudega, če dežuje na krvno sled, toda zaradi tako močnega naliva smo razmišljali, kaj bo to pomenilo drugi dan!?

Naslednje sončno jutro smo se zbrali pred bistrojem Bela griva

Najboljši tekmovalni pari na VUP jazbečarjev

pravilno in pravočasno vložili kandidature in določili datum prireditve na KZS, smo nalteli na težavo: Klub ljubiteljev psov jamarjev (KLPI) je želel prirediti ravno na isti dan enako tekmovalje. Ker so bili v jesenskem delu termini že vsi zasedeni, smo se odločili, da tekmovalje izvedemo v spomladanskem času, kar se je izkazalo za pravilno. Tekma je bila v soboto, 26. 5. 2012, gostiteljica pa je bila **LD Grosuplje**, ki ima v svojem lovišču odlične terene za takšno prireditev in, kar je pomembnejše, imajo tudi svoj umetni rov za preizkušanje psov

v Grosupljem in se od tam skupaj napotili k fazaneriji, kjer se je začel uradni del tekme. Na tekmo po KS je prišlo sedem vodnikov s svojimi psi, eden se je udeležbi odpovedal zaradi opravičljivih vzrokov. Po pozdravnem govoru predsednika LKD **Dejana Poljanška** sta imela besedo vodja prireditve **Janko Rakar**, nato pa vodja sodnikov **Franc Svetec**, ki je strokovno razložil celoten potek tekme in predvsem, kako bo tekma v celoti potekala. Za sojenje sta bila določena izkušena mednarodna sodnika **Mario Vlasici** in **Franc Svetec**.

Na vrsto je prišel žreb števil

sledi, nakar smo se z določenim sodnikom napotili na preskus strelomirnosti in izdelovanja sledi. Bojazen, da se psi na umetnih krvnih sledeh zaradi nevihte prejšnjega dne ne bodo izkazali, je bila odveč, saj so sledi vsi uspešno opravili, trije celo brez popravkov, preostali s popravki. Res pa je, da so bili tekmujoči psi v glavnem že izkušeni krvosledci, ki so jih vodili prekaljeni vodniki. Tudi preskus psov v drugih disciplinah smo lahko opravili v bližini. Za vodno delo, ki so ga opravljali trije tekmovalni pari, smo se zapeljali v bližnji bajer. Nato je za gledalce prišla še najbolj privlačna disciplina: delo v rovu. Pri tej disciplini ni bil uspešen le en pes, preostali pa so pokazali izjemno delo in so jih tudi gledalci nagradili z močnim aplavzom. Pred prireditvijo so člani LD gostiteljice lepo obnovili rov in njegovo okolico, prav tako ograjo in lese na vrata.

Rezultati:

1. resasta jazbečarka **Gina**, vodnik **Dejan Poljanšek**, 448 točk; I. n. r.

2. resasti jazbečar **Bob**, vodnik **Viktor Ček**, 415 točk, I. n. r.

3. resasti jazbečar **Calpus Didgeredoo**, vodnik **Tomaž Pavčnik**, 390 točk, I. n. r.

4. resasti jazbečar **Apo**, vodnik **Bogdan Dolenc**, 397 točk, II. n. r.

5. resasti jazbečar **Atlas**, vodnik **Bojan Bauer**, 336 točk, III. n. r.

6. dolgodlaka jazbečarka **Ara**, **Jože Špehar**, 265 točk, III. n. r.

Posebej smo imeli pripravljene tudi pokale za najboljše delo po krvni sledi in za najboljše delo v rovu. Za KS si ga je prislužila Gina, vodnika Dejana Poljanška, za najboljše delo v rovu pa Calpus Cidigredoo vodnika Tomaža Pavčnika.

Poudariti je treba, da so prvi trije pokazali vrhunsko delo in so jih med seboj ločevale le malenkosti. Vsi prvi trije so dobili pokale, vsi sodelujoči pa diplome in praktične nagrade. Na sojenje, ki je bilo javno, ni bilo pripomb, ravno tako ne na organizacijo prireditve.

Nagrade in priznanja je podelil starešina LD Grosuplje **Sam** **Potokar**, sodnika pa sta obrazložila delo psa vsakega tekmovalca posebej in na koncu vsem skupaj zaželela še veliko uspehov. Konec tekmovanja je z rogom odtrobil Franci Svetec in tako je bila tekma v poznih popoldanskih urah uradno končana.

Tako kot lani tudi letos LKD Ljubljana ni zaračunal nobene startnine, ker naj bi dobili povrnjena sredstva od LZS. Zato se zahvaljujem Komisiji za lovsko kinologijo pri LZS. Menim, da bi tudi drugi organizatorji, predvsem KLPJ, ki organizira enake delovne preizkušnje oz. tekme, moral opustiti zaračunavanje visokih startnin, ker, kot vem, bodo dobili vsa sredstva povrnjena, če bodo le organizirali preizkušnjo. Zavedati se moramo, da čim več takih tekem bomo organizirali, več bomo imeli v loviških preizkušenih psov. Da pa bomo vodnike spodbudili k temu, jim moramo tudi nekaj nuditi in ne samo zaračunavati.

Prva v delu po KS je bila resasta jazbečarka Gina, vodnika Dejana Poljanška, ki je prejela še poseben pokal.

Razveselilo nas je tudi, da se je na tekmovanju zbralo veliko ljubiteljev psov jamarjev, lovskih pripravnikov in drugih gledalcev. Vabilu sta se odzvala tudi častna člana KLPJ **Andrej Bidovec** in naš **Vinko Foršček**, ki bi bila lahko marsikomu za zgled. Posebno Vinko, kljub nje-govi visoki starosti, zelo rad pride med nas.

Največ zaslug, da je bila preizkušnja najvišje ravni izpeljana zelo dobro, velja članom LD Grosuplje, predvsem obema **Bojanoma**, **Habjanu** in **Rakarju**. Preostali člani, na čelu z **Jankom Rakarjem**, pa so poskrbeli, da ni bil nihče od prisotnih ne žejen ne lačen.

Poslovili smo se v prijateljskem vzdušju. Prispevek bom končal s stavkom, ki ga je povedal eden izmed sodelujočih: »Bil sem že na več VUP-ih, vendarle edino k vam bom še prišel ...«

V imenu LKD Ljubljana se vsem skupaj zahvaljujem za prispevek k uspeli prireditvi, predvsem pa vodnikom, ki so se udeležili tekme. LD Grosuplje se zahvaljujem za izkazan izreden

posluh za lovsko kinologijo in ker so nam odstopili predel lovišča. Posebna zahvala pa velja **Zavarovalnici Maribor** in **BTL – Marketing** za sponzoriranje naše prireditve.

Dejan Poljanšek,
predsednik LKD Ljubljana

PNZ retrieverjev 2012

Slovenski klub retrieverjev je 12. maja 2012 v sodelovanju z LKD Maribor in LD Poljskava organiziral spomladansko preizkušnjo naravnih zasnov (PNZ) psov prinašalcev.

PNZ je preizkušnja za mlade pse v starosti od 9 do 24 mesecev, sestavljena pa je iz štirih disciplin: *preizkus vodljivosti psa na povodcu*, *prinašanje fazana iz visoke trave*, *prinašanje race iz globoke vode* in *iz preizkusa strelomirnosti psa*.

Sončno sobotno jutro smo se zbrali pred lovskim domom LD

Poljskava. Medtem ko smo čakali na prihod vseh udeležencev, so nas postregli z jutranjo kavo.

Preizkušnje se je udeležilo šest udeležencev s psi, in sicer so vodili štirje labradorci in dva gladkodlaka prinašalca.

Na začetku je kinološki sodnik **Anton Selinšek** pozdravil vse navzoče in udeležencem preizkusa na kratko razložil, kaj se pri kateri disciplini od psa zahteva. Nato so vodniki izžrebali štartne številke in se odpravili na mesto preizkušanja.

Prvi je bil na vrsti preizkus strelomirnosti, ki so ga psi opravili brez težav. Sledilo je prinašanje fazana iz visoke trave, pri čemer so imeli nekateri psi kar nekaj težav, saj so bile vremenske razmere dokaj neugodne (vročina in brezvetrje). Vendar je na koncu to disciplino uspelo izdelati vsem psom. Tudi prinašanje race iz globoke vode psom ni povzročalo večjih težav in prinašalci so opravičili svoj »sloves«, saj so v vodi izredno uživali.

Prinašalci so na PNZ opravičili svoj »sloves« vodoljubnih psov, saj so na PNZ v vodi izredno uživali.

Vodljivost retrieverjev na povodcu je sodnik ocenjeval skozi celotno preizkušnjo.

Vodljivost na povodcu je sodnik ocenjeval skozi celotno preizkušnjo.

Kot sem že omenil, so psi na preizkušnji pokazali izjemno »vodoljubnost«, zato smo jim na koncu dovolili, da so se še malo ohladili in sprostili v vodi. Nato smo se odpravili pred lovski dom, kjer je bila razglasitev rezultatov.

Preizkušnjo so uspešno opravili vsi psi, ki so opravljali PNZ. Največ točk je dosegel gladkodlaki prinašalec **Royal Silk Gundasuperstar** (vodnik **Miha Lomšek**), sledila mu je labradorka **Aja Boltvinska** (vodnik **Matej Hunjadi**). Oba psa sta preizkušnjo opravila s I. oceno. Tudi preostali psi niso veliko zaostajali za njima in so vsi opravili preizkušnjo z II. oceno.

Preizkušnjo si je ogledalo tudi pet lovcev pripravnikov, ki so z zanimanjem spremljali delo psov in vodnikov. Niso pa pozabili postaviti tudi raznih vprašanj o preizkušnji, izvedbi preizkušnje in o pripravah na osnovno preizkušnjo. Pred koncem prireditve je krajši razgovor z njimi opravil **Marjan Gselman**, ki jim je odgovoril na postavljena vprašanja in jim na koncu tudi potrdil dnevniške lovskega pripravnika o udeležbi na preizkušnji.

Na koncu je imenovani, kot vodja prireditve, poskrbel še za zaključni govor, v katerem se je zahvalil za pomoč pri izvedbi kinološke prireditve LKD Maribor in LD Poljskava, ki je odstopila teren za preizkušanje v svojem lovišču. Vsem vodnikom je čestital za uspešno opravljeno preizkušnjo in jih povabil na jesensko lovsko preizkušnjo in tekmo v prinašanju. Sodnik Anton Selinšek je v sklepni besedi vodnikom svetoval, kako lahko odpravijo določene pomanjkljivosti in se jim zahvalil za udeležbo. Sledila je obvezna »gasilska« fotografija, nato pa še pomenek ob kavici in pot domov.

Marjan Gselman,
podpredsednik SKR

Tekmovanje prleških lovskih kinologov

V nedeljo, 24. 6. 2012, je bilo peto kinološko tekmovanje lovskih kinologov Zveze lovskih druženj Prlekija. Letos je tekmovanje potekalo v Lovski družini Gornja Radgona, kjer so

Predsednik ZLD Prlekija Anton Holc čestita vodniku Simonu Budni za najboljši rezultat na tekmovanju prleških kinologov.

Uspešen zaključek petega kinološkega tekmovanja prleških lovskih kinologov

poskrbeli za dobro izbran teren in nemoten potek tekmovanja. Prijavilo se je devet vodnikov s svojimi lovskimi štirinožci in dve ekipi. Po pasmah so bili najboljše zastopani nemški ptičarji, žimavci (4), kratkodlaka nemška ptičarja (2), nemška prepeličarja (2) in angleški koker španjel. Na začetku tekmovanja sta navzoče pozdravila starešina lovske družine Gornja Radgona **Milan Kolarič** in vodja tekmovanja **Ladislav Pišek**. Po nagovoru predsednika ZLD Prlekije **Antona Holca** se je začelo tekmovanje.

Kinološka sodnika **Vojko Pirher** in **Vlado Vesel** sta pozorno spremljala vse tekmovalce, ki so prikazali uspešno delo svojih psov (vodljivost, strelomirnost, vodno delo in na vlečki z zajcem). Najboljši rezultat, 76 točk, so dosegli kar štirje tekmujoči psi, med katerimi so sodniki s 3. mestom nagradili vodnika **Franca Mauka** (LD Gornja Radgona) s psičko **Hayo**, 2. mesto je osvojil vodnik **Miran Ficko** (LD Ljutomer) s psičko **Ajšo**, 1. mesto pa je pripadlo vodniku **Simonu Budni** (LD Ljutomer) s psom **Dizyem**. Med prijavljenim ekipama se je bolje izkazala ekipa **LD Ljutomer** z doseženimi 152 točkami, ekipa **LD Gornja Radgona** pa je dosegla 146 točk. Najboljši tekmovalci so bili nagrajeni s poka-

li in praktičnimi nagradami. Po končani razglasitvi rezultatov, ko so psi v senci polegali k zasluženemu popoldanskemu počitku, smo nazdravili uspešnemu tekmovanju, rezultatom in dobremu odnosu prleških lovcev.

Iztok Rožman

Prikaz nasprotnega dejstva

V glasilu Lovec, št. 7–8/2012, je bil na strani 419 objavljen prispevek z naslovom *Brak-jaz-*

bečarji iz Borisove vzreje pomembni pri vzreji matičnih avstrijskih vzrejnih linij. V njem avtor, predsednik Komisije LZS za lovsko kinologijo **Janez Šumak**, med drugim navaja, da je bil Boris Dolenc pobudnik pisnega vodenja evidenc o iskanjih obstreljene divjadi in da je s tem povezani obrazec na LZS zaživel leta 1993. Dejstvo je, da je obrazec – **Dnevnik vodnika krvosledca** – že leta 1989 pripravila in ga leta leto pozneje tudi založila in izdala **Vzrejna komisija za krvosledce pri KZS**. Ideja za načrtno zbiranje podatkov o opravljenih iskanjih obstreljene divjadi izvira od **Janeza Pernata**, ki je v začetku osemdesetih let veljal za izjemnega praktika in enega najuspešnejših vodnikov krvosledcev v Sloveniji. V letu 1991 je Vzrejna komisija za barvarje že začela z načrtnim razdeljevanjem dnevnikov vsem evidentiranim vodnikom, ki so s svojim psom uspešno opravili preizkušnjo v delu po umetnem krvnem sledu. Na podlagi vrtnjenih izpolnjenih dnevnikov pa je neformalna delovna skupina za spremljanje praktičnega dela vodnikov in psov, usposobljenih za delo po krvnem sledu, že v začetku leta 1993 opravila prvo **analizo iskanj obstreljene divjadi v letu 1992**. Rezultati slednje so bili za primerjavo v uporabi v vseh naslednjih analizah. Dejstvo je tudi, da je omenjena delovna skupina v letu 1995 na podlagi izkazanih potreb nekoliko spremenila in dopolnila vsebino obrazca in prek Komisije LZS za lovsko kinologijo dosegla, da je Lovska zveza Slovenije založila in izdala dnevnik.

Marko Mali

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):

O: 5/I, m: 5/I, 13. 6.,
Jože Gutman,
Stara cesta 23,
9240 Ljutomer.
O: 5/I, m: 4/I, 20. 7.,
Marjan Himelrajh,
Kapeljska 11, 9252 Radenci.

Res. jazbečarji (SLRJr):

O: 4/I, m: 4/I, 20. 6.,
Aleksander Štumpf,
Podgorje 82/a, 2381 Podgorje.

Hanovrski barvarji (SLRHb):

O: 5/II GP-I, m: 4/III, 19. 8.,
Janez Srpič,
Cerklje ob Krki 69,
8263 Cerklje ob Krki.

Alpski brak-jazbečarji (SLRBj):

Črni z ožigi

O: 5/I, m: 4/I, 23. 8.,
Blaž Mihovec,
Vikrče 27/c, 1211 Šmartno.

Kdl. vajmarčani (SLRWpk):

O: 5/PZP, JZP, ŠŠP, SM, KS,
m: 4/PZP, JZP, 21. 8.,
Franjo Pavšič,
Tumova ulica 7,
5000 Nova Gorica.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

O: 5/I, m: 5/I, 10. 9.,
Vinko Otorepec,
Vrbje 10, 3310 Zalec.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Prodajam repetirno risanico, Steyr SSG, kal. .308 Win, s kompencatorjem. Tel.: 031/306-080.

Kupim pištolo Zastava M-57, kal. 7,62 mm TT. Tel.: 041/847-055.

Prodajam MK puško, kal. .22 l. r., znamke Anschütz, malo uporabljano. Tel.: 041/406-471.

Prodajam skoraj novo **repetirno risanico** CZ, mod. 527 Varmint, kal. .222, s str. daljnogledom Leupold VX3 4,5 - 14 x 40. Puška je zelo natančna. Cena 1.100 €. **Prodajam** tudi **strelni daljnogled** Meopta - Artemis 200 3 - 12 x 50. Kupcu obojega nudim dodatni popust. Tel.: 051/427-150.

Ugodno prodajam podedovano dobro ohranjeno rusko **MK puško** TOZ, s str. daljnogledom in **šibrenico** - petelinko, kal. 16 - 16, v usnjenem etuiju. Tel.: 041/669-437.

Prodajam kratko repetirno risanico (»štuc«), kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42. Po pristrelitvi je bila dejansko neuporabljena. Tel.: 031/308-166.

Na dražbi se bo prodajala kombinirana puška pokojnega pisatelja, umetnika, kiparja in partizana Toneta Svetine, **boroveljska bokarica - gamsarica**, kal. 16(65)/5,6 x 52 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (Suhlova montaža). Je unikatna, vrhunsko ročno gravirana, izdelek priznanega boroveljskega puškarskega Pegana; umetniško delo, izdelano po naročilu Toneta Svetine. Ogled je mogoč po predhodni najavi po tel.: 041/337-596.

Prodajam pištolo Glock 17, kal. 9 mm (700 €), **pištolo** Luger, kal. 9 mm, letnik 1939, kot nov (1.300 €), **MK puško**, primerno za tekmovalništvo (150 €) in 800 originalnih nabojev, kal. 9 mm. Tel.: 041/704-663 ali 035/631-830.

Ugodno prodajam ohranjeno, malo uporabljeno in brezhibno dvocevno **bok-šibrenico** Suhl 2000 E, kal. 12/12; brezhibno ohranjeno **šibrenico** - **brezpetelinko** Monte Carlo, kal. 16/16; brezhiben **strelni daljnogled** Newcon. Tel.: 040/462-569.

Prodajam repetirno risanico ČZ, kal. 300 Win. Mag., s str. daljnogledom 4 - 16 x 50 (puška je stara eno leto; cena 1.300 €); ter rusko **šibrenico** - **petelinko**, kal. 16 - 16, z levim kopitom. Cena 300 €. Tel.: 040/796-713.

Prodajam odlično ohranjeno lovski bok kombinirki z montiranimi strelnimi daljnogledoma; Heym, kal. 7 x 57 R/16 in Baikal Izh-94, kal. .30 - 06/30 - 06 Express. Tel.: 041/316-102.

Ugodno prodajam češko kombinirko Brno, kal. 16/7 x 57 R, s str. daljnogledom Zeiss (Suhlova montaža), zraven pa podarim še popolnoma nove menjalne cevi, kal. 16/16. Tel.: 031/314-487.

Prodajam nov vrhunski **dvogled** znamke Leica Ultravid 8 x 42 BR (cena 1.200 €). Mogoča je **menjava** za dvogled do vrednosti 400 €. Tel.: 031/800-905.

Prodajam kombinirano puško Krieghoff, kal. 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Zeiss 8 x 56 in dvema menjalnima cevema; kal. 16/5,6 x 50 R Mag. (s str. daljnogledom Zeiss 6 x 42) in 16/16, z ejektorji. Zraven dodam novo rezljano kopito in kopišček. Puška je izjemno lepo ohranjena. Cena 5.200 €. Tel.: 031/338-384.

Ugodno prodajam boroveljsko **tricevko**, kal. 16 - 16/9,3 x 72 R. Tel.: 031/464-519.

Prodajam tricevko, kal. 16-16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Meopta 3 - 12 x 50 (Suhlova montaža), ter **repetirno risanico**, kal. 257 Weatrehby Mag., s str. daljnogledom Kahles 3 - 12 x 56 Multizero (zasučna montaža Recknagel). Tel.: 041/490-187.

Prodajam naboje, kal. 6,5 x 70 R, 7 x 65 R, in 5,6 x 22. Tel.: 041/859-710.

Prodajam bok šibrenico Zoli, kal. 16/16, in **repetirno risanico**, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Kahles 4 x 32 (Suhlova montaža). Tel.: 031/348-288.

Prodajam tricevko Suhl, kal. 12 - 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (1.300 €) in **daljnogled** 7 x 42 WP (70 €). Tel.: 031/562-823.

Prodajam MK puško, kal. .22 LR Winchester-Erna, s spremnikom 15 nabojev, opremljeno s str. daljnogledom Bushnell. Cena 620 €. Tel.: 051/637-837.

Prodajam ohranjeno in brezhibno **boroveljsko bokarico**, kal. 16/7 x 65 R, z vložno cevjo, kal. .22 Win. Mag., z gravuro (jeleni in d. prašič). Puška ima levo kopito in montirana strelna daljnogleda Zeiss 6 x 42 in Kahles 8 x 56. Tel.: 031/306-080, po 6. 9.

Prodajam revolver S&W, kal. .357 Mag., **pištolo** P08, kal. 9 x 19 mm (Para), in **MK-puško** enostrelna in polavtomatsko, kal. .22 l. r., tel.: 041/500-200, popoldne.

Prodajam boroveljsko kombinirko, kal. 16/7 x 65 R, in **polavtomatsko puško** Benelli Argo de Luxe, kal. .308 Win., z originalno zasučno montažo (Schwenk) in strelnim daljnogledom Swarovski Z6i 1-6 x 24. Obe puški sta dobro ohranjeni, kombinirka je gravirana. Tel.: 041/671-062.

Prodajam trap puško FN Browning Super Trap 100 in pištolo H&K USP Expert, kal. .45 ACP. Tel.: (05) 377-23-39 ali 031/223-934.

Zelo ugodno prodajam češko kombinirko Brno, mod. ZH-324, kal. 7 x 57 R/16, s str. daljnogledom 4 - 9 x 40. Puška je v odličnem stanju in je vredna ogleda. Tel.: 041/743-725.

Prodajam boroveljsko tricevko Triumph, kal. 16/7 x 65 R / .22 l. r.; belgijsko **MK-puško** Browning, kal. .22 l. r.; **repetirno risanico** Sava - Kranj, kal. 7 mm Rem. Mag., in bok kombinirko A. Zoli, kal. 20/6,5 x 68 R. Tel.: (03) 574-31-92.

Prodajam boroveljsko repetirko, kal. 7 x 64 (AEW Schwenk

montaža), s str. daljnogledom Zeiss 8 x 56 in **MK puško**, kal. .22 LR, s str. daljnogledom Habicht 4 x 32. Tel.: 041/358-036.

Prodajam variabilni **strelni daljnogled** Zeiss 2,5 - 10 x 52 (križ A1) s šino. Tel.: 040/983-999.

Prodajam repetirno risanico, kal. 7,62 x 63 (.30 - 06), s str. daljnogledom; **kombinirano puško**, kal. 16/7 x 57 R, in **šibrenico**, kal. 16 - 16. Tel.: 051/649-014.

Prodajam menjalno cev za Blaser R 93, kal. .243 Win. in .300 Win. Mag. Prodajam tudi **rdečo piko** Docter. Tel.: 051/377-217.

Prodajam lepo ohranjeno in izjemno natančno **tricevko** Special Gepp - Merkel Suhl, kal. 12 - 12/7 x 65 R (cevi 65 cm), s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42, s pozlačenimi sprožilci. Kopito ima ribje luske in rezbarijo - hrastovo listje. Tel.: 041/606-016.

Prodajam strelna daljnogleda Leupold VX3, 4 - 14 x 50 IL in Kahles C 1,5 - 6 x 42; oba kot nova. Tel.: 051/606-544.

Prodajam šibrenico - petelinko, kal. 12-12 Manhattan Arms (1913), in **kombinirano puško** Zbrojevka Brno ZH 324, kal. 7 x 57 R / 16, z menjalnimi cevmi 16/16. Tel.: 041/657-191.

Prodajam nova strelna daljnogleda Bushnell 3 - 12 x 56, z rdečo piko in K. Kahles ZF84 10 x 42; ter **dvogleda**, ruski BPC2 12 x 40 in VEB Zeiss 8 x 50. Tel.: 041/697-848.

Prodajam strelne daljnogleda: Swarovski 2,5-10 x 56 (4a); Swarovski 1,25-4 x 24 (4a), Kahles CSX 3-12 x 56 (4a), osvetljen križ; Kahles 4 x 32 (4a) s kompletno Suhlovo montažo; Schmid & Bender 6 x 24 (4a); Zeiss 2,5-10 x 48 (4a), osvetljen križ. Tel.: 041/749-053.

Prodajam kombinirko ČZ, mod. 502, kal. 12/7 x 65 R; **šibrenico** - brezpetelinko, kal. 16 - 16 in 12 - 12; **repetirno risanico**, kal. .308 Win. (s tekmovalno cevjo), ter **repetirne risanice**, kal. 6,5 x 57, .222 Rem. in .22 Win. Mag. Tel.: 030/692-159, popoldan.

Prodajam repetirno risanico Tikka T3 Hunter, kal. 9,3 x 62. Tel.: 041/373-701.

Lovski psi

Prodajam nemške kratkodlake ptičarje, poležene 17. 6. 2012. Mati: Akira von Rutenberg (Dena v.d. Woderkant - Waik v.d. Wenge), PNZ-52 točk, JZP-194 točk, VD - 83, 5 točk, - l.n.r. HD-A; oče: Gero Lovrenski PNZ-53 točk, JZP 187 točk, JZP 187 točk, ŠPP SM 203 točke l.b.R, CACIT, R.CACIT SLO, PZPI opravil, VUP-314 točke l.n.r. Tel.: 031/413-453.

Prodajam nemško kratkodlake ptičarko, staro dve leti, vrhunskega za lov. O: 5, PZP-51, JZP 190, opravljen vzrejni pregled. Tel.: 031-413-453.

Prodajam leglo resastih jazbečarjev, telesno odličnih in delovnih staršev. Mati: Desmosedici di Eman (DNA-Profil, Ol-frei, PRA & katarakt frei, JCH-HR, JCH-SRB, CH HR, CACA, 3x CACIB, 3 x BOB, 2 x BOG 1, BOG 2, BIS 3, Sp/J); oče: Xari von Rauhenstein (Ol-frei / DNA-Profil / PRA & Katarakt frei, D-

JCH VDH 2006, DtJCh 2006 GS 2006 LJS 2006 WUT-JCh 2006 A-Ch 2007 CH-Ch SKG 2007 D-Ch VDH 2007 CZ-Ch 2008 D-Ch 2008 ISChCh 2008 LS 2008 WUT-Ch 2008, CIE. 2009, SK-Ch 2009, SLO-Ch 2009, HR-Ch 2010, BñN Schwkh/J Sfk Sp/J Stij VpoSp, GTB-165/2006. Tel.: 0038/5981733-535.

Prodajam resasto jazbečarko odličnih staršev, lovsko vodenih, staro tri mesece. Tel.: 031/550-144.

Prodajam nemško lovsko terrierko, staro 4 leta. Opravljen ima VUP l. n. r., DT v delu na divje prašiče l. n. r., UP po KS, z odlično telesno oceno. Tel.: 041/406-471.

Prodajam tri leta starega **beagla**, rodovniškega, z opravljenim PNZ. Je dober gonič. Prav tako prodajam **mladiča iste pasme**, staro 2,5 meseca. Tel.: 041/714-625.

Prodajam koker španjele z rodovnikom, črno-rjave, z ožigi, odličnih delovnih staršev. Tel.: 031/629-673.

Prodajam mlade alpske brak-jazbečarje, jelenje rdeče barve. Leglo 15. 5. 2012. Tel.: 051/460-662.

Prodajam dve leti stara **nemškega žimavca**, vrhunske nemške vzrejne linije, z opravljenimi preizkušnjami, vključno s Hegewaldovo, in dva **mladiča iste pasme**, stara 6 mesecev, že socializirana in pripravljena za nadaljnje šolanje. Tel.: 040/163-121, Ivan.

Prodajam nemškega ptičarja - žimavca, starega dve leti, solidno šolanega, perspektivnega plemenjaka! Tel.: 040/139-737.

Prodajam nemškega lovskega terierja, starega 3 mesece. Leglo 26. 5. 2012, enkrat cepljenega in čipiranega (350 €). Psarna Boštjanova; tel.: 041/376-220.

Prodajam mladiča pasme resasti istrski gonič, psa in psičko, stara 5 mesecev, s priležno trdo reso, vrhunske vzrejne linije. Prodajam tudi **mladiča kratkodlakega istrskega goniča**, starega 4 mesece. Tel.: (02) 884-46-33 ali 031/613-302.

Prodajam mladiče brak-jazbečarje, stare štiri mesece. Mogoča tudi zamenjava za odstrel. Tel.: 041/574-703.

Naprodaj so mladiči, alpski brak-jazbečarji, prijazni in ubogljivi potomci delovnih plemenjakov, poleženi v drugi polovici aprila. Tel.: 041/647-216.

Prodajam mladiče, posavske goniče, stare 2,5 meseca, tetovirane in že drugič cepljene proti nalezljivim boleznim. Starši so zelo dobri pri gonji divjih prašičev. Tel.: 031/817-667.

Prodajam mladiče pasme kratkodlake madžarske ptičarje - vižla, odličnih, delovnih staršev (oče madžarski šampion, mati prvak pasme - BOB). Tel.: 041/324-971.

Prodajam mladiče madžarske vižle, ki so bili poleženi 22. 7. 2012, odličnih staršev. Mati: Becsali-Beszégető Dorka: HD-A, PZP (49), JZP (178), opravljen tečaj krvosledništva, 1 x CAC-

SLO, klubski prvak DLP, odlična telesna ocena. Psička je namenjena za lov in je ne razstavljam. Oče: Józsalaki Alfonz; odl., Hungaria Champion, Hungaria Grand Champion, 4 x R.CACIB, BOB, 11 x CAČ, 4 x R.CAC, TSZ, AV, VAV, ÖTV, VMV, HD1. VAV, odlični pri na lovu! Tel.: 070/999-959.

Prodajam brak-jazbečarko, jelenje rdeče barve, staro 2 leti, z odlično telesno oceno in opravljenim PNZ (142 točk) ter vzrejnem dovoljenjem. Je vodljiva ter zelo sledoglasna. Tel.: 051/462-662.

Prodajam črno brak-jazbečarko, poleženo 5. 5. 2012, z rodovnikom, cepljeno in cipirano. Branko Puc, Kosovelova 23, Vipava; tel.: 041/657-042.

Prodajam nemške žimvce odličnih delovnih staršev. Psi so bili poleženi 16. 6. 2012. Tel.: 031/649-938.

Prodajam mlade hanovrske barvarje in 2,5 leta starega istrskega goniča, ki dobro goni divje prašiče. Tel.: 040/307-532.

Prodajam mladega nemškega lovskega terierja (samčka), leglo 3. 5. 2012. Tel.: 041/933-938.

Prodajam tri pse brak-jazbečarje (jelenje rjave). Mladiči so stari osem tednov in so potomci odličnih delovnih staršev (oba 5/1). Tel.: 041/206-781 ali 041/493-875.

Drugo

Prodajam novo elektronsko ovratnico za šolanje psov. Domet 1000 metrov, popolnoma vodoodporna, polnjenje na elektriko. Dveletna garancija. Ugodno. Tel.: 041/937 863.

Prodajam novo, trenutno najboljše in najbolj napredno lovsko

kamero na trgu. Nevidna IR-bliskavica, 12 MP-fotoaparat, izjemno majhnih mer, odporna proti vremenskim vplivom. Takojšnje obvestilo s fotografijo na vaš mobilni telefon. Cena 260 EUR. Tel.: 041/353-319.

Prodajam senzor gibanja in posebno **slušno napravo** za ojačitev šumov in glasov na lovu. Tel.: 040/462-569.

Za simbolično ceno **prodajam lovski kroj** št. 58. Tel. 051/622-056.

Prodajam ali zamenjam knjige Zlatorogove knjižnice št. 5, 12, 18, 20, 22, 27, **kupim** pa št. 2, 6, in 7. Tel.: 031/297-919.

Prodajam lovske trofeje; rogovja srnjakov na izrezljanih podložnih deščicah, doprsni preparat osmeraka in šesteraka (cena 40 € in 30 €), deščice iz tise po 6 € ter kože lisic, sm, srnjakov in divjega prašiča (cena 20 in 30 €). Rogovja srnjakov na deščici iz tise so po 15 €. Tel.: 040/207-691.

Prodajam damjake iz obore (6-letne, 3-letne in enoletne šilarje). Tel.: 041/621-370.

Prodajam kakovostno navadno jelenjad iz obore za nadaljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Izdelam vam pasti za lov polhov (več vrst), **valilnice za ptice duplarice**, **krmilnice za ptice** (več vrst). Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Na voljo so odrasli fazani, race in jerebice. Tel.: 041/717-464.

Kupim revije Lovec (od leta 1910 do 1950) in tudi vso **drugo lovsko literaturo** iz tega obdobja. Tel.: 031/619-961.

Prodajam izdelke umetnostne obrti iz roževine: broške, kravate, gumbje; Franc Barbič. Tel.: 031/770675.

Gumbe iz jelenje roževine (okrogle, treh velikosti), **za lovske jopiče, kroje in lovske srajce** vam izdelam po želji. Anton Intihar, Kamnik pod Krimom 8/a, 1352 Preserje. Tel.: (01) 363-12-93.

Prodajam popolnoma novo (še nerabljeno, v originalni embalaži in garanciji) in zelo močno **bliskavico** Canon 580 EX II., kompatibilno z vsemi Canonovimi fotografskimi aparati EOS, namenjeno fotografiranju pri slabi svetlobi oz. v temi (vodilno št. 58/190). Za naravoslovne in druge fotografije! Cena 400 €. Tel.: 031/605-589.

Prodajam terensko vozilo Suzuki Jimny, 1,3 bencin, letnik 2000 (cena 3.600 €). Tel.: 031/562-823.

Prodajam odpadle veje rogovja srnjakov. Tel.: 041/849-184.

Nudim odstrel jelena – šestnajsteraka, starega 10 let. Tel.: 031/773-464.

Prodajam navadnega jelena (trofejnega šestnajsteraka), **junico in teleta** iz obore; za nadaljnjo rejo ali odstrel. Prodajam tudi dve **damjači košuti**. Tel.: 041/751-139.

Nudim odstrel dveh navadnih jelenov (ugodno) v 9 ha

SEPTEMBER						
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)			
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet.	konec
1. So	19:40	7:19	6:23	19:40	5:14	20:48
2. Ne	20:05	8:26	6:24	19:38	5:16	20:46
3. Po	20:31	9:30	6:26	19:36	5:17	20:44
4. To	20:59	10:34	6:27	19:34	5:19	20:42
5. Sr	21:30	11:35	6:28	19:32	5:20	20:40
6. Če	22:06	12:35	6:29	19:30	5:22	20:38
7. Pe	22:47	13:31	6:31	19:28	5:23	20:35
8. So	23:33	14:24	6:32	19:26	5:24	20:33
9. Ne	-----	15:11	6:33	19:24	5:26	20:31
10. Po	0:26	15:53	6:34	19:22	5:27	20:29
11. To	1:24	16:31	6:36	19:20	5:29	20:27
12. Sr	2:27	17:04	6:37	19:18	5:30	20:25
13. Če	3:32	17:34	6:38	19:17	5:32	20:23
14. Pe	4:42	18:03	6:39	19:15	5:33	20:21
15. So	5:52	18:31	6:41	19:13	5:34	20:19
16. Ne	7:05	18:59	6:42	19:11	5:36	20:16
17. Po	8:20	19:29	6:43	19:09	5:37	20:14
18. To	9:36	20:04	6:44	19:07	5:38	20:12
19. Sr	10:52	20:44	6:46	19:05	5:40	20:10
20. Če	12:05	21:30	6:47	19:03	5:41	20:08
21. Pe	13:12	22:25	6:48	19:01	5:43	20:06
22. So	14:12	23:26	6:49	18:59	5:44	20:04
23. Ne	15:02	-----	6:51	18:57	5:45	20:02
24. Po	15:44	0:33	6:52	18:55	5:47	20:00
25. To	16:19	1:41	6:53	18:53	5:48	19:58
26. Sr	16:50	2:51	6:54	18:51	5:49	19:56
27. Če	17:17	3:59	6:56	18:49	5:51	19:54
28. Pe	17:42	5:06	6:57	18:48	5:52	19:52
29. So	18:08	6:13	6:58	18:46	5:53	19:50
30. Ne	18:34	7:17	6:59	18:44	5:55	19:48

veliki obori (rogovje okrog 160 ClC točk). Tel.: 031/304-346.

Prodajam knjige Zlatorogove knjižnice. Tel.: 041/664-528.

Izdelujem diatonične harmonike, lahko tudi z različnimi lovskimi motivi v mehu ali z ročno poslikavo. Nudim tudi servis in uglaševanje harmonik. Več informacij po tel.: 041/567-126.

OBVESTILO O SPREMENBI TERMINA

LKD Ilirska Bistrica obvešča lastnike lovskih psov, da **PNZ za goniče in brak-jazbečarje**, napovedana za 6. 10. 2012 **odpade** zaradi odsotnosti sodnika.

Prireditve je prestavljena na naslednjo soboto, **13. 10. 2012**, z zborom pred lovsko kočjo LD Bukovica II.

Društvo ljubiteljev nemških prepeličarjev

prireja

UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO PREPELIČARJEV

(mednarodna prireditve).

Preizkušnja bo v **soboto, 20. 10. 2012**, ob 8. uri pred lovskim domom LD Poljskava.

Nanjo lahko prijavite prepeličarje, ki imajo opravljeno vzrejno preizkušnjo. **Pisne prijave** pošljite do 30. 9. 2012 na naslov: **Vinko Otarepec, Vrbje 10, 3310 Žalec**, ali se predhodno pozanimajte po telefonu: **041/809-143** (Vinko Otarepec).

LD Šentjur

prireja

v nedeljo, 16. 9. 2012, z začetkom ob 9. uri

STRELSKO TEKMO S KROGLO VELIKEGA KALIBRA

na strelišču v Vezovju

(približno 3 km iz Šentjurja ob glavni cesti Šentjur–Planina pri Sevnici).

Pogoji tekmovanja:

- tekmovalce bodo 3-članske ekipe in posamezniki
- razdalja 100 metrov s tremi strelji, položaj ob kolu sede
- najboljših šest tekmovalcev bo streljalo v končni seriji, ob kolu – sede (oziroma vsi, ki bodo dosegli trideset krogov)
- dovoljena uporaba orožja in daljnogleda po Pravilniku o lovskem strelstvu LZS
- rezultat iz ekipnega dela bo štel tudi kot rezultat za posameznika
- število ponovitev bo omejeno na največ 6-krat (za ekipo samo 1-krat)
- prijave so mogoče samo do 13. ure na dan tekmovanja
- pristopnina je 30,00 evrov za ekipo in 10,00 evrov za posameznika

Nagrade:

- najboljše tri ekipe bodo prejele pokale
- prvi trije najboljši posamezniki bodo prejeli medalje in do 10. mesta praktične nagrade

1. mesto odstrel starejšega srnjaka z mesom v lovni sezoni 2013,
2. do 3. mesto odstrel mladiča srnjadi z mesom.

Za jedačo in pijačo bo poskrbljeno.

Informacije: Miran Hernaus (041/380-572)

Vabljeni!

VZREJNA KOMISIJA KZS ZA BARVARJE

organizira

VZREJNI PREGLED ZA BAVARSKO IN HANOVRSKO BARVARJE

v nedeljo, 16. 9. 2012, ob 8. uri pri lovskem domu LD Loka pri Zidanem Mostu.

Ob vzrejnem pregledu je treba predložiti: rodovnik psa, obojestransko kopijo rodovnika in potrdilo o cepljenju psa proti steklini. Privedeni psi morajo biti starejši od petnajst mesecev. Glavna preizkušnja (opravljen preizkus dela po naravni krvni sledi) ni pogoj za udeležbo na vzrejnem pregledu. Plemenjaki in plemenke bodo v takem primeru prejeli vzrejno dovoljenje naknadno, po uspešno opravljeni preizkušnji. Dodatne informacije: Bojan Deberšek (041/730-551) in Jani Krivec (041/763-789).

Bojan Deberšek, predsednik VK

LESNI PELETI
Ogrevanje z naravno obnovljivim gorivom

TESTIRANO V SKLADU S STANDARTOM EN ISO 17829

- ▶ Čisti les (brez dodatkov ali vezil)
- ▶ Peleti ne vsebujejo lubja
- ▶ Kvaliteta vrednosti 18 MJ/kg
- ▶ Premer 6 mm
- ▶ Dolžina do maks. 50 mm
- ▶ Vsebnost vode do 8 %
- ▶ Pepel maks. 0,5 % teže
- ▶ Kaloriznost preverjena po DIN PLUS (priložen certifikat)
- ▶ Pakiranje v 15 kg vrečah (baker, smreka, mešana ...)

Cena: 185 €/na tono!
MOŽNOST DOSTAVE!
Kontakt: 051/357-789
e-mail: primoz.posega@gmail.com

 Lovska zveza Slovenije

ODDAJA POSLOVNE PROSTORE V NAJEM

V vili Lovske zveze Slovenije Zlatorog na Župančičevi 9 v središču Ljubljane oddamo v najem tri neopremljene pisarne s skupno površino (vključno s funkcionalnimi) 160 m². Razpoložljivi prostori so v visokem pritličju.

Informacije dobite po telefonu: 01/241-09-10.

Lovska družina Ig in LKD Ljubljana
prirejata

22. DRŽAVNO TEKMO LOVSKIH PSO V VODNEM DELU – CACT
za prehodni pokal Občine IG.

Tekmovanje bo v soboto, **22. 9. 2012**, v Dragi pri Igu z začetkom ob 8. uri pred lovskim domom LD Ig. Potekalo bo skladno z veljavnim **Pravilnikom za tekmovanje lovskih psov vseh pasem v vodnem delu** v dveh konkurencah (ptičarji in druge pasme lovskih psov), in sicer v posamezni in ekipni konkurenci.

Ekipa šteje tri tekmovalce in je lahko sestavljena poljubno. Na tekmovanju lahko sodelujejo lovski psi z veljavnim rodovnikom FCI in veterinarskim potrdilom o opravljenem cepljenju psa proti steklini (cepljenje mora biti opravljeno vsaj deset dni pred prireditvijo).

Startnina za udeležbo (za tekmujočega psa) znaša 60,00 evrov ob predhodni prijavi in plačilu startnine (do 15. 9. 2012) na TRR račun Lovske družine Ig – SI56 3300 0713 9209 206.

Prijave sprejemamo do 15. 9. 2012 po elektronski pošti na naslov: m.vilfan@siol.net ali po običajni pošti na naslov: **Lovska družina Ig, Banija 4, 1292 Ig.**

Prijavi je treba obvezno priložiti obojestransko kopijo rodovnika psa, kopijo dokazila o cepljenju psa proti steklini in potrdilo o plačilu startnine.

Število sodelujočih psov je omejeno na 21!

Najboljši v posamezni konkurenci bodo prejeli pokale in nagrade.

Dodatne informacije: Ludovik Sterle, vodja prireditve (040/765-488).

ARSMUR
USNJENI IZDELKI

krvosledniški jermeni
ovratnice za krvosledce
povodci
jermeni za puške
pasovi za hlače
usnjeni etuiji za naboje
usnjene nožnice
lovške torbe

041/329-522
www.arsmaur.si

**SODOBNA
SPLETNA TRGOVINA**

**Optik
trade**

- PESTRA PONUDBA •
- KVALITETNO SVETOVANJE •
- PAKETNA DOSTAVA •
- POPRODAJNE STORITVE •

WWW.OPTIK-TRADE.SI
INFO@OPTIK-TRADE.SI
031 770 520

Kinološka zveza Slovenije
Priloge: Pravilnik za ocenjevanje dela šarivcev – španjelov
in pravilnik za ocenjevanje dela šarivcev – španjelov

**PRAVILNIK
ZA OCENJEVANJE DELA
ŠARIVCEV – ŠPANJELOV**

Letos je Vzrejna komisija KZS za šarivce – Sekcija za španjele izdala nov Pravilnik, v katerem sta opisana delo in ocenjevanje le-tega na preizkušnjah. V njem je opisan način dela in predstavljena preglednica za PNZ – preizkušnjo naravnih zasnov, UP – uporabnostno preizkušnjo in VUP – vsestransko uporabnostno preizkušnjo. Knjižica/pravilnik je priročnega formata A5 in bo v veliko pomoč vodnikom pri šolanju in pripravi španjelov na vse preizkušnje. Cena knjižice je 5,00 € + poština.

Pravilnik lahko naročite po pošti, telefonu (01) 23-40-950, na Kinološki zvezi Slovenije, Zapoge 3 D, 1217 Vodice, ali na e-naslovu info@kinoloska-zveza.si

Vzrejna komisija KZS za šarivce
Zvonimir Poznik

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV
v sodelovanju z LD Središče ob Dravi organizira

VSESTRANSKO UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO PTIČARJEV (VUP)

Preizkušnja bo 27. in 28. oktobra 2012 v lovišču LD Središče ob Dravi. Zbor udeležencev bo 27. oktobra ob 8.00 uri v lovskem domu LD Središče ob Dravi.

Prijavnina za vsakega psa znaša 30 EUR za člane DLP, za nečlane pa 60 EUR in se plača na TRR Društva ljubiteljev ptičarjev, št. 02010-0253852458, s pripisom "za VUP 2012".

Vse dodatne informacije dobite pri vodji preizkušnje Francu Krnjaku, mobilni 040 139 737, elektronski naslov: frkrnjak@gmail.com. Pogoji za prijavo: telesna ocena najmanj dobro, opravljena PZR, JZP ali ŠPP. Psi iz tujine morajo imeti poleg najmanj dobre telesne ocene opravljeno tudi preizkušnjo v delu na polju in vodi. Vodnik mora imeti na preizkušnji puško šibrenico, naboje in veljavno lovsko izkaznico. Obvezno je uradno veterinarsko potrdilo o cepljenju psa proti steklini. Pri razvrščanju v nagradni razred se bo upošteval 94. člen pravilnika za VUP.

Pernato divjad bo priskrbel prireditelj, lisico (min. 3,5 kg) in zajca si priskrbi vodnik sam.

Čitljivo izpolnjeno prijavnico (Obraz. P. št. 1), ki jo dobite pri Lidiji Šmigoc, tel. 031 616 283 ali mail: siviljstvo.smigoc@gmail.com, na kateri mora biti pri krvni sledi obvezno označeno, ali je pes pokazal ali oblažal, fotokopijo obeh strani rodovnika, fotokopijo veljavne lovske izkaznice in potrdilo o plačani prijavnini pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci pri Pruju.

Zadnji rok prijave: 8. 10. 2012

**Hubertus
club d.o.o.**

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

MADŽARSKA

**LOV NA JELENA PO RUKU
V NAJBOLJŠIH DRŽAVNIH
LOVIŠČIH**

PROGRAM:
4 polpenzioni v luksuzni
lovski koči, 3 dni organizacije
lova z vodenjem poklicnega
lovca, madžarskim lovskim
dovoljenjem, obveznim
zavarovanjem, terensko
pripravo trofej
ter
ODSTRELOM JELENA

Težo rogovja
do 6 kg: **SAMO 1.650 €**
do 7 kg: **SAMO 2.250 €**

Lovna sezona:
od 15.10. do 31. 1. 2013

OPTIČNE PIKE
Optične pike so namenjene za hitro streljanje in za streljanje v razmerah slabše vidljivosti.

Mikrodot
Cena: **180,00 EUR**

RD 30H
Cena: **95,00 EUR**

RD 25H
Cena: **85,00 EUR**

RD 30
Cena: **95,00 EUR**

Optična pika II. generacije
Cena: **120,00 EUR**

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o. LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

S PASAT-om na jelena, losa, v roku; na gamsa, kozoroga v prsku ...

Los (Kanada): 8-dnevni aranžma s 6 dnevi lova, polni pension, vsi prevozi v času lova ter odstrel enega losa. Cena aranžmaja od/do Deer Lake je 3.990 €.

Jelen (Hrvaška): 1.700 € za odstrel jelena z rogovjem do 180 CIC, 2.750 € do 200 CIC.

Merjasec (Romunija): 1.690 € za 3-dnevni program lova in bivanja skupaj z odstrelom enega merjasca s čekani, dolgimi do 20 cm. Vračilo 1.000 € za neodstreljenega merjasca!

Sibirski srnjak (Rusija) v prsku (september) ali v oktobru: 9 dni s 6 dnevi lova (1 : 1), polno oskrbo in letalskim prevozom iz Ljubljane za 2.500 €. Odstrel srnjaka stane od 800 € naprej.

Gams (Slovenija): 700 € za odstrel gamsa s trofejno vrednostjo rogljev do 90 CIC-točk.

Kozorog (Kirgizistan): 7 dni lova, vključno z odstrelom enega kozoroga ne glede na trofejno vrednost za ceno 3.990 €. Odhod skupine v našem spremstvu bo 20. 9. 2012.

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

TEHNOOPTIKA
SMOLNIKAR d.o.o.
Brnčičeva ulica 13,
1231 Ljubljana-Črnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnootika@siol.net
www.tehnootika-smolnikar.si

SERVIS:
dvogledov
in strelnih
daljnogledov

Nikon

Nikon Monarch
6-24x50
Akcijska cena:
650,00 €
Redna cena: 829,00 €

Nikon Fieldmaster
4,5-14x40
Akcijska cena:
295,00 €
Redna cena: 359,00 €

Cena velja do razprodaje zaloge

DOG TRACE

ELEKTRONSKE
OVRATNICE ZA ŠOLANJE PSOV
OVRATNICE PROTI LAJANJU
NEVIDNE OGRAJE

PROFESIONALNA KAKOVOST ■
ZELO UGODNA CENA ■
EVROPSKI PROIZVOD ■
DOSTAVA V 24 URAH ■
2 LETI GARANCIJE ■

M-NET, d.o.o., Beblerjev trg 10, 1000 Ljubljana
Gsm: 040 760 760, info@dogtrace.si

www.dogtrace.si

VRHUNSKI SPOLNI STIMULANT

4PLAY
ZA ODRASLE 19+
Vrhunski naravni spolni stimulans
10 kapsul

NAROČILO NA:
051 894 544
POŠTNA DOSTAVA ALI OSEBNI PREVZEM!

✓ MOČNEJŠA POTENCA IN ORGAZMI!
✓ BREZ STRANSKIH UČINKOV
✓ ZA MOŠKE IN ŽENSKÉ!

NAJBOLJŠI NARAVNI STIMULANTI!
www.4play.si

Matija Dolgan, dr.med.: "Zaradi vsebnosti koristnih snovi, ki dolgoročno vplivajo na izboljšanje spolnosti, počutja in zdravja, priporočam 4PLAY vsem odraslim, zlasti tistim v zreli dobi".

AKCIJSKA PONUDBA! 20 KAPSUL SAMO 50 EUR. Redna cena 10 kapsul 29 EUR + poštni str.

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI DALJNOGLED 7 X 42 WP

• vrhunska kakovost slike
• izvrstna vidljivost v mraku
• široko vidno polje
• polnjen z dušikom
• natančna nastaviteljivost
• 10-letna garancija
• cena:

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

STEYR

Blaser

SAUER

Puškarnstvo Špendal, d.o.o.
Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana
gsm: 041 399 307
e naslov: puskarstvo@siol.net

Prodaja vrhunskih izdelkov

ZEISS **SWAROVSKI OPTIK** **KAHLES**

Verney-Carron 360 let tradicije!
Fait en France depuis 1859

- vrhunska izdelava
- eleganca in prestiž
- zanesljivost tradicije

PRVI PARTIZAN-GROM-na zalogi!

Vixen 30-LETNA GARANCIJA, UGODNA CENA!
Vrhunski strelni daljnogledi s spremenljivo povečavo in osvetljeno piko!
Izredna svetlobna prepustnost, briljantna slika!

Bering OPTICS

**NOČNA OPTIKA
BERING, ATN, YUKON**

SLOVARMS DIVAČA, Kraška cesta 67
Tel.: 041 645 703, 041 440 545
E-mail: info@slovarms.si
www.slovarms.si
Trgovina z orožjem in opremo za lov in proti čas, d.o.o.

Poslovni sistem Varnost Maribor

varnost maribor

Specialisti za prodajo OROŽJA in OPREME za lov in strelstvo

Prodajni program

Lovsko, športno in varnostno orožje, optični pripomočki, varnostne omare, vsa oprema za lovce in športne strelce ter še marsikaj uporabnega.

Celoten asortiman izdelkov blagovne znamke Frankonia iz Nemčije.
Konkurenčne cene, dostava na dom, ugodni plačilni pogoji.

Varnost Maribor d.d.
Kraljevičeva Marka ul. 5
2000 Maribor

T: 02 230 30 65
M: 051 375 886

E: orozje@varnost.si
W: www.varnost.si

interclass cars d.o.o.
servis in prodaja vozil

Gorjupova 1, Ljubljana - Vič
(0)1 2000 940, 031 634 000
www.interclasscars.si

MAZDA
VOLVO

Ugodnosti za člane LD

MEDO šport

TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

Cesta Toneta Kralja 2, Grosuplje, tel.: 01/ 787 37 01
(Obrtna cona pod Slivniškim hribom)

TITAN
VOERE - AVSTRIJA
BLASER
SABATTI
ZASTAVA
ČEŠKA ZBROJOVKA
RUGER
ALFA PROJ
SWAROVSKI
STEINER (vsi modeli na zalogi)
ZEISS
BUSCHNELL

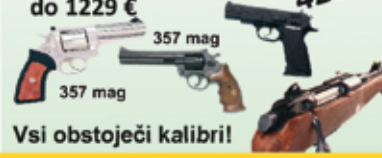
UGODNO TRAP PUŠKE YILDIZ

- menjalni čoki
- nastavljivo kopito
- kal. 12/76; 12/71
- cena od 599 € do 1229 €

AKCIJE KREDITI POPUSTI

9 mm 420 €

Vsi obstoječi kalibri!

UGODNO PUŠKE VOERE - AVSTRIJA LBW LUXUS

- puške, pištole, revolverji
- strelivo - Sellier&Bellot, RWS, Geko, Norma, Fiocchi
- lovski tekstil in lovski klobuki **POPUSTI**
- strelni daljnogledi, dvogledi ...

Odprto od ponedeljka do petka od 8. do 12. ure
in od 13. do 17. ure; sobota od 9. do 11.30

www.biros.si

KROJASTVO

ROŽMAN

Slavnostne
lovške kroje,
srajce (tudi
z dolgimi
rokavi),
telovnike,
plašče
hubertus
in pelerine
izdelujemo
po meri.

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo.rozman@siol.net